

Univerzita Palackého v Olomouci
Právnická fakulta

Mgr. Petr Hošek

**Obchodního tajemství a instituty jemu podobné
napříč právním řádem**

Rigorózní práce

Olomouc 2013

*„Prohlašuji, že jsem rigorózní práci na téma **Obchodního tajemství a instituty jemu podobné napříč právním řádem** vypracoval samostatně a citoval jsem všechny použité zdroje“*

Ve Mšeci dne

Na tomto místě bych chtěl poděkovat Doc. JUDr. Ludmile Lochmanové Ph.D za cenné rady a připomínky, JUDr. Evě Večerkové Ph.D za odbornou pomoc, JUDr. Marku Fryštákovi, Ph.D za konzultace k páté a šesté kapitole. Mé přítelkyni Mgr. Aleně Petříčkové děkuji za pomoc, podporu a trpělivost. Nelze opomenout mé rodiče a dědu, kterým děkuji nejen za podporu a pomoc, ale také za trpělivost, kterou se mnou měli. Bc. Aleně Večeřové patří dík za pomoc s anglickým překladem, Bc. Jiřímu Vernerovi a Mgr. Haně Svejkové za jazykovou korekci.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Exkurz do historie úpravy obchodního tajemství v tuzemském právním řádu.....	11
2.1	Prvorepubliková úprava institutu obchodního tajemství	11
2.2	Pojem hospodářské tajemství, hospodářské tajemství a trestní právo	12
2.3	Shrnutí předešlých úprav institut obchodního tajemství.....	14
3	Obchodní tajemství v obchodněprávních vztazích	16
3.1	Pojem a definice obchodního tajemství	16
3.1.1	Definice	16
3.1.2	Pojmové znaky obchodního tajemství.....	16
3.1.3	Obchodní tajemství a povinnost mlčenlivosti	20
3.1.4	Shrnutí	21
3.2	Osoba, které svědčí právo k obchodnímu tajemství	21
3.3	Nakládání s obchodním tajemstvím.....	22
3.3.1	Smlouvy o užití obchodního tajemství	23
3.3.2	Bezplatné přenechání obchodního tajemství	24
3.4	Know-how vs. obchodní tajemství	24
3.4.1	Pojem know-how	24
3.4.2	Hlavní rozdíly mezi obchodním tajemstvím a know-how.....	25
3.4.3	Vznik know-how	25
3.4.4	Smlouva o know-how	26
3.4.5	Vztah obchodního tajemství a know-how	27
3.5	Ochrana a právní prostředky ochrany obchodního tajemství	27
3.5.1	Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 20 ObchZ.....	27
3.5.2	Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 51 a násl. ObchZ.....	28
3.5.3	Osoby způsobilé porušit obchodní tajemství podle ustanovení § 51 ObchZ, ...	30
	a osoby ve vztahu, ke kterým k porušení došlo.....	30

3.5.4	Rozlišení ochrany obchodního tajemství podle ustanovení § 20 a ustanovení § 51 ObchZ	31
3.5.5	Právní prostředky ochrany proti porušení obchodního tajemství	31
3.5.6	Zvláštní ochrana obchodního práva před akcionáři	34
3.6	Doba trvání obchodního tajemství a jeho zánik	36
3.7	Bankovní tajemství	37
3.7.1	Úprava bankovního tajemství v zahraničí	39
3.7.2	Shrnutí rozdílů v právních úpravách institut bankovního tajemství v Rakousku, Švýcarsku a Spolkové republice Německo	43
4	Obchodní tajemství v pracovněprávních vztazích	44
4.1	Obchodní tajemství a zákoník práce	45
4.1.1	Konkurenční doložka	45
4.1.2	Ochrana zaměstnavatele před zneužitím obchodního tajemství zaměstnanci pro jejich vlastní výdělečnou činnost	46
4.1.3	Další možnosti ochrany obchodního tajemství dle zákoníku práce	46
4.1.4	Shrnutí ochrany obchodního tajemství podle zákoníku práce	47
4.1.5	Shrnutí ochrany obchodního tajemství v pracovním právu	48
4.1.6	Porušení obchodního tajemství zaměstnanci v praxi	48
5	Obchodní tajemství v trestněprávních vztazích	50
5.1	Porušování závazných pravidel obchodního styku a ustanovení § 248 trestního zákoníku (porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže)	50
5.1.1	Porušení obchodního tajemství dle ustanovení § 248 odst. 1 písm. h) trestního zákoníku	51
5.2	Zneužití informací a postavení v obchodním styku (§255)	51
6	Obchodní tajemství a procesní právo	53
6.1	Obchodní tajemství v trestním právu procesním	53
6.1.1	Vztah obchodního tajemství a státem uznané povinnosti mlčenlivosti	53
6.1.2	Obchodní tajemství a povinnost poskytnout informaci	53
6.1.3	Obchodní tajemství vs. nahlížení do spisu a veřejnost jednání	54

6.1.4	Obchodní tajemství a povinnost k vydání věci, povinnost vypovídat a poskytnout vysvětlení.....	54
6.1.5	Shrnutí obchodního tajemství v trestním právu procesním.....	55
6.2	Obchodní tajemství a občanský soudní řád	56
6.2.1	Ustanovení § 101 občanského soudního řádu a obchodní tajemství.....	56
6.2.2	Ochrana obchodního tajemství při dokazování	57
6.2.3	Další možnosti ochrany obchodního tajemství dle občanského soudního řádu ..	57
6.2.4	Shrnutí obchodního tajemství v občanském soudním řízení.....	57
7	Obchodní tajemství a správní právo.....	59
7.1	Přímé modifikace obchodního tajemství předpisy správního práva.....	59
7.1.1	Obchodní tajemství a zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty.....	60
7.1.2	Obchodní tajemství a zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci.....	61
7.2	Průnik obchodního tajemství do správního práva.....	63
7.3	Obchodní tajemství ve správním řízení	64
8	Úprava obchodního tajemství v zahraničí.....	69
8.1	Právní úprava institutu obchodního tajemství ve Spojených státech amerických	69
8.1.1	The Uniform trade secret act	69
8.1.2	Nakládání s obchodním tajemstvím	70
8.1.3	Zpronevěra obchodního tajemství	70
8.1.4	Rozlišení patentů a obchodního tajemství dle právní úpravy ve Spojených státech Amerických	71
8.2	Úprava obchodního tajemství v právní úpravě Spolkové republiky Německo	71
8.2.1	Rozlišení obchodního a podnikového tajemství v SRN	72
8.2.2	Pojmové znaky institutu obchodního tajemství v SRN.....	72
8.2.3	Ochrana obchodního tajemství v SRN	73
8.3	Shrnutí rozlišení české právní úpravy institutu obchodního tajemství se zahraniční úpravou.....	74
9	Obchodní tajemství de lege ferenda.....	76

10	Závěr	77
11	Seznam použitých zdrojů	79
11.1	Knižní publikace:	79
11.2	Internetové články:	80
11.3	Zahraniční knižní publikace.....	81
11.4	Diplomové práce.....	81
11.5	Časopisecké články a příspěvky ve sbornících:	81
11.6	Rozhodnutí:.....	81
11.7	Právní předpisy:	82
11.8	Zahraniční právní předpisy	83
12	Shrnutí	84
13	Abstract	87
14	Seznam klíčových slov.....	90

Seznam použitých zkratk

BankZ	zákon č. 21/1992 Sb., zákon o bankách, ve znění pozdějších předpisů
HGB	zákon č. I 3044, Handelsgesetzbuch
NOZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
o.s.ř.	zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů
ObchZ	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
OZ	zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
SpŘ	zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
TrŘ	zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád, ve znění pozdějších předpisů
TrŘS	zákona č. 141/1961 Sb., zákona o trestním řízení soudním ve znění pozdějších předpisů
TrZ	zákon 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
TreZak	zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon, ve znění zákona č. 112/1998 Sb.
UTSA	the Uniform trade secret act
UWG	zákon č. I 254, Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb
ZČOI	zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci, ve znění pozdějších předpisů
ZOHS	zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů
ZOUI	zákon č. 412/2005 Sb., zákon o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů
ZP	zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
ZPNS	zákon č. 111/1927 Sb. z. a .n, zákon proti nekalé soutěži
ZNGMOGP	zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů
ZIP	zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů

Jiné zkratky:

OČTR	orgány činné v trestním řízení
TPP	trestní právo procesní

1 Úvod

Již od nepaměti bylo cílem každého vědět více než druzí a zároveň si tuto výhodu uchovat.

I když se obsah utajovaných informací s uplynulými staletími měnil, lidská touha po jeho utajení neutuchala. Právě naopak, s průmyslovou revolucí dostaly utajované informace zcela nový rozměr, rozměr konkurenceschopnosti. Doposud se utajované informace týkaly povětšinou pouze vojenských operací či mocenských intrik, ale s rozmachem průmyslu se utajované informace začaly využívat i v souvislosti s technologií, s níž souvisejí dodnes. Možností, jak výhodu utajit historie pamatuje mnoho, od nejrůznějšího šifrování, kódování, až k oslepování, umlčování či dokonce k nejjistějšímu způsobu utajení, jakým bylo zabíjení lidí, kteří s utajovanou vědomostí přišli do styku. Dnešní právní úprava nabízí řešení, jež není tak drastické. Je jím institut obchodního tajemství.

Téma obchodního tajemství jsem si zvolil z důvodu jeho aktuálnosti, zajímavosti a potřeby, protože každý dnes může institut obchodního tajemství potřebovat, a proto jsou jeho znalosti nezbytné. S obchodním tajemstvím se lze setkat nejen při výkonu téměř každého zaměstnání, ale také při provozování koníčků a zálib. Naše společnost je obklopena informacemi a skutečnostmi, které tvoří obchodní tajemství. Toto téma jsem si také vybral, protože mi jeho zákonná úprava přišla zajímavá, ačkoli není zdaleka tak jednoduchá, jak se na první pohled zdála. Obchodní tajemství totiž není otázkou pouze čtyř paragrafů v ObchZ, ale týká se rovněž například práva trestního, správního či pracovního.

V této práci provedu analýzu problematiky obchodního tajemství nejen v obchodním právu za účelem odhalení jeho nedostatků. Velký důraz budu klást na judikaturu soudů, které svými rozhodnutími a výklady jednotlivých zákonných ustanovení přispěly k určitému zacelení mezer v zákonné úpravě a vyjasnění sporných pojmů týkajících se obchodního tajemství. Zvláště pak s přihlédnutím k absenci novelizací ustanovení týkajících se institutu obchodního tajemství to byla právě rozhodovací činnost soudů, která významným způsobem posouvala vnímání a význam obchodního tajemství v posledních letech vpřed.

Jako cíl své práce jsem si stanovil ucelené a komplexní zpracování problematiky institutu obchodního tajemství, které nebude omezeno pouze na ustanovení ObchZ. Obchodní tajemství má svoje stálé místo i v jiných právních odvětvích než jen v obchodním právu. Mým cílem při psaní této práce tak bude proniknout například i do oblasti práva trestního či správního a poté tak celistvě shrnout pozici institutu obchodního tajemství jak v oblasti práva soukromého, tak i práva veřejného, kde je role obchodního tajemství neméně důležitá. Pro pochopení a následné ucelené zpracování právní úpravy institutu obchodního

tajemství bude také nezbytné poukázat na historii právní úpravy obchodního tajemství u nás, či porovnat naši právní úpravu s právní úpravou obchodního tajemství jiných států.

Při psaní této práce jsem vycházel z velmi různorodých zdrojů, které k mému velkému překvapení nebyly často ve svém názoru a náhledu na věc příliš jednotné. Více názorů mi dávalo možnost komparace a uvažování nad ideální právní úpravou institutu obchodního tajemství. Jelikož lze považovat obchodní tajemství za stálici české novodobé právní úpravy, mohl jsem tak vycházet z názorů nyní již emeritních pánů profesorů, které jsou stále velmi aktuální a porovnávat je s názory mladších autorů. Po většinu musím ale konstatovat, že dříve publikované názory jsem musel uznat jako trefné a zcela odpovídající na otázku aktuálních problémů. Kvůli stále a neměnné právní úpravě institutu obchodního tajemství tak mohu prohlásit dosavadní zpracování tématu za více než dostačující.

Ke zpracování své práce jsem zvolil zejména metody deskriptivní, analytické a komparativní. Metodu deskriptivní užiji hlavně v souvislosti s dnešní právní úpravou. Pro rigorózní práci bude mít největší význam užití metody analytické zaměřené na analýzu ustanovení jednotlivých zákonů a soudních rozhodnutí, která se týkají institutu obchodního tajemství. Ve své rigorózní práci rovněž užiji i metodu komparace a to zejména při porovnání české právní úpravy s úpravou zahraniční.

V jednotlivých kapitolách své práce se snažím popsat a rozebrat problematiku obchodního tajemství, a to nejen z pohledu práva obchodního, ale i trestního, pracovního, občanského práva procesního a správního. Nejprve odhalím historii československé právní úpravy obchodního tajemství a shrnu její vývoj.

Poté z hlediska práva obchodního definuji pojem obchodní tajemství, jeho pojmové znaky, pomocí kterých jej můžeme určit, rozliším mezi ním a povinností mlčenlivosti. Dále se budu věnovat osobám, kterým svědčí právo k obchodnímu tajemství, nakládání s obchodním tajemstvím, rozdílu mezi obchodním tajemstvím a know-how. Následně se také zaměřím na ochranu a právní prostředky ochrany obchodního tajemství, dobu trvání a zánik obchodního tajemství a nakonec na vztah s tajemstvím bankovním.

Z pohledu práva pracovního neopomenu užití obchodního tajemství v pracovněprávních vztazích, vztah obchodního tajemství a zákoníku práce (konkurenční doložku a jiné možnosti ochrany), porušení obchodního tajemství zaměstnanci v praxi, které jsem doplnil jak rozhodnutími soudů, tak i několika dalšími příklady z praxe.

Dále budu popisovat obchodní tajemství v trestním právu hmotném, kde může být jednak předmětem trestného činu, ale i předmětem použitým k jeho spáchání. Blíže se chci věnovat dvěma trestným činům, se kterými obchodní tajemství úzce souvisí. Jedná

se o porušování závazných pravidel obchodního styku a zneužívání informací a postavení v obchodním styku.

Následně se budu blíže zabývat vztahem obchodního tajemství a práva procesního. Nejprve s trestním právem procesním, kdy poukážu na pozici obchodního tajemství v trestním řízení, a poté v občanském soudním řízení.

Aby právní rozbor obchodního tajemství byl úplný, musím se též věnovat vztahu obchodního tajemství a správního práva, a to nejen z hlediska hmotného, ale i jeho postavení ve správním řízení. Dále porovnáám českou právní úpravu obchodního tajemství s úpravou zahraniční.

Na konci své práce se budu věnovat nové právní úpravě obchodního tajemství v NOZ. Pokusím se popsat změny, které zákonodárce provedl a poté je zhodnotit.

Bude velmi zajímavé sledovat, jakým směrem se posune institut obchodního tajemství po přijetí a následné platnosti NOZ. Velmi důležitá role připadne soudům vyššího stupně, které budou muset sjednotit různé výklady soudů prvních instancí. Shrnutí ustáleného právního názoru ohledně výkladu nově přijatých ustanovení týkajících se obchodního tajemství by mělo přinést jednotu mezi právní veřejností. Bohužel na takovéto shrnutí bude nutné ještě pár let počkat.

2 Exkurz do historie úpravy obchodního tajemství v tuzemském právním řádu

2.1 Prvorepubliková úprava institutu obchodního tajemství

Institut obchodního tajemství byl v době první republiky zakotven v ZPNS, který nabyl účinnosti dne 28. ledna 1927. V tomto zákoně bylo zpočátku rozlišováno mezi obchodním a výrobním tajemstvím, poté se ale od rozlišování upustilo.¹

ZPNS stanovil v ustanovení § 13, odstavci 1., že: „*Kdo jako zaměstnanec nebo učeň za trvání zaměstnaneckého nebo učňovského poměru jiné osobě neoprávněně sdělí nebo učiní přístupným obchodní nebo výrobní tajemství, jež mu v důsledku jeho poměru v podniku buď bylo svěřeno, nebo stalo se jinak přístupným a jehož může být použito za účelem soutěže, může být žalován, aby se zdržel takového jednání.*“² Dále ustanovení § 13 ZPNS pokračovalo odst. 2.: „*Stejnou žalobou může být postupováno proti tomu, kdo neoprávněně za účelem soutěže jinému sdělí nebo ve vlastním nebo cizím podniku užije obchodního nebo výrobního tajemství, jehož znalosti nabyl:*

- a) *vlastním nebo cizím jednáním přičícím se zákonu nebo dobrým mravům, zejména vlastní nebo cizí výzvědou, nebo*
- b) *jako tajemství jemu zvláště svěřeného, zejména z technických předloh a návodů, z výkresů, modelů, šablon, stříhů, receptů, štočků, vzorků a vzorkovnic, ze seznamu zákazníků a pramenů nákupních, nebo*
- c) *u výkonu funkce, k níž byl soudem nebo veřejným orgánem povolán.*³

Ustanovení § 13 odst. 3 ZPNS pak stanovilo: „*Tyto předpisy se nevztahují na používání znalostí a zručností, kterých zaměstnanec nebo učeň, nabyli v pravidelném postupu své činnosti s vůlí zaměstnavatele v jeho podniku konané.*“⁴

Tehdejší úpravu obchodního a výrobního tajemství završovalo ustanovení § 13 odst. 4 ZPNS: „*Věděl-li jednající nebo musil-li vědět, že tajemství může být použito za účelem soutěže, může být žalován i o náhradu škody.*“⁵

Obchodní a ani výrobní tajemství nebylo v ZPNS definováno. Tuto absenci vysvětluje důvodová zpráva ZPNS: „*Dobrá pověst a přednost v soutěžních stycích, které se některé*

---

¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 9.

² Ustanovení § 13 odst. 1 ZPNS

³ Ustanovení § 13 odst. 2 ZPNS

⁴ Ustanovení § 13 odst. 3 ZPNS

⁵ Ustanovení § 13 odst. 4 ZPNS

podniky těší, tkví nezřídka ve zvláštních obchodních a výrobních metodách, které jsou výsledkem dlouhé práce, péle a finančních obětí. Jde tu o zvláštní obchodní a výrobní tajemství, která jsou vlastní určitému podniku a odlišují jej od podniků jiných. Zevrubnější definici pojmu obchodních a výrobních tajemství nelze určit. Jde tu o otázku faktickou, která se bude v různých podnicích různě řešit a která i časově podléhá neustálým změnám. Definice – nehledíc k vadám definicí vůbec – nemohla by tu být ani vyčerpávající, ani dost pružná a výstižná. Není třeba obávat se svěřit řešení této otázky soudům, které mohou vyslechnout o této odborné otázce znalce.“⁶ Sám se s takovýmto postupem ztotožňuji a plně s ním souhlasím, neboť nelze detailně popsat všechny skutečnosti, podle kterých je možné přesně určit, zda se jedná o obchodní (výrobní) tajemství či nikoliv. O tom, zda se o něj jedná či ne, ať rozhodnou k tomu povolání, nikoliv samotný majitel podniku. Majitel podniku, který byl například právním laikem, ale zato zdatným podnikatelem a novicem, co se výrobních postupů týče, nemohl přesně dopředu stanovit, co jest jeho obchodním tajemstvím, a proto se až v případě úsudku o jeho porušení obrátil na soud, ať ten stanoví, co je jeho obchodní tajemství a případně sjedná nápravu.

ZPNS považoval porušení obchodního (výrobního) tajemství za nekalosoutěžní jednání a dále stanovil pouze postih pro osoby, které se provinily jeho porušením.⁷

Takto popsaná právní úprava ZPNS platila do 31. prosince 1950, kdy byla nahrazena zákonem č. 141/1950 Sb. Po zrušení ZPNS pracoval právní řád s pojmem hospodářské tajemství, které však s obsahem pojmu obchodní (výrobní) tajemství nemělo moc společného.

2.2 Pojem hospodářské tajemství, hospodářské tajemství a trestní právo

Do nabytí účinnosti zákona č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů (účinnosti nabyt dne 1. listopadu 1998) byly v trestněprávních předpisech zakotveny zvláštní kategorie tajemství. Jednalo se o státní, hospodářské a služební tajemství, která byla definována v ustanoveních trestního zákona. Okruh skutečností tvořící státní, hospodářská a služební tajemství stanovovaly zvláštní právní předpisy, které se opíraly zejména o zákon č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství ve znění pozdějších předpisů.⁸

---

⁶ VEČERKOVÁ, Eva, Obchodní tajemství. In Historie obchodněprávních institutů. Sborník příspěvků z konference pořádané Katedrou obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity dne 10. Června v Brně. Brno: MASARYKOVA UNIVERZITA, 2009. s. 28.

⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 9

⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 10

Nejblíže ke stávajícímu pojmu obchodního tajemství mělo nejspíše tajemství hospodářské, které bylo definováno v TreZak: „*Hospodářským tajemstvím se rozumí vše, co je důležité pro hospodářskou činnost a v obecném zájmu má zůstat utajeno před nepovolanou osobou.*“⁹

Totožná obecná definice hospodářského tajemství byla také obsažena v ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů: „*Hospodářským tajemstvím se rozumí vše, co je důležité pro hospodářskou činnost a v obecném zájmu má zůstat utajeno před nepovolanou osobou.*“¹⁰ Federální vláda byla dle ustanovení § 23 odst. 3 téhož zákona zmocněna stanovit bližší úpravu ochrany hospodářského tajemství v mezích základních zásad daných uvedeným zákonem. Dále byla vláda zmocněna určit oprávnění a úkoly federálního ministerstva vnitra k této ochraně. Skutečnosti tvořící předmět hospodářského tajemství byly dány v seznamech, které vydávalo a rovněž doplňovalo ministerstvo vnitra pro jednotlivá odvětví a obory dle nařízení vlády č. 148/1971 Sb., o ochraně hospodářského a služebního tajemství, ve znění nařízení vlády č. 420/1990 Sb.¹¹

Hospodářskému tajemství byla poskytována trestněprávní ochrana ustanovením § 122 TreZak (v účinném znění do 31. října 1998), které upravovalo trestný čin ohrožení hospodářského tajemství, kterého se dopustil ten:

„(1) *Kdo vyzvídá hospodářské tajemství v úmyslu vyzradit je nepovolané osobě, nebo kdo hospodářské tajemství nepovolané osobě úmyslně vyzradí, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.*

(2) *Stejně bude potrestán, kdo z nedbalosti způsobí, že se hospodářské tajemství stalo známým v cizině.*

(3) *Kdo hospodářské tajemství vyzvídá v úmyslu vyzradit je do ciziny, nebo kdo hospodářské tajemství úmyslně do ciziny vyzradí, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta.*

(4) *Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 značnou škodu.*“¹²

Hospodářské tajemství bylo taktéž respektováno i v trestním řízení. Podle ustanovení

⁹ Ustanovení § 89 odst. 11 TreZak, účinném ke dni 31. října 1998

¹⁰ Ustanovení § 23 odst. 1 zákona č. 102/1971 Sb., o ochraně státního tajemství, ve znění pozdějších předpisů účinném do 31. října 1998

¹¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 10

¹² Ustanovení § 122 TreZak, účinném ke dni 31. října 1998

§ 8 odst. 3 TrŘS (ve znění účinném do 31. října 1998) nebyla dotčena povinnost státních orgánů, právnických a fyzických osob zachovávat hospodářské tajemství, pokud vyhovovaly dožádáním OČTŘ, oznamovaly skutečnosti nasvědčující tomu, že došlo ke spáchání trestného činu, nebo poskytovaly údaje, které byly předmětem bankovního tajemství, údaje z evidence cenných papírů a v řízení o trestném činu zkrácení daně též údaje získané v daňovém řízení. Povinnost mlčenlivosti o hospodářském tajemství byla také důvodem k zákazu výslechu svědka dle ustanovení § 99 odst. 2 TrŘS, pokud svědek nebyl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn.¹³

Další možností ochrany hospodářského tajemství bylo dle ustanovení § 200 odst. 1 TrŘS (ve znění účinném do 31. října 1998) vyloučení veřejnosti z hlavního líčení, pokud by veřejné projednání věci ohrozilo tajemství chráněné zvláštním zákonem, tj. i hospodářské tajemství.¹⁴

Právní úprava hospodářského, ale i státního a služebního tajemství byla zrušena zákonem č. 148/1998 Sb., o ochraně utajovaných skutečností a o změně některých zákonů, který nabyl účinnosti k 1. listopadu 1998 a přinesl zcela novou koncepci ochrany utajovaných skutečností. Dále tímto zákonem došlo k novelizaci trestního zákona a trestního řádu a také ke zrušení ustanovení § 89 odst. 10 až 12 TreZak, která definovala státní, hospodářské a služební tajemství a ustanovení § 122 TreZak o trestném činu ohrožení hospodářského tajemství a § 173 TreZak o trestném činu ohrožení služebního tajemství. Dnešní právní úprava již kategorii hospodářského tajemství neupravuje.¹⁵

2.3 Shrnutí předešlých úprav institut obchodního tajemství

Vývoj právní úpravy institutu obchodního tajemství byl po únoru 1948 přerušena změnou v systému právního řádu. Nastolené totalitní pojetí práva zamezilo svobodnému pokračování právní úpravy institutu obchodního tajemství z doby prvorepublikové, které podle mého názoru bylo pokrokové a s přihlédnutím k dnešnímu obecnému výkladu pojmových znaků obchodního tajemství také velmi nadčasové a dalo by se užít i dnes. Změna vládnoucí garnitury, a s tím spojená změna právního systému, přinesla novou úpravu utajovaných skutečností: instituty hospodářských a jiných tajemství, které neměly nic společného s prvorepublikovým obchodním (výrobním) tajemstvím. Hospodářské tajemství bylo

---

¹³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 11

¹⁴ *tamtéž*

¹⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 11

chráněno pomocí veřejnoprávních předpisů, a to ve státním zájmu, kdežto prvorepubliková úprava institutu obchodního tajemství byla chráněna formou soukromoprávní. Proto nelze usuzovat, že institut obchodního tajemství byl po roce 1948 pouze přejmenován na institut hospodářského tajemství. Jednalo se o zcela odlišné právní úpravy, které na sebe vůbec nenavazovaly a nelze je tedy srovnávat. Obchodní a hospodářské tajemství tak byly zcela odlišné pojmy.

S ohledem na ustanovení NOZ, který upravuje institut obchodního tajemství, lze říci, že násilná změna právního řádu v Československu provedená po únoru 1948, byla celému právnímu systému velmi na škodu. Úprava NOZ čerpá převážně právě z prvorepublikové úpravy a snaží se tak zacelit více než čtyřicetiletou jizvu, která byla v právním řádu zanechána. Netýká se to pouze obchodního tajemství, či snad jen obchodního práva. Podle mého názoru jsou právě zde vidět letité nedostatky nejvíce.

3 Obchodní tajemství v obchodněprávních vztazích

3.1 Pojem a definice obchodního tajemství

3.1.1 Definice

Obchodní tajemství je pojem velice široký. Právní slovník jej definuje přesně tak, jak jej upravuje obchodní zákoník.¹⁶ Proto se při zpracovávání pojmu obchodní tajemství budu taktéž řídit dikcí ObchZ. V ObchZ je obchodní tajemství upraveno v ustanoveních §17 až § 20. Tato ustanovení poté platí pro celý ObchZ, a to včetně ustanovení, která se týkají nekalé soutěže. Právní úprava obchodního tajemství je částí úpravy, která souvisí jak s podnikáním, tak i s obchodním jménem podnikatele. Dle své povahy se obchodní tajemství řadí mezi statky nehmotné a dle kategorizace ustanovení § 118 odst. 1 OZ spadá pod vymezení jiných majetkových hodnot.¹⁷ Ustanovení § 17 ObchZ definuje obchodní tajemství takto: „*Předmětem práv náležejících k podniku je i obchodní tajemství. Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.*“¹⁸

Současná česká právní úprava nerozlišuje druhy tajemství jako úprava prvorepubliková v ZPNS, která rozlišovala mezi obchodním a výrobním tajemstvím. Nynější právní úprava stanoví pojmovou charakteristiku obchodního tajemství o to více široce, zřejmě z pragmatických důvodů, aby bylo možné pod tato ustanovení vtěsnat co největší počet případů.¹⁹

3.1.2 Pojmové znaky obchodního tajemství

Obchodní tajemství je v ObchZ pojmově vymezeno v § 17 několika znaky. Pokud se jednotlivé znaky naplní a budou nadále trvat, dojde ke vzniku a trvání práva podnikatele na obchodní tajemství. Znaky obchodního tajemství dle § 17 tedy jsou: obchodní, výrobní či technická povaha posuzované skutečnosti, posuzovaná skutečnost musí souviset s podnikem, posuzovaná skutečnost musí mít skutečnou nebo alespoň potenciální materiální

---

¹⁶ ŠTENGLOVÁ, I. in HENDRYCH, Dušan a kol., *Právní slovník*, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2009. s. 545

¹⁷ ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 129-134; dále ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 15-20

¹⁸ Ustanovení § 17 ObchZ

¹⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 15-20; dále ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, 1. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 10-12

či nemateriální hodnotu a nesmí být běžně dostupná v obchodních kruzích a podnikatel musí projevit vůli k jejímu utajení a utajení posuzovaných skutečností zajistit.

Posuzovaná skutečnost musí mít **obchodní, výrobní či technickou povahu**. Za skutečnost **obchodní povahy** lze považovat například adresáře zákazníků, a to včetně informací o nich, obchodní záměry, cenové kalkulace, marketingové studie, výrobní náklady, postupy a podmínky výrobní kampaně, bilance a obsah obchodních knih, obrat jednotlivých provozoven. Skutečnosti **výrobní povahy** jsou technologické postupy a metody, výrobní postupy a metody, výrobní vzory a prototypy, dále receptury, dokonce i režimy organizace práce při výrobě či montáži nebo vynálezy doposud nepatentované či nezpůsobilé k patentování. Nakonec za skutečnosti **povahy technické** lze považovat různé technické výkresy a plány, výsledky pokusů (P. Hajn také uvádí „*Drobnější zlepšení oproti současnému stavu techniky*“).²⁰ Rozdíl mezi skutečnostmi obchodní, technické či výrobní povahy nemusí být v některých případech tak viditelný, naopak se může stát, že se jednotlivé skutečnosti budou prolínat, doplňovat, či na sebe navazovat. I. Štenglová ve svých úvahách dokonce zmiňuje, že režimu obchodního tajemství lze podrobit i další skutečnosti, které ale nemají povahu shora uvedených skutečností, ale je nutné je utajit pro zajištění ochrany podnikatele před případným zneužitím jinými podnikateli. Do takovýchto skutečností je možné například zařadit údaje o personalistice, informace organizačního charakteru nebo jiné informace, jež jsou významné z hlediska konkurenceschopnosti a tržního postavení podnikatele, ale které nelze bezprostředně označit za skutečnosti mající obchodní, výrobní či technickou povahu.²¹

Posuzovaná skutečnost **souvisí s podnikem**. Tato souvislost musí mít k podniku přímý vztah. To znamená, že ochranu ustanovení dle § 17 a násl. ObchZ nemají ta tajemství, která k podniku nepatří. Z tohoto pravidla lze vyjmout jednak ty skutečnosti, u kterých je na první pohled zřejmé, že pokud je majitel podniku utajuje, tak na utajení má nekomerční zájem a dále ty skutečnosti, jejichž legální utajení je zakázáno právním předpisem nebo jejichž ochrana by byla v rozporu s dobrými mravy či poctivým obchodním stykem. Posuzovaná skutečnost musí sloužit k provozování podniku, nebo vzhledem k povaze skutečnosti k tomuto účelu sloužit má. Řadí se zde jednak všechny skutečnosti, jež jsou používány k provozu podniku nebo v souvislosti s ním, ale také ty, které doposud nejsou používány, ale v budoucnu používány budou (například připravovaná nová výroba). Lze tedy říci, že skutečnosti ekonomického významu související s podnikem jsou způsobilé být předmětem

---

²⁰ HAJN, Petr, *Právo nekalé soutěže*, 1. vydání, Masarykova univerzita- právnická fakulta, Brno: Masarykova univerzita, 1994, s. 112

²¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005, s. 17-18,

obchodního tajemství, avšak v případě, nevylučuje-li to platná právní úprava.²²

Posuzovaná skutečnost má **skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu**. Skutečnost, pro kterou podnikatel vyžaduje ochranu dle § 17 a násl. ObchZ, musí mít pro podnikatele, respektive pro provoz jeho podniku, objektivně zjistitelnou hodnotu.²³ Tato hodnota může být buďto okamžitá (již se promítá do hospodářských výsledků podnikání, např. cenová kalkulace), nebo potenciální (práce na prototypu nového výrobku), u níž není jisté, zda se v budoucnu v hospodářských výsledcích projeví.²⁴ Hodnota musí zároveň ovlivňovat soutěžní pozici podnikatele, který provozuje podnik, tj. musí mít hospodářský a konkurenční význam. Uvedenou hodnotu bude mít skutečnost pouze tehdy, pokud by její vyjádření bylo schopné způsobit škodu nebo se jinak dotknout hospodářského výsledku podnikatele provozujícího podnik. Porušení obchodního tajemství vyvolá protiprávní stav i tehdy, pokud je vyjádření informací způsobilé mít negativní dopad na hospodářskou situaci podnikatele (podnikatel nakonec od investice upustí, jelikož byla vyjádřena a on přišel o potenciální zisky a postavení podnikatele na trhu se tedy zhorší).²⁵

Posuzovaná skutečnost **není běžně dostupná v obchodních kruzích**. ObchZ nevyžaduje, aby skutečnost byla v obchodních kruzích nová, originální či neznámá. Hlavním požadavkem ale je, aby skutečnosti nebyly známé v okruhu podnikatelů nebo osob, které by mohly být konkurencí podnikatele, nebo které by je mohly konkurenci poskytnout či sdělit. Skutečností, jež lze považovat za běžně nedostupnou v obchodních kruzích, může být skutečnost, která již byla objevena před několika desetiletími a již podnikatel či jeho předci uchovali, a kterou používají dodnes, například receptura na výrobu alkoholického likéru Becherovka. Spornou otázkou zůstává, zda může být zmíněnou skutečností skutečnost, která je v relevantních obchodních kruzích známá, ale ostatní podnikatelé nejsou obeznámeni s tím, že ji dotyčný k podnikání používá. Dle ObchZ: „... nejsou v příslušných kruzích běžně dostupné“²⁶ lze vykládat tak, že tyto obecně známé skutečnosti předmětem obchodního tajemství být nemohou. Odborná veřejnost však soudí, že při splnění určitých okolností by to bylo možné. Odůvodňují to tím, že například všichni podnikatelé mají povědomí o tom,

---

²² ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 17-18; dále in ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 131-132

²³ HAJN, Petr in FALDYNA, František a kol., *Obchodní zákoník s komentářem*, I.díl, 1.vydání, 2000, Praha: Codex, 2000. s. 59

²⁴ ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 13

²⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 18-19

²⁶ § 17 ObchZ

že lze vyrábět výrobek určitým postupem, ale pouze jeden podnikatel ví, že tímto postupem je to nejvýhodnější. Proto se bude podnikatel snažit zvolený postup před konkurencí utajit a snažit se, aby konkrétní využití postupu na výrobu daného výrobku nebylo v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné.²⁷ Dle mého názoru lze ustanovení o obchodním tajemství užít i na uvedenou situaci, protože zvolený, velmi výhodný postup není běžně dostupný, jinak by ho používali i ostatní podnikatelé.

Podnikatel musí mít **vůli k utajení** posuzovaných skutečností. Toto slovní spojení neznamená jen vůli podnikatele k utajení skutečnosti, ale zároveň musí svojí vůlí rovněž projevit odpovídajícím způsobem, který však není stanoven zákonem.²⁸ Odpovídající způsob lze spatřovat například v uzavření smlouvy, protože případné důkazní břemeno ponese ve sporu podnikatel. Otázkou zůstává, kdy má podnikatel projevit vůli k utajení skutečností. Pokud bude podnikatel obezřetný, projeví vůli k utajení už při hypotetické šanci na vyzaření této skutečnosti, tj. uzavřením inominátní písemné smlouvy, kde se strany zavážou k utajení a tím při splnění dalších uvedených znaků vznikne obchodní tajemství.²⁹

Podnikatel musí **zajistit utajení posuzovaných skutečností**. Pokud bude mít podnikatel vůli k utajení, ale nepodnikne k utajení žádné kroky, nelze skutečnost považovat za obchodní tajemství. Pouze v případě, že bude zajištěn faktický stav utajování, lze při splnění dalších výše zmíněných znaků hovořit o obchodním tajemství. K utajení může sloužit mnoho prostředků, od trezorů a bank až po vytipování úzkého kruhu osob, které budou se skutečností obeznámeny. Dále lze utajení zajistit formou smlouvy se zpracovanou částí o utajení a případných sankcí za vyzaření. Po podnikateli lze však žádat jen takovou formu utajení, která bude v jeho finančních možnostech. Nelze proto požadovat vynaložení takové finanční částky, která by překročila škodu vzniklou porušením tohoto tajemství.³⁰

Pokud by se mělo jednat o obchodní tajemství, musí posuzovaná skutečnost kumulativně naplňovat všechny zákonem vymezené pojmové znaky současně. To znamená, že pojmové znaky jsou navzájem spjaty a v případě, že skutečnost nebude splňovat pojmové znaky, nebude se moci podnikatel u soudu domáhat utajení dle ustanovení o obchodním

---

²⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní zákoník*, 13. vydání, Praha: C.H.Beck, 2010, s. 53-55; dále in ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s.132-133; dále in ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 18-19.

²⁸ PELIKÁNOVÁ, IRENA, *Komentář k obchodnímu zákoníku*, 1.díl, 4. aktualizované vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004. s. 219-220,

²⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 19-20; dále in ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 15

³⁰ ČADA, Karel., *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 15; dále in HAJN, Petr in FALDYNA, František a kol., *Obchodní zákoník s komentářem*, I.díl, 1.vydání, Praha: Codex, 2000. s. 55-58

tajemství.³¹ Posouzení, zda se jedná o obchodní tajemství či nikoli však musí být objektivní, tj. nezáleží pouze na posouzení podnikatele, ale na posouzení soudu: „*Obchodní tajemství je pojmově vymezeno v § 17 zákona 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Aby se jednalo o obchodní tajemství, je nutno, aby byly naplněny všechny znaky zákonem stanovené, tj. musí se jednat o skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají alespoň potenciální hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel musí utajení odpovídajícím způsobem zajišťovat. Má-li se jednat o obchodní tajemství, musí nést všechny uvedené pojmové znaky. Ochrana obchodního tajemství přitom nevzniká evidencí nebo zápisem, ani uvedením této okolnosti např. do smlouvy o dílo, ale vzniká okamžikem naplnění všech pojmových znaků obchodního tajemství.*“³² a Nejvyšší soud ČR tyto závěry potvrdil: „... při posuzování, zda došlo k porušení obchodního tajemství, se soud musí zabývat tím, zda byly naplněny všechny znaky obchodního tajemství ve smyslu ustanovení § 17 obchodního zákoníku.“³³

Právo k obchodnímu tajemství je považováno za absolutní, tzv. „výlučné“ právo, které působí proti všem (erga omnes) a nejen pouze ve vztahu ke konkrétním osobám. V tomto lze spatřovat zásadní rozdíl mezi pojmem obchodní tajemství dle ustanovení § 17 a násl. ObchZ a pojmem ochrana poskytovaná obchodnímu tajemství dle ustanovení § 51 ObchZ, které má relativní povahu a uplatní se pouze v soutěžních vztazích.³⁴

3.1.3 Obchodní tajemství a povinnost mlčenlivosti

Obchodní tajemství nelze směřovat se zákonem uloženou povinností mlčenlivosti, kterou ukládají zvláštní zákony.³⁵ Rozdílem mezi obchodním tajemstvím a uloženou povinností mlčenlivosti dle příslušných zákonů jsou osoby povinné k mlčenlivosti. Majitel obchodního tajemství nemá žádnou povinnost mlčenlivosti, naopak záleží pouze na jeho vůli, zda bude chtít obchodní tajemství utajit či nikoli. Pokud tak nebude chtít učinit, ztratí obchodní tajemství jeden ze svých pojmových znaků a již nebude obchodním tajemstvím. Povinnost mlčenlivosti má naopak osoba, která je od majitele obchodního tajemství odlišná. Tato povinnost je uložena v zájmu ochrany informací, mezi kterými může být i obchodní tajemství (uložena zaměstnancům podnikatele). Obě tyto povinnosti (mlčenlivosti

³¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 16.

³² Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2001, čj. 31 Ca 189/2000-27.

³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15.10.2001, č. j.: 21 Cdo 2022/2000.

³⁴ BOHÁČEK, Martin, *Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví*, Praha: Vysoká škola ekonomická-fakulta mezinárodních vztahů, 1994. s. 94

³⁵ Například TrŘ

a obchodního tajemství) se však mohou setkat v jedné osobě a to v případě, že podnikatel disponuje se seznamem svých zákazníků, který je jeho obchodním tajemstvím, ale zároveň je povinen jej utajovat pro projevenou vůli k nepublikování údajů od samotných zákazníků.³⁶

3.1.4 Shrnutí

Obchodní tajemství je v zákoně dle mého názoru definováno velmi obecně. Bylo by možné definici označit za příliš širokou až neurčitou, ale dle již dříve získaných zkušeností zákonodárce raději upravil pojem záměrně široce, a to z důvodu, aby předešel problémům, které by způsobil úzký výklad tohoto pojmu. Při neurčité konstrukci je možné pod pojem obchodní tajemství zařadit i problematické otázky, které soud v případě, že nebudou vyhovovat, zamítne. Takto zvolený postup považuji za vhodnější, než by byl postup opačný, který by byl při úzkém vymezení obchodního tajemství problematický jak pro soudy, tak pro osoby, které obchodní tajemství užívají. Proto definici obchodního tajemství považuji za vhodně zvolenou.

3.2 Osoba, které svědčí právo k obchodnímu tajemství

Podle ustanovení § 18 ObchZ má výlučné právo nakládat s obchodním tajemstvím včetně udělení svolení k jeho užití a stanovení podmínek takového užití pouze podnikatel, jenž provozuje podnik, ke kterému se obchodní tajemství váže. Z toho vyplývá, že pouze podnikatel posuzuje, zda jsou skutečnosti obsažené v obchodním tajemství vhodné k utajování, či zda jsou již známé a v obchodních kruzích dostupné díky přirozenému výzkumu soutěžitelů, a proto není nutné, je nadále utajovat. ObchZ normuje, že výlučné právo využívat obchodní tajemství má podnikatel provozující podnik, přičemž podnikatelem může tedy být i nájemce na základě nájemní smlouvy podniku dle ustanovení § 488b a násl. ObchZ. Ten by provozoval podnik i s obchodním tajemstvím na základě zvláštní licenční smlouvy označované jako nepravá licenční smlouva a po skončení nájemní smlouvy by právo užívat obchodní tajemství skončilo. Činnost nájemce může být navíc omezena konkurenční doložkou dle § 672a ObchZ. Jako problematické se jeví ustanovení § 18 ObchZ v otázce dispozice s obchodním tajemstvím. Dle něj má právo disponovat s obchodním tajemstvím pouze podnikatel provozující podnik, avšak zákonodárce nepomyslel na situaci, která nastane v případě, kdy bude podnik jako věc dána do nájmu a obchodní tajemství vznikne až z činnosti nájemce, který je rovněž podnikatelem. Obchodní tajemství je dle ustanovení

---

³⁶ PELIKÁNOVÁ, IRENA, *Komentář k obchodnímu zákoníku*, 1.díl, 4. aktualizované vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004. s. 221.

§ 17 ObchZ součástí podniku, jenž náleží majiteli, nikoli nájemci. Otázkou tedy je, zda by se nově vzniklé obchodní tajemství stalo majetkem majitele podniku, který takto nabude vyšší ceny nebo by zůstalo nájemci. Dále vyvstává problém v souvislosti s ustanovením § 488g odst. 3 ObchZ, které se týká skončení nájmu a s tím spojených ukončení různých oprávnění, která poté opět případnou pronajímateli. Řešení popsaného problému nabízí ustanovení § 488g odst. 2 ObchZ, dle kterého je nutné o převzetí těchto věcí sepsat zápis, který by vyloučil stav, kdy pronajímatel bude užívat nájemcovo obchodní tajemství, jež mu připadlo na základě ustanovení § 488g odst. 3 ObchZ. Je však na účastnících smlouvy o nájmu podniku, zda takovou možnost využijí, což by dle mého názoru bylo ideální řešení.³⁷

Lze zaujmout trochu odlišný názor, že obchodní tajemství vzniklé v souvislosti s provozováním podniku nájemcem jako ostatní průmyslová práva patří mezi jiné majetkové hodnoty, než ty které jsou uvedeny v § 488g odst. 2 ObchZ. Z toho lze vyvodit, že se stanou součástí podniku a v okamžiku, kdy se jí stanou, stává se jejich majitelem vlastník podniku. Proti popsanému je možné argumentovat ustanovením § 488b odst. 1 ObchZ, dle kterého má nájemce právo pobírat z provozovaného podniku užítky a obchodní tajemství lze považovat za užitek. Uvedený názor, tj. že obchodní tajemství k podniku „nepřirůstá“ lze podpořit i zásadami poctivého obchodního styku, protože pokud není zákonem stanoveno výslovně něco jiného, platí, že určitá hodnota patří tomu, kdo ji vytvořil (jehož činností vznikla).³⁸

Sdílím názor, že přesnou písemnou úpravou práv a povinností je možné předejít značným komplikacím. Z tohoto důvodu doporučuji účastníkům smlouvy o nájmu podniku dle ustanovení § 488b a násl. ObchZ, aby práva a povinnosti spojené s režimem obchodního tajemství vzniklého jak před tak hlavně po uzavření nájemní smlouvy, upravili v uzavírané nájemní smlouvě. Bylo by vhodné připojit rovněž ustanovení, která by se týkala případných kompenzací.

3.3 Nakládání s obchodním tajemstvím

Výlučné právo nakládat s obchodním tajemstvím má osoba, která podnik, k němuž se obchodní tajemství vztahuje, vlastní. Jde o její neomezenou možnost s tímto tajemstvím

---

³⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní zákoník*, 13. vydání, Praha: C.H.Beck, 2010, s. 56-59; dále in HAJN, Petr in FALDYNA, František a kol., *Obchodní zákoník s komentářem*, I.díl, 1.vydání, Praha: Codex, 2000. s. 61

³⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 21,

nakládat a mít z nakládání užitek. V rámci nakládání může vlastník rozhodnout o nevyužívání tajemství k podnikání či rovnou o možnosti se práva na tajemství vzdát a poskytnout ho veřejnosti.³⁹

3.3.1 Smlouvy o užití obchodního tajemství

Vlastník může svolit k užití obchodního tajemství, jehož podmínky stanoví pomocí smlouvy. V odborné veřejnosti nepanuje shoda, zda lze užit pro svolení licenční smlouvu k předmětům průmyslového vlastnictví dle § 508 a násl. ObchZ a její úpravu nebo použít smlouvu inominátní s případným analogickým použitím § 269 odst. 2 ObchZ. P. Hajn zastává názor, a já s ním souhlasím, že nejlepším řešením je použití inominátní smlouvy, protože ObchZ neupravuje v tomto případě přesné podmínky, a proto lze analogicky užit ustanovení ObchZ o licenční smlouvě (tzv. licenční smlouva nepravá).⁴⁰ Naopak v čem se odborná veřejnost shoduje, je nemožnost užití kupní smlouvy pro převod obchodního tajemství. Dle K. Eliáše je důvodem pro neužití obchodní kupní smlouvy dle § 409 odst. 1 ObchZ nemožnost užití obchodního tajemství jako předmětu smlouvy, protože předmětem může být pouze movitá věc. Proto K. Eliáš odkazuje při přenechání obchodního tajemství za úplatu na užití smlouvy inominátní (§ 269 odst. 2 ObchZ) s analogickým použitím ustanoveních o licenční smlouvě dle § 508 a násl. ObchZ.⁴¹ Naopak I. Štenglová⁴² a I. Pelikánová⁴³ uvádějí, že na obchodní tajemství lze užit licenční smlouvu k předmětům průmyslového vlastnictví dle ustanovení § 508 a násl. ObchZ. Velmi pozoruhodné je, že obě autorky své tvrzení nepodkládají širším vysvětlením kromě zařazení obchodního tajemství do úpravy nekalé soutěže, které spadá do kategorie průmyslového vlastnictví. Osobně souhlasím s užitím inominátní smlouvy a s analogickým použitím ustanovení o licenční smlouvě. Zdůvodňuji to speciální úpravou obchodního tajemství v ObchZ. V úpravě totiž není ani zmínka o použití ustanovení o licenční smlouvě či jiného typu smlouvy, a tak dle ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ se použijí ustanovení o smlouvě nepojmenované.

---

³⁹ ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 135-136

⁴⁰ HAJN, Petr in FALDYNA, František a kol., *Obchodní zákoník s komentářem*, I.díl, 1.vydání, Praha: Codex, 2000. s. 61

⁴¹ ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 135

⁴² ŠTENGOVÁ, Ivana. in ŠTENGOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 26

⁴³ PELIKÁNOVÁ, IRENA, *Komentář k obchodnímu zákoníku 4.díl*, 1. vydání, Praha: Linde Praha, 1997, s. 407

3.3.2 Bezplatné přenechání obchodního tajemství

V případě bezplatného přenechání obchodního tajemství lze spekulovat o užití ustanovení darovací smlouvy dle § 628 a násl. OZ. Uvedené ustanovení není možné užít přímo, protože darovací smlouva dle OZ vylučuje možnosti vázat smlouvu na podmínky, což je u obchodního tajemství téměř tím nejnutnějším. Jde například o podmínky ochrany a utajení, zákaz přenechání dalším osobám k užití. Proto také u bezplatného přenechání obchodního tajemství se užijí ustanovení § 269 odst. 2 ObchZ, která platí pro smlouvy nepojmenované.⁴⁴

3.4 Know-how vs. obchodní tajemství

3.4.1 Pojem know-how

Pojem know-how, který lze do češtiny volně přeložit jako zběhlost či vědět jak, má velmi blízký vztah k obchodnímu tajemství, ale tyto pojmy se v žádném případě nesmí ztotožňovat ani zaměňovat. Know-how lze zařadit dle ustanovení § 118 OZ mezi jiné majetkové hodnoty, není tedy věcí v právním slova smyslu, ale je penězi ocenitelné.⁴⁵ Proto může být i předmětem občansko-právních a obchodně-právních vztahů a také způsobilou součástí podniku podle § 5 ObchZ, pokud již poznatky, se kterými je know-how spojeno, nejsou všeobecně známé a dostupné. Mezi jiné majetkové hodnoty patří hlavně nehmotné statky. Nehmotné statky je možné poté členit na nehmotné statky, které jsou výsledkem tvůrčí duševní činnosti fyzické osoby a na nehmotné statky, u jejichž vytváření není poskytnuta právní ochrana, kdy je poskytnuta teprve ve spojení s jejich užíváním.⁴⁶ Know-how lze označit za nehmotný statek sui generis. Postavení know-how jako nehmotného statku „svého druhu“ lze odůvodnit tím, že jej nelze napevno zařadit ani do jedné z výše uvedených skupin nehmotných statků.⁴⁷

Pojem know-how v českém právním řádu není nikde přesně upraven a je nutné se pro definování tohoto pojmu obrátit na právní teorii a odbornou literaturu. Podle právní teorie se jedná o: „*Konkrétní aplikaci znalostí a zkušeností vyúsťující buď v nové, nebo racionálnější a efektivnější řešení určitého problému, než jaké uživateli bylo dosud známo.*“⁴⁸

⁴⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 26; dále in ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 135

⁴⁵ JANSÁ, Lukáš, *Ochrana obchodního tajemství, důvěrných informací a know-how v podnikání*, [online], pravoit.cz, vydáno 19.2.2007 [cit. 2012-01-02]. Dostupné na: <http://www.pravoit.cz/article/ochrana-obchodniho-tajemstvi-duvernych-informaci-a-know-how-v-podnikani>.

⁴⁶ HAJN, Petr, Když nevíme, jak právně vymezit „know-how“, *Obchodněprávní revue*, 2010, č. 11, s. 313,

⁴⁷ LISSE, L., *Know-how v českém právním řádu*, ipravnik.cz [online], vydáno 02.12.2003 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_3727/know-how-v-ceskem-pravnim-radu.aspx

⁴⁸ KNAP, Karel in KNAP, Karel a kol., *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*, 1. vydání, Praha: Academia, 1988. s. 141

Jednoduše řečeno, know-how je pojímáno jako znalosti, zkušenosti či poznatky z oblasti výroby, služeb a obchodu, které lze užít k podnikání.⁴⁹ Tyto zkušenosti a znalosti mohou pocházet jednak z tvůrčí lidské činnosti, jednak mohou vzniknout zcela mimovolně. Nejčastěji to jsou výsledky výzkumných, vývojových, projekčních a jiných činností. K know-how lze přiřadit i informace, které byly získány za účelem usnadnění určité podnikatelské činnosti. Aby vůbec bylo možné něco označit jako know-how, je nutné, aby to, co má být označeno jako know-how, bylo pro jeho uživatele užitečné, aby dispozicí s tím dosahoval pozitivních výsledků, kterých by v případě neznalosti know-how nedosahoval a mělo by být rovněž využitelné i třetími osobami.⁵⁰

3.4.2 Hlavní rozdíly mezi obchodním tajemstvím a know-how

Jedná se sice o pojmy velmi blízké, ale tyto pojmy nelze ztotožňovat ani zaměňovat. Hlavním rozdílem mezi nimi je to, že obchodní tajemství je osobitým institutem obchodního práva a know-how může být jeho předmětem. Na druhou stranu je možné, aby know-how existovalo samostatně a nezávisle na majetku určitého podniku a nebylo tak součástí obchodního tajemství, které tvoří součást majetku podnikatelského subjektu.⁵¹

Jako další rozdíl uvedu možnost know-how být majetkem osoby (fyzické nebo právnické), která není podnikatelem dle § 2 ObchZ. Naproti tomu je vlastnictví obchodního tajemství omezeno dle § 18 ObchZ pouze na subjekty, které podnikají. Co se obsahového hlediska týče, obchodní tajemství je pojmem širším a může v sobě know-how obsahovat. Know-how může tedy být součástí obchodního tajemství a může tedy být předmětem, který náleží k podniku.⁵²

3.4.3 Vznik know-how

Know-how stejně jako jiný nehmotný majetek vzniká inovátorským řešením otevřených problémů. Nejdůležitějším prvkem pro vznik know-how je pro všechny subjekty vývoj

---

⁴⁹ JANSÁ, Lukáš, *Ochrana obchodního tajemství, důvěrných informací a know-how v podnikání*, [online], pravoit.cz, vydáno 19.2.2007 [cit. 2012-01-02]. Dostupné na: <http://www.pravoit.cz/article/ochrana-obchodniho-tajemstvi-duverných-informaci-a-know-how-v-podnikani>.

⁵⁰ LISSE, L., *Know-how v českém právním řádu*, ipravnik.cz [online], vydáno 02.12.2003 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_3727/know-how-v-ceskem-pravnim-radu.aspx; dále in TELEČ, Ivo, *Právo duševního vlastnictví*, soubor obrázkových přednášek, Brno: Masarykova Univerzita- Právnická fakulta, 2007.

⁵¹ LISSE, L., *Know-how v českém právním řádu*, ipravnik.cz [online], vydáno 02.12.2003 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_3727/know-how-v-ceskem-pravnim-radu.aspx

⁵² LISSE, L., *Know-how v českém právním řádu*, ipravnik.cz [online], vydáno 02.12.2003 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_3727/know-how-v-ceskem-pravnim-radu.aspx; dále in ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 38

a výzkum, který bude postaven jak na vlastních pracovnících, tak i na externích pracovnících společnosti. V případě, že společnost nemá dostačující podmínky pro know-how, je možné si k výzkumu a vývoji najmout jiné podnikatelské subjekty, které se tímto zabývají. Pokud bude subjekt postupovat tímto způsobem, je nutné, aby případným sporům, které mohou být velmi komplikované, předešel upravením práv a povinností ve smlouvě. Know-how může vzniknout více postupy, ale právní teorie si vybrala tři nejpoužívanější postupy vzniku know-how, a to společný výzkum, smlouvu o nehmotné dílo, smlouvu o vytvoření díla podle autorského zákona.⁵³

3.4.4 Smlouva o know-how

Protože i know-how je předmětem právních vztahů, a to zejména právních vztahů závazkových (občanskoprávních i obchodněprávních), ale může být stejně jako obchodní tajemství také předmětem vkladu do základního kapitálu obchodních společností a družstev dle ustanovení § 59 ObchZ, v takovém případě je však nutné, aby jakákoli dispozice s know-how byla smluvně upravena.⁵⁴

Velcí právní teoretici jako byli Ludecke, Fischer a Knoppe, ve svých pracích uvažovali, zda na know-how užít ustanovení smlouvy kupní či nájemní. Nakonec došli k závěru, že smlouva o know-how je smlouva svého druhu, a tak jí je dnes možné označit jako smlouvu inominátní.⁵⁵ Podle jiných autorů lze ale na smlouvy o know-how použít i ustanovení § 508 a násl. ObchZ, kde je upravena problematika licenčních smluv k předmětům průmyslového vlastnictví.⁵⁶ Tato ustanovení lze užít pouze, jak nám stanoví samotný ObchZ, na práva, která vyplývají z průmyslového vlastnictví a ne na práva z jiného duševního vlastnictví. Dále ObchZ v § 508 stanovuje: „*Licenční smlouvou k předmětům průmyslového vlastnictví opravňuje poskytovatel nabyvatele ve sjednaném rozsahu a na sjednaném území k výkonu práv z průmyslového vlastnictví....*“⁵⁷ Z toho je patrné, že licenční smlouvu nelze přímo užít pro případné převody a jiné nakládání s předmětem průmyslového vlastnictví, než je zmíněný výkon práv. Použití ustanovení o licenční smlouvě na know-how je možné, avšak jen za užití analogie, nikoliv přímo.⁵⁸ Proto lze jako ideální řešení nakládání s know-how označit inominátní smlouvu dle § 269 odst. 2 ObchZ.

⁵³ ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 38-43

⁵⁴ ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 44

⁵⁵ tamtéž

⁵⁶ ZÁBRŠ, Aleš, *Know-how, součást vlastnictví firmy, hospodaření s ním a jeho ochrana*, Praha: Průmyslové vlastnictví, 1993. s. 37

⁵⁷ § 508 ObchZ.

⁵⁸ LISSE, L., *Know-how v českém právním řádu*, ipravnik.cz [online], vydáno 02.12.2003 [cit. 2012-01-02]. Dostupné z http://www.ipravnik.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/art_3727/know-how-v-ceskem-pravnim-radu.aspx

3.4.5 Vztah obchodního tajemství a know-how

Podle mého názoru se až příliš často pojem know-how a obchodní tajemství vydává za jeden a tentýž pojem. Této chyby je nutno se vyvarovat. Pokud má know-how s obchodním tajemstvím něco společného, tak jen to, že může být jeho součástí. Dále mne udivilo, v jak malém rozsahu se autoři některých publikací věnují rozdělení obchodního tajemství a know-how (I. Štenglová a kolektiv se ve své příručce o obchodním tajemství zmíněné problematice téměř nevěnuje), ačkoliv toto rozlišení může mít v mnoha situacích zcela zásadní dopad (viz smlouva o know-how).

3.5 Ochrana a právní prostředky ochrany obchodního tajemství

V případě, že nehmotný statek označený jako obchodní tajemství bude již mít svého majitele, je nutné poskytnout tomuto majiteli odpovídající nástroj k ochraně. ObchZ poskytuje obchodnímu tajemství hned dvojí ochranu, a to ochranu dle ustanovení § 20 a podle ustanovení § 51 a násl.⁵⁹

3.5.1 Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 20 ObchZ

Ustanovení § 20 ObchZ uvádí, že podnikateli přísluší proti porušení nebo ohrožení práva na obchodní tajemství ochrana jako při nekalé soutěži. Uvedená ochrana je absolutní, což znamená, že obchodní tajemství je chráněno proti jakémukoli porušení či dokonce ohrožení, a to nejen v rámci hospodářské soutěže.⁶⁰ Dále je dle popsaného ustanovení možné, aby podnikatel užil prostředky ochrany, které je možno použít v nekalé soutěži, ale podmínky pro ochranu jsou odlišné. Aby bylo možné poskytnout ochranu dle § 20 ObchZ, je nutné, aby došlo jednáním určité osoby k ohrožení nebo porušení skutečností, které splňují podmínky stanovené v § 17 ObchZ, tj. aby došlo k ohrožení nebo porušení obchodního tajemství.⁶¹ V případě splnění podmínek pro poskytnutí ochrany dle ustanovení § 51 ObchZ je nutné samotné nekalosoutěžní jednání (jedná se o jednání soutěžitele, které splňuje podmínky stanovené v ustanovení § 44 ObchZ). K ohrožení nebo přímo k porušení práva na obchodní tajemství může dojít jak komisivním, tak i omisivním jednáním osoby, která nemusí být seznámená s obchodním tajemstvím. Jednání může být zaviněné či nezaviněné, úmyslné nebo nedbalostní. Sama ochrana obchodního tajemství bude vždy v režimu ObchZ,

⁵⁹ PELIKÁNOVÁ, IRENA, *Komentář k obchodnímu zákoníku*, 1.díl, 4. aktualizované vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004. s. 225-226

⁶⁰ ŠTENGLOVÁ, I. in HENDRYCH, Dušan a kol., *Právní slovník*, 3.vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 545

⁶¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 29

a to i v případě, pokud rušitelem nebude subjekt obchodního práva. Jako příklad ohrožení obchodního tajemství lze uvést záměrné soustředování informací, které tvoří předmět obchodního tajemství (kopírování technických předloh, výkresů a návodů) za situace, kdy informace nebyly ještě někomu jinému sděleny či zpřístupněny, nebo využity pro někoho jiného (v tomto případě už soutěžiteli přísluší ochrana dle ustanovení § 51 ObchZ).⁶² Mezi právní prostředky ochrany práva k obchodnímu tajemství lze zařadit dle ustanovení § 53 ObchZ následující opatření: zdržení se protiprávního jednání, odstranění závadného stavu, poskytnutí přiměřeného zadostiučinění, náhrada škody a vydání bezdůvodného obohacení. Dále lze zařadit i jiné opatření podle ustanovení o.s.ř. (předběžné opatření, atd.). Ve sporu o tom, zda došlo k porušení práva na obchodní tajemství, je soud oprávněn i bez návrhu vyloučit veřejnost, a to z důvodu zabránění dalšího ohrožení či porušení obchodního tajemství.⁶³

3.5.2 Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 51 a násl. ObchZ

Předmětem ochrany, kterou poskytuje toto ustanovení, je obchodní tajemství, jež na rozdíl od ochrany dle § 20 ObchZ, může být využitelné v hospodářské soutěži. Pro určení, co je obchodním tajemstvím, lze použít definiční prvky, které jsou uvedeny v § 17 ObchZ. Aby obchodní tajemství bylo předmětem nekalosoutěžní ochrany, musí být zároveň využitelné v hospodářské soutěži, kdy tato využitelnost může být pouze potencionální. Využití obchodního tajemství za jiným účelem (např. vydírání) nebude postižitelné podle norem obchodního práva, ale podle norem práva trestního či přestupkového.⁶⁴ To, že je tajemství využitelné v soutěži, musí osoba, která se domáhá ochrany podle tohoto ustanovení, dostatečně osvědčit. Pokud nebude řádně prokázána využitelnost porušeného obchodního tajemství v soutěži, lze postupovat při ochraně obchodního tajemství podle ustanovení § 20 ObchZ. Předpokladem pro užití ochrany podle ustanovení 51 ObchZ je, aby skutečnosti, které tvoří obchodní tajemství, byly známy pouze určitému okruhu pracovníků v podniku, a co se týče příslušných obchodních kruhů, měly by mít osoby v nich zúčastněné možnost získat takové skutečnosti jen na základě licenční smlouvy.⁶⁵

---

⁶² HAJN, Petr, *Právo nekalé soutěže: (stručný a předběžný komentář k ustanovením obchodního zákoníku o nekalé soutěži)*, Masarykova univerzita v Brně - právnická fakulta, Brno: Masarykova univerzita 1993. s. 23-24

⁶³ ŠTENGLOVÁ, Ivana in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní zákoník*, 13. vydání, Praha: C.H.Beck, 2010, s. 56-57

⁶⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 30-31

⁶⁵ MUNKOVÁ, Jindřiška, *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 99-103; dále in ŠTENGLOVÁ, I. in ŠTENGLOVÁ, I., PLÍVA, S., TOMSA, M. ,aj., *Obchodní zákoník*, 13. vydání, Praha: C.H.Beck, 2010, s. 196-198

Současně, aby mohla být použita ochrana dle ustanovení § 51 ObchZ, musí být splněn předpoklad, že se jednající o takovém tajemství dozvěděl tzv. „kvalifikovaným způsobem“. Pod tento pojem lze zařadit svěření obchodního tajemství či zpřístupnění dovoleným způsobem na základě pracovního či jiného vztahu k soutěžiteli v rámci výkonu určité úřední funkce nebo vlastním či cizím jednáním, které se přičilo zákonu. Za zpřístupnění obchodního tajemství zákon považuje jeho sdělení nebo jiné zpřístupnění, přičemž na formě zpřístupnění nezáleží.⁶⁶ Zákodárce schválně zvolil široký pojem zpřístupnění, který zahrnuje i případy nečinnosti či nedostatečné péče jednajícího o obchodní tajemství. Zpřístupnění může být jednorázové, ale i opakované. Rovněž není rozhodující, zda obchodní tajemství bylo zpřístupněno soutěžiteli nebo někomu, kdo není soutěžitelem, ale naskýtá se u něj možnost zneužití chráněných informací pro účely konkurence, čímž by vznikla újma podnikateli, kterému tajemství patří.⁶⁷

Pokud se má jednat o porušení obchodního tajemství, jednající jej musí využít, či zpřístupnit dalším subjektům neoprávněně, tj. jednání jednajícího bude vybočovat z účelu, pro který se tajemství jednajícímu stalo přístupným (jednající jej využije či zpřístupní proti vůli podnikatele, nemusí jít o vědomé jednání nedovoleným způsobem, postačuje nedbalost). Pokud bude tajemství zpřístupněno oprávněně (se souhlasem podnikatele, podnikatel skutečnosti vůbec nebude utajovat), nejedná se o porušení obchodního tajemství, ale o svolení k užití obchodního tajemství dle § 18 ObchZ či o zánik obchodního tajemství v případě, že podnikatel již nemá vůli tajemství utajovat. Jednající poté může tyto skutečnosti použít pro své vlastní účely, protože tajemství ztratí jeden ze svých pojmových znaků podle ustanovení § 17 ObchZ. Neoprávněné zpřístupnění či využití může být provedeno jak aktivně, tak i pasivně (jednající utajované dokumenty řádně neuschová, čímž umožnil třetí osobě tajemství získat), přičemž sdělení či zpřístupnění lze provést i nepřímou (stačí, pokud se třetí osoba o tajemství může takto dozvědět). Odpovědnost jednajícího za porušení obchodního tajemství je nutno chápat jako objektivní, nevyžaduje se tedy zavinění. Využitím pro sebe je myšleno použití obchodního tajemství ve své vlastní výrobní či obchodní činnosti, za využití pro jiného lze považovat nejen přímé postoupení tajemství, ale i použití tajemství jednajícím ve prospěch třetí osoby.⁶⁸

---

⁶⁶ MUNKOVÁ, Jindřiška, *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. S. 99-103

⁶⁷ ŠTENGLOVÁ, I., in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 30-32

⁶⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 32; dále in MUNKOVÁ, Jindřiška, *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 99-103

3.5.3 Osoby způsobilé porušit obchodní tajemství podle ustanovení § 51 ObchZ, a osoby ve vztahu, ke kterým k porušení došlo

Co se týče okruhu osob, které jsou v pracovním vztahu k soutěžiteli, je nutné do tohoto okruhu zahrnout nejen zaměstnance a učně, ale i osoby, jež jsou ve vztahu k soutěžiteli na základě jiných smluv, jako je smlouva o obchodním zastoupení, mandátní smlouva či smlouva o pracích mimo pracovní poměr. I tyto osoby se o obchodním tajemství dozvěděly „kvalifikovaným způsobem“ a jsou způsobilé obchodní tajemství dle ustanovení § 51 ObchZ porušit.⁶⁹

Označení jiného vztahu než je vztah pracovní, je v ObchZ použit pro rodinné příslušníky a jiné příbuzné, přičemž je možné zde zařadit i důvěrné přátele. Zařazení obchodních společníků, členů statutárního orgánu do této skupiny je velmi sporné. I. Štenglová je ve své práci automaticky zařazuje do této kategorie společně se členy kontrolního orgánu či likvidátory, a to pod podmínkou, že se dozvěděli o obchodním tajemství „kvalifikovaným způsobem“.⁷⁰ Naopak J. Munková označuje jejich zařazení jako sporné, což odůvodňuje argumentem, že budou zpravidla reprezentovat postiženého soutěžitele (nestojí mimo podnik, kterého se obchodní tajemství týká).⁷¹ V tomto konfliktu názorů se přikláním spíše ke stanovisku I. Štenglové, protože i osoby, které podnik reprezentují, se mohou dopustit takového jednání, i když je to jejich podniku na škodu. Naopak již nelze pochybovat o osobách, které jednájí o uzavření kontraktu se soutěžitelem, kterým byly poskytnuty důvěrné informace, u nichž soutěžitel projevil vůli k jejich utajení (nejen dle § 271 ObchZ).⁷²

Označení jednacímho „*V rámci výkonu své funkce, k níž byl soudem nebo jiným orgánem povolán*“⁷³ platí pro subjekty, kterým z jiných předpisů vyplývá povinnost mlčenlivosti (např. § 124 o.s.ř. či § 24 ZOHS), dále pak pro správce konkurzní podstaty a nucené správce, také pro tlumočníky, soudní znalce a překladatele.⁷⁴

⁶⁹ MUNKOVÁ, Jindřiška., *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 99-103; dále in ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 32-33

⁷⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 32-33

⁷¹ MUNKOVÁ, Jindřiška., *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 99-103

⁷² MUNKOVÁ, Jindřiška., *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 101

⁷³ § 51 ust. a) ObchZ

⁷⁴ MUNKOVÁ, Jindřiška., *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 99-103; dále in ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 32

3.5.4 Rozlišení ochrany obchodního tajemství podle ustanovení § 20 a ustanovení § 51 ObchZ

Ustanovení § 20 ObchZ poskytuje podnikateli vlastnickému obchodní tajemství ochranu absolutní. To znamená, že ochrana obchodního tajemství mu přísluší nejen před porušením, ale i před ohrožením práva na obchodní tajemství. Na rozdíl od ustanovení § 51 ObchZ, které poskytuje relativní ochranu obchodního tajemství, nejsou v ustanovení § 20 ObchZ vyžadovány nezbytně další předpoklady. Hlavním předpokladem a vlastně i podmínkou pro použití ustanovení § 51 ObchZ je využitelnost (postačuje potenciální využitelnost) porušeného obchodního tajemství v hospodářské soutěži. P. Hajn dokonce zachází tak daleko, že rozdíl mezi ustanoveními § 20 a § 51 ObchZ považuje za zanedbatelný, protože pokud si určité skutečnosti zaslouží označení obchodní tajemství, budou většinou v soutěži využitelné. Rozsah ochrany je také stejný v obou případech, jelikož § 20 ObchZ odkazuje na § 53 ObchZ.⁷⁵ V tomto s P. Hajnem souhlasím a mám za to, že rozdíly mezi užitím ochrany dle § 20 a § 51 ObchZ se smazávají tím, že na oba případy se užijí ustanovení o nekalé soutěži, a až na určité výjimky lze tvrdit, že tajemství, které není ani potenciaálně využitelné k hospodářské soutěži, nemusí být jako tajemství označováno, jelikož by to postrádalo smysl.

3.5.5 Právní prostředky ochrany proti porušení obchodního tajemství

Pokud dojde k porušení obchodního tajemství, mohou se osoby, jejichž práva byla porušena, proti rušiteli domáhat dle ustanovení § 53 ObchZ, aby se tohoto jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále mohou uplatňovat nárok na přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích, náhradu škody a vydání bezdůvodného obohacení. Výčet nároků, jenž je uvedený v § 53 ObchZ, je výčtem taxativním, to znamená, že jiných nároků než zde uvedených, se nelze dle tohoto ustanovení domáhat. Další nároky lze však uplatnit dle podmínek, které jsou stanoveny v o.s.ř. (např. žalobu na určení či návrh na nařízení předběžného opatření).⁷⁶

Současná právní úprava ObchZ, na rozdíl od té dřívější, neupravuje žádné procesní postupy, které jsou výlučně v oblasti občanského soudního řízení. Nároky, které je s porušením obchodního tajemství a tedy nekalou soutěží možné uplatňovat, lze rozdělit

---

⁷⁵ HAJN, Petr, *Právo nekalé soutěže: (stručný a předběžný komentář k ustanovením obchodního zákoníku o nekalé soutěži)*, Masarykova univerzita v Brně - právnická fakulta, Brno: Masarykova univerzita 1993. s. 23

⁷⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 33-35; dále in VEČERKOVÁ, Eva, *Nekalá soutěž a reklama (vybrané kapitoly)*, Brno: Masarykova univerzita, 2005. s. 330

na nároky majetkové a nemajetkové povahy. Toto rozlišení je důležité pro některé procesní úkony v souvislosti s uplatňovanými nároky, např. pokud jde o oprávnění jednotlivých subjektů k uplatnění různých žalobních nároků. Mezi majetkové nároky patří nárok na náhradu škody, vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění (to může mít formu jak peněžní tak nepeněžní).⁷⁷

Nároky lze rozdělit i dle funkce, a to na zabraňovací a náhradové (satisfakční či kompenzační). Do kategorie zabraňovací lze zařadit žalobu na zdržení se nekalosoutěžního jednání a odstranění závadného stavu. Do kategorie náhradové se pak řadí nárok na přiměřené zadostiučinění a vydání bezdůvodného obohacení.⁷⁸

Okruh osob, které mají nárok na poskytnutí ochrany, je nutné rozdělit dle toho, zda se osoby domáhají ochrany podle ustanovení § 20 ObchZ (ochrany absolutní, která působí proti všem), nebo ochrany podle ustanovení § 51, § 53 a § 54 ObchZ. Osobami, které se domáhají ochrany dle § 20 ObchZ, budou majitelé nebo oprávnění uživatelé (ti, kteří nabyli licenci). Naopak subjektem ochrany podle ustanovení § 51 a § 53 ObchZ bude ten, jehož práva byla porušena či ohrožena porušením obchodního tajemství dle ustanovení § 53 ObchZ.⁷⁹

Základními požadavky nároku na poskytnutí ochrany jsou, aby se rušitel zdržel protiprávního jednání a aby odstranil závadný stav. Proto je nutné nárok uplatnit žalobou dle o.s.ř. Lze také říci, že zdržovací nároky mají preventivní povahu, protože směřují proti pokračování v nekalosoutěžním jednání (zveřejnění nevhodné reklamy v novinách a časopisech). Proto se jich nelze domáhat v případě, že rušitel se již daného jednání nedopouští a opakování jednání již nehrozí. Výhodou zdržovacího nároku dle mého názoru je, že jej lze uplatnit jak v případě, kdy již bylo obchodní tajemství porušeno, tak i v případě, kdy jeho porušení teprve hrozí. Zde je vidět, proč je zdržovací nárok považován za preventivní prostředek ochrany.⁸⁰

Naopak nárok na odstranění závadného stavu směřuje do minulosti, protože se týká odstranění zdroje, z něhož vyšly účinky, které již nastaly (např. odvolání nepravdivých a zlehčujících tvrzení v dopisech zaslaných zákazníkům soutěžitele).⁸¹

Dalšími nároky jsou nárok na náhradu škody, nárok na vydání bezdůvodného

⁷⁷ MUNKOVÁ, Jindřiška, *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 108,

⁷⁸ VEČERKOVÁ, Eva, *Nekalá soutěž a reklama (vybrané kapitoly)*, Brno: Masarykova univerzita, 2005. s. 171

⁷⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 33

⁸⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 33

⁸¹ tamtéž

obohacení a nárok na přiměřené zadostiučinění, který je nárokem kompenzujícím újmu nemateriální povahy.⁸²

Pro nárok na náhradu škody je důležité ustanovení § 757 ve spojení s ustanovením § 373 ObchZ. U náhrady škody se používá princip objektivní odpovědnosti, kdy je možná liberace v případě, že rušitel prokáže, že porušení povinnosti bylo způsobeno okolnostmi, které vylučují odpovědnost (specifikace v § 374 ObchZ).⁸³

Co se týče přiznání nároku na bezdůvodné obohacení, použije se ustanovení § 451 a násl. OZ, a to i navzdory tomu, že v ustanovení není obsaženo jako specifický důvod jednání nekalé soutěže a k použití dle definice „*Majetkový prospěch získaný z nepoctivých zdrojů*“⁸⁴ je nutné dojít výkladem.⁸⁵

V případě nároku na přiměřené zadostiučinění se jedná o nárok objektivní povahy, to znamená, že není vázán na splnění jakýchkoli subjektivních podmínek. Jeho uplatněním však nelze podle rozhodnutí Vrchního soudu v Praze nahradit nárok na náhradu škody. Soud totiž stanovil, že: „*Pokud oprávněnému vznikla hmotná újma, prostředkem nápravy může být pouze náhrada škody, event. vydání bezdůvodného obohacení. Nelze připustit, aby (např. z důvodu obtížného prokazování výše škody) si cestou požadavku na zaplacení přiměřeného zadostiučinění oprávněný řešil jemu vzniklou hmotnou újmu. Imateriální újma může být reparována zadostiučiněním i v jiné podobě než jako úhrada peněžní částky. Lze-li shledat nepeněžité zadostiučinění za odpovídající, je třeba mu dát přednost. Volba formy zadostiučinění je sice na žalobci, spočívá však na něm i břemeno tvrzení a důkazní břemeno k odůvodněnosti a oprávněnosti jeho volby. Při posuzování odůvodněnosti nároku na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích je třeba vzít v úvahu, že na jedné straně jde o vyrovnání újmy postiženého, ale z druhé strany také o určitou soukromoprávní sankci postihující toho, kdo závadně jednal.*“⁸⁶ Nejen z tohoto rozhodnutí vyplývá, že i když se preferuje nehmotná forma přiměřeného zadostiučinění (omluva při zlehčování soutěžitele), lze zadostiučinění uložit i v penězích, a to zejména v situacích, kdy by bylo těžké dokazovat splnění zákonných předpokladů pro náhradu škody nebo dokazovat její rozsah a je zřejmé, že došlo k nekalosoutěžnímu jednání, kterým byla způsobena škoda. Případná kombinace obou forem přiměřeného zadostiučinění není vyloučena. Důkazní břemeno v případě přiměřeného zadostiučinění podle výše uvedeného rozhodnutí je na straně žalobce, který

⁸² MUNKOVÁ, Jindřiška., *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 113,

⁸³ tamtéž

⁸⁴ Ustanovení § 451 odst. 2 OZ

⁸⁵ MUNKOVÁ, JINDŘÍŠKA, *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 113,

⁸⁶ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, č.j.: R 3 Cmo 684/95

tak musí nejen prokazovat vzniklou újmu, ale i to že se delikt, který mu měl způsobit újmu, týkal obchodního tajemství dle § 17 ObchZ. Tuto povinnost potvrdil svým rozhodnutím Vrchní soud v Praze, který stanovil, že: „*Předpokladem k vyhovění žalobcem uplatněnému nároku vůči žalovanému na poskytnutí přiměřeného zadostiučinění v penězích z titulu porušení obchodního tajemství žalobce (§ 20 a § 53 ObchZ) je vedle prokázání vzniku nehmotné újmy žalobce, jež má být vyrovnána zaplacením požadovaného peněžitého zadostiučinění, prokázání podmínek, za nichž lze označit určité skutečnosti za předmět obchodního tajemství podnikatele podle § 17 ObchZ a prokázání jednání žalovaného, jež je nedovoleným porušením tohoto obchodního tajemství a jeho využitím k újmě (zde k nehmotné újmě) žalobce.*“⁸⁷ Právě to, jestli je skutečnost, na které byl spáchán delikt, obchodním tajemstvím podle § 17 ObchZ, je základním požadavkem, aby bylo možno uplatňovat ustanovení, která se týkají právních prostředků ochrany proti nekalé soutěži.⁸⁸

3.5.6 Zvláštní ochrana obchodního práva před akcionáři

Ustanovení § 180 odst. 1, 3 a 4 ObchZ opravňuje akcionáře zúčastnit se valné hromady, hlasovat na ní, dále mu zakládá právo požadovat a dostat na ní vysvětlení záležitostí týkajících se společnosti, je-li takové vysvětlení potřebné pro posouzení předmětu jednání valné hromady, a uplatňovat návrhy a protinávrhy. Podle ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ musí být informace obsažená ve vysvětlení určitá a musí poskytovat dostatečný obraz o skutečnosti. Informace však může být zcela nebo z části odmítnuta, pokud z pečlivého podnikatelského uvážení vyplývá, že by mohlo její poskytnutí přivodit společnosti újmu, nebo jde o důvěrnou informaci podle zvláštního předpisu, anebo je předmětem obchodního tajemství společnosti nebo utajovanou informací podle zvláštního právního předpisu. O tom, zda jde o takovou informaci, rozhoduje představenstvo společnosti. V případě, že se bude jednat o informaci tohoto charakteru, může být vyžadována, jen pokud bude s jejím poskytnutím souhlasit dozorčí rada. Pokud dozorčí rada nebude souhlasit, rozhodne o poskytnutí informace na základě žaloby akcionáře soud.⁸⁹

ObchZ ve výše uvedeném ustanovení chrání obchodní tajemství nejen proti třetím osobám, ale také proti akcionářům samotným. Může to sice znít neobvykle, aby ObchZ

⁸⁷ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 9. 9. 2008, sp. zn. 3 Cmo 394/2007

⁸⁸ HAJN, Petr, *Právo nekalé soutěže: (stručný a předběžný komentář k ustanovením obchodního zákoníku o nekalé soutěži)*, Masarykova univerzita v Brně - právnická fakulta, Brno: Masarykova univerzita 1993. s. 27; dále in VEČERKOVÁ, Eva, *Nekalá soutěž a reklama (vybrané kapitoly)*, Brno: Masarykova univerzita, 2005. s. 172-173

⁸⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 36; dále in ČECH, Petr., DĚDIČ, Jan. in DĚDIČ, Jan a kol., *Akciové společnosti*, 6. přepracované vydání, Praha: C.H. Beck, 2007. s. 150

chránil obchodní tajemství společnosti proti osobám, které sledují stejný zájem jako společnost sama, protože prospěch společnosti je i jejich prospěchem, avšak v praxi může nastat situace, kdy soukromý záměr převáží nad zájmem společným a mohlo by tak dojít ke zneužití obchodního tajemství. Z tohoto důvodu je do zákona zařazeno výše uvedené ustanovení, jež umožňuje utajení obchodního tajemství ve vztahu k akcionářům, kterým jinak zákon přiznává právo na vysvětlení záležitostí, jež se týkají společnosti.⁹⁰

Zákon ochranu obchodního tajemství před akcionáři pojistil i zmíněným ustanovením § 180 odst. 4 ObchZ ve spojení s ustanovením § 194 odst. 5 ObchZ, kdy z těchto ustanovení lze dovodit, že nezáleží na vůli představenstva, zda informaci, která může tvořit obchodní tajemství, akcionáři poskytne. Členové představenstva totiž takovou informaci poskytnout nesmí, protože jsou povinni zachovávat mlčenlivost o důvěrných informacích a skutečnostech, jejichž prozrazení třetím osobám by mohlo společnosti způsobit škodu. Obchodní tajemství takovou důvěrnou informací, jejíž prozrazení třetí osobě je způsobilé způsobit společnosti škodu, bezesporu je.⁹¹

Rozlišení, která akcionářem požadovaná informace naplňuje znaky obchodního tajemství podle ustanovení § 17 ObchZ, je v praxi velmi obtížné. Proto představenstvo často zabraňuje poskytnutí informací, které poukazují na porušení povinnosti členem představenstva, a jež mohou vést k požadavku na náhradu škody pod argumentem, že poskytnutí takové informace zákon zakazuje z důvodu, že se jedná o obchodní tajemství. Kvůli tomu jsou v ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ obsaženy postupy, které tomuto jednání zabraňují. První možností akcionáře jak získat informace v případě odmítnutí představenstvem je přezkum takového odmítavého rozhodnutí dozorčí radou akciové společnosti. Druhou možností využitelnou zejména za situace, kdy i členové dozorčí rady budou mít svůj osobní zájem na neposkytnutí a tudíž na utajení určitých skutečností, je svěřeni celého problému ke konečnému rozhodnutí do rukou soudu. Soud o tomto návrhu dle ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ rozhodne, zda jsou naplněny ohledně odmítnuté informace všechny pojmové znaky pro obchodní tajemství stanovené ustanovením § 17 ObchZ. V případě, že tomu tak nebude, nelze odmítnout poskytnutí informace pro důvody, které jsou obsaženy v ustanovení § 180 odst. 4 ObchZ.⁹²

Postup soudního přezkumu lze teoreticky použít i v případě valné hromady,

---

⁹⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 36

⁹¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 36

⁹² tamtéž

kdy akcionář bude podle ustanovení § 131 ve spojení s § 183 ObchZ napadat usnesení valné hromady z důvodu, že mu na valné hromadě bylo neoprávněně odmítnuto poskytnout informaci, na kterou měl podle jeho názoru dle ustanovení § 180 ObchZ právo. Zmíněný postup může vést za určitých okolností k prohlášení usnesení valné hromady za neplatné. Soud bude mít v této otázce situaci ztíženou zejména tím, že bude vždy muset zkoumat nejen, zda odmítnutá informace je či není obchodním tajemstvím, ale i podmínky, které upravuje ustanovení § 131 odst. 3 ObchZ.⁹³ Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí k tomu pravil: „*Odvolací soud věc nesprávně právně zhodnotil, když uzavřel, že lze připustit, že údaj tohoto charakteru spadal pod obchodní tajemství, aniž posuzoval odmítnutou informaci z hlediska splnění podmínek § 17 ObchZ.*“⁹⁴ Lze tak souhlasit s I. Štenglovou, že informace, která nebyla akcionáři poskytnuta s odůvodněním, že se jedná o obchodní tajemství, ačkoli na ní měl dle ustanovení § 180 ObchZ právo, musí naplňovat pojmové znaky obchodního tajemství dle ustanovení § 17 ObchZ. Pokud tomu tak nebude, nelze neposkytnutí informace hájit tvrzením, že se jedná o obchodní tajemství, a informace tak musí být poskytnuta.

3.6 Doba trvání obchodního tajemství a jeho zánik

Doba trvání obchodního tajemství není zákonem přesně vymezena. Zákon jen normuje v § 19 ObchZ, že obchodní tajemství trvá, pokud trvají skutečnosti uvedené v § 17 ObchZ. Jakmile zanikne alespoň jeden znak uvedený v § 17 ObchZ, zanikne i právo k obchodnímu tajemství.⁹⁵ Podle K. Eliáše však nelze zákon vykládat jen tím způsobem, že pokud zaniknou pojmové znaky obchodního tajemství, zaniká pouze právo k němu, ale obchodní tajemství nadále trvá. Zánikem pojmových znaků obchodního tajemství totiž dochází také k zániku obchodního tajemství samotného, protože obchodní tajemství se vyznačuje právě svými pojmovými znaky a v případě, že již pojmové znaky netrvají, nelze o dané skutečnosti tvrdit, že se jedná o obchodní tajemství, protože již nesplňuje podmínky stanovené v ustanovení § 17 ObchZ.⁹⁶

Kvůli mnoha možným způsobům zpřístupnění obchodního tajemství je nutné tyto způsoby rozlišit. Nejčastěji dochází k zániku obchodního tajemství jeho odtajněním. To může

---

⁹³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 37

⁹⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 3. ledna 2002, č.j.: 29 ODO 400/2001

⁹⁵ ČADA, Karel. in HORÁČEK, Radim a kol., *Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1.vydání, Praha: C.H. Beck, 2005. s. 268

⁹⁶ ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 139

nastat, ztratí-li podnikatel vůli dané tajemství nadále utajovat, či dojde-li k jeho prolomení ať již legální cestou (tajemství se stane běžně dostupné, aniž by došlo k jeho neoprávněnému zpřístupnění či ukončení utajování) či deliktem. Pokud někdo zpřístupní obchodní tajemství deliktem, ztrácí tajemství svoji právní povahu a podnikatel má právo vůči pachateli uplatnit nárok na náhradu škody (mimo jiné) a bude se postupovat podle ustanovení § 51 ObchZ.⁹⁷

Ustanovení § 51 písm b) ObchZ upravuje zpřístupnění obchodního tajemství protiprávním jednáním osob v zákoně uvedených, kdežto ustanovení § 51 písm a) ObchZ upravuje zánik obchodního tajemství až po skončení jeho utajení, tj. dobou, kdy se stanou skutečnosti v tajemství obsažené obecně známé vinou protiprávního deliktu.⁹⁸

Osobně se nemohu ztotožnit s názorem, dle kterého povinnost třetích osob uchovávat obchodní tajemství trvá pouze do skončení právního vztahu, ve kterém k seznámení a k poznání obchodního tajemství došlo a po skončení právního vztahu by mohlo být tajemství volně užíváno a publikováno. Stejná situace by nastala v případě, kdyby si zaměstnanec počínal stejně s tajemstvím, jež se dozvěděl během pracovního poměru, a které by po skončení tohoto poměru volně využíval (z tohoto případu lze vymezit výjimku, pokud by zaměstnanec měl se zaměstnavatelem uzavřenou dohodu, která by mu to dovoľovala). Tento názor by vedl do neúnosné až katastrofické situace, kdy by všechny zákonem stanovené povinnosti týkající se obchodního tajemství byly zcela zbytečné.⁹⁹

V případě právního nástupnictví u podniků či podnikatelů situaci objasnil až Vrchní soud v Praze, který v právní větě stanovil: „*I když za změněných poměrů po roce 1989 pominula ochrana dokumentace, k níž měl práva určitý podnik, a která byla po jeho rozdělení přiznána jeho právnímu nástupci, jako státního tajemství, není tím oslabeno právo tohoto právního nástupce k uvedené dokumentaci, naopak nasvědčuje tomu, že jde o významné know-how a jeho obchodní tajemství. Ochrana obchodního tajemství trvá, pokud je podnikatel a jeho předmět se nestane veřejně známým.*“¹⁰⁰

3.7 Bankovní tajemství

Bankovní tajemství zajišťuje ochranu osobní identifikace klienta banky, která je nutná pro všechny bankovní operace a transakce. Bankovní tajemství se tedy podle ustanovení

⁹⁷ ELIÁŠ Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995., s. 142; dále in ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 39

⁹⁸ ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 29

⁹⁹ ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 29

¹⁰⁰ Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15.3.1994, č.j. 3 Cmo 801/94-161

§ 38 odst. 1 BankZ, vztahuje na všechny bankovní obchody, peněžní služby bank, včetně stavů na účtech a depozit.¹⁰¹ Pod pojmem bankovní obchod si nelze představit jen klasické bankovní služby včetně investičních služeb, ale je nutné zde zahrnout veškeré transakce prováděné bankou, které souvisejí s provozem bankovního podniku.¹⁰² Toto tajemství je banka povinna zachovávat až na výjimky, jež jsou stanoveny zákonem, například kvůli občanskému soudnímu řízení či opatření proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.¹⁰³

Podle ustanovení BankZ se řadí bankovní tajemství do jiné kategorie než tajemství obchodní, a to z důvodu odlišnosti předmětů obou tajemství. Předmětem obchodního tajemství jsou údaje, které se týkají samotného podnikatele a jeho činnosti, zatímco předmětem bankovního tajemství jsou údaje týkající se klientů banky (nikoli údaje, které se týkají banky jako podnikatele).¹⁰⁴ Takovéto rozdělení ovšem nevylučuje možnost, aby bankovní tajemství bylo zároveň i tajemstvím obchodním (například seznam klientů, který může být předmětem jak obchodního tak bankovního tajemství, ale způsob ochrany subjektů je jiný).¹⁰⁵

V této souvislosti si lze položit otázku, zda dojde v případě, kdy klient bance při realizaci bankovního obchodu svěřil informace, které tvoří jeho obchodní tajemství a banka tyto informace sdělí třetí osobě (v souladu se zákonem o bankách), tímto jednáním k porušení obchodního tajemství podle ustanovení § 18 ObchZ (výlučné právo majitele nakládat s obchodním tajemstvím). Podle názoru J. Bejčka ne, protože podnikatel, který svěřil informace tvořící obchodní tajemství komukoliv, rezignoval na svoje výlučné právo (této výlučnosti byl podnikatel zbaven zákonem ve vztahu k bance jen vzhledem k těm skutečnostem, které jsou sice obchodním, ale i bankovním tajemstvím) disponovat s nimi dle ustanovení § 18 ObchZ. Popsané situaci se dá dle J. Bejčka zabránit smluvní doložkou ve vztahu k věřiteli o zákazu postoupit pohledávku nebo ujednáním, že věřitel nesdělí při postoupení pohledávky určité informace postupníkovi. Při uvedeném postupu se lze domáhat porušení obchodního tajemství.¹⁰⁶ Osobně bych tento postup také doručil, protože v případě, kdy si klient (majitel obchodního tajemství) nezjedná zmíněnou doložku,

---

¹⁰¹ Ustanovení § 38 BankZ

¹⁰² PIHERA, Vlastimil, in PIHERA, Vlastimil a kol., *Zákon o bankách. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 337

¹⁰³ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 40

¹⁰⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 41

¹⁰⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 41

¹⁰⁶ BEJČEK, Josef, Může být účelem zákona samoúčel?, *Právní rozhledy*, 2003 č. 11, s. 533

nejedná podle ustanovení § 17 ObchZ („...podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje“)¹⁰⁷ a nemůže se tak spoléhat na ochranu pro obchodní tajemství.

Dalším rozdílem mezi obchodním a bankovním tajemstvím je rovněž okruh povinných osob, které musí tajemství udržovat. Zatímco u obchodního tajemství je nutné, aby tajemství uchovával majitel podniku (popřípadě jeho zaměstnanec), povinnou osobou v případě tajemství bankovního je banka, a to i ve vztahu k svým zaměstnancům, mezi které by se nemělo bankovní tajemství šířit, pokud to není nutné (jedná se o tzv. vnitřní bankovní tajemství). V případě, kdy bude bankovní tajemství postoupeno dle zákona třetí osobě, nebude tato osoba již povinna chránit informaci jako bankovní tajemství, ale banky jsou povinny chránit ji z jiného právního důvodu (např. bankovní mlčenlivostí dle ustanovení § 25a BankZ).¹⁰⁸

3.7.1 Úprava bankovního tajemství v zahraničí

Úprava institutu bankovního tajemství je v jednotlivých evropských zemích rozdílná, a proto zde ve zkratce uvedu úpravu v několika zemích Evropy, konkrétně v Rakousku, Švýcarsku a Spolkové republice Německo.

a) Bankovní tajemství v Rakousku:

Institut bankovního tajemství je v rámci rakouské legislativy upraven ustanovením § 38 d zákona o bankovníctví. Dle uvedeného ustanovení mají banky možnost poskytovat informace, které spadají do oblasti bankovního tajemství pouze na základě žádosti soudu v průběhu trestního řízení. Jiné možnosti pro státní orgány k obdržení informací ohledně bankovních obchodů klienta a dalších údajů, které spadají do bankovního tajemství, jsou vyloučeny. V případě zahraničního trestního řízení mohou rakouské banky poskytovat utajované informace pouze v případě existence dohody (ať už bilaterální či multilaterální) o právní pomoci, a to pouze pod podmínkou, pokud by stejný případ v Rakousku vedl k „otevření konta“. Proto jsou například německé žádosti o právní pomoc v otázce přestupků proti finančnímu řádu kategoricky odmítány. Z důvodu právní nutnosti zdanit příjem z kapitálu je rakouská daň z výnosu kapitálu s fixní daňovou sazbou zadržovaná bankou, která ji následně odvádí místně příslušnému finančnímu úřadu. Rakouské banky také provádějí výpočet a úhradu případné dědické daně. Prolomením anonymity vkladních knížek v roce

---

¹⁰⁷ Ustanovení § 17 ObchZ

¹⁰⁸ PIHERA, Vlastimil, in PIHERA, Vlastimil a kol., Zákon o bankách. Komentář, 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2011. s. 339

2002 a zavedením přechodných lhůt znamenalo nutnost prokázání totožnosti majitele vkladních knížek.¹⁰⁹

b) Bankovní tajemství ve Švýcarsku:

Švýcarské pojetí právní úpravy institutu obchodního tajemství je značně široké, ale na druhou stranu jsou zde i výjimky, na které se institut bankovního tajemství nevztahuje. Jedná se například o právo dědice na informace ohledně finančních poměrů zůstavitele, právo manžela či manželky klienta banky žádat na základě soudního rozhodnutí informace o úsporách, dále je banka v souladu se švýcarským konkurzním právem povinna poskytnout konkurzním úřadům údaje o finanční situaci klienta v případě, pokud je proti němu zahájeno nucené vykonávací řízení. Co se týče krácení daně (nedeklarování majetku či příjmu), je bankovní tajemství stále platné. V případě, že budou úmyslně předloženy falešné daňové relevantní dokumenty (například se může jednat o výplatní pásky, seznam nemovitostí či seznam cenných papírů), bude správci daně na základě již započatého kantonálního trestního řízení bankovní tajemství zrušeno a banka bude mít povinnost k svědecké výpovědi. Nelze nezmínit zajímavost, že uvedené rozlišení objektivního a subjektivního zavinění v oblasti daňových deliktů není v jiných právních řádech jiných zemí právně zakotveno. Vývoj posledních let však vede k uvolňování švýcarského institutu bankovního tajemství. Lze jen odhadovat, zda je to v důsledku odhalení bankovních kont nejrůznějších funkcionářů a představitelů režimů ze třetího světa, které jsou považovány za nedemokratické, či pouze bezduchá kritika okolních zemí, jež závidějí Švýcarsku jeho téměř neomezený finanční kapitál.¹¹⁰

c) Bankovní tajemství ve Spolkové republice Německo:

Německá právní úprava institutu bankovního tajemství postrádá speciální legislativní regulaci. Navzdory této absenci banky pokládají za samozřejmost dodržování tohoto institutu. Je velmi pozoruhodné, že úvěrový zákon právně reguluje ostatní záležitosti spojené s bankovními obchody, ale nezakotvuje žádnou zákonnou definici institutu bankovního tajemství ani jeho obsahu. Popsaný nedostatek ve spolkové právní úpravě vede k nemožnosti potrestat bankovního úředníka za případné porušení bankovního tajemství, což je marginální rozdíl oproti právní úpravě švýcarské či lucemburské, kde je uvedené potrestání možné.

---

¹⁰⁹ OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 12

¹¹⁰ OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 12

Navzdory popsané absenci právní regulace institutu bankovního tajemství existuje v německé právní literatuře a i ve výkladové praxi obecná shoda o významu bankovního tajemství a jeho obsahu. Shoda panuje v souvislosti s povinností banky (úvěrového institutu) uchovávat mlčenlivost o všech relevantních informacích, které se týkají klientů banky, a s nimiž se banka seznámila v rámci obchodního spojení s klientem. Uvedená povinnost se projevuje v praxi jako povinnost banky neposkytnout žádné informace o jejích klientech třetím osobám, pokud k tomu není zákonem stanovený nebo jiný relevantní důvod. V případě použití širšího výkladu ke stanovení rozsahu bankovního tajemství lze dojít k závěru, že se vztahuje též na informace banky o klientovi (například jeho schopnost dostat svým závazkům či eventuální informace o soukromých finančních poměrech klienta, zde se může jednat o povinnosti klienta platit výživné bývalé manželce).¹¹¹

Účel institutu bankovního tajemství v Německu je výlučně v ochraně klienta a jeho zájmů, proto je klient oprávněn rozhodovat, zda a jaké informace je banka oprávněna poskytnout o jeho záležitostech třetím osobám. Dále také platí, že povinnost banky uchovávat bankovní tajemství nekončí současně s ukončením obchodního vztahu (například výpovědí smlouvy o vedení účtu). Tato povinnost totiž trvá po časově neomezenou dobu, a to i po ukončení obchodního vztahu s klientem. Absence právní regulace obchodního tajemství je v Německu nahrazena všeobecnými obchodními podmínkami dotyčné banky. Jedná se tedy o smluvně sjednané právo, které spadá do dispoziční volnosti smluvních stran. V běžné praxi se uplatňuje postup, kdy pracovníci správce daně mají právo obrátit se na banku daňového poplatníka pouze v záležitosti získání určitých podkladů, pouze pokud zjišťování u samotného daňového poplatníka nebylo úspěšné a hledané podklady u něj nebyly nalezeny.¹¹²

Jedním ze základních právních stavebních kamenů německého institutu bankovního tajemství je zvykové právo, které je považováno za pramen práva, pokud je aplikováno po delší dobu v rámci právní praxe. Tato dlouhodobá právní aplikace vede ke vzniku právního přesvědčení, že se jedná o platné právo. Pracovníci bank nemají v trestním řízení na rozdíl od občanského soudního řízení právo odepřít svědectví. V Německu totiž není bankovní tajemství evidováno v katalogu profesních tajemství, která opravňují odepřít svědectví. Německé banky tak hlásí finančním úřadům jak výši oznámených odpočitatelných položek pro účely zdanění kapitálového výnosu, tak i rozsah uplatnění těchto položek, čímž

---

¹¹¹ OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 12

¹¹² tamtéž

se dá zprostředkovaně zjistit průměrné stavy na konkrétním účtu. Takto může německý stát odhadnout de facto výši bankovních vkladů všech občanů, kteří žijí v Německu. Popsaný způsob státní kontroly nad občany, kteří mají v německých bankách své vklady, bývá velmi často terčem kritiky.¹¹³

V Německu naopak nelze v rámci vnější kontroly bank paušálně srovnávat údaje o klientech spolu s údaji z jejich daňových přiznání. Oproti tomu ale existuje právo německého finančního úřadu na informace týkající se (nejen) klientova bankovního účtu, aniž by byl klient o tomto informován jakkoli obeznámen či seznámen. Toto právo na informace se nejčastěji týká klientova čerpání veřejných podpor (například regulovaných zvýhodnění v rámci podpory vzdělávání), kdy bývá velmi často příslušnému státnímu orgánu vyhověno.¹¹⁴

Banky v Německu mají také povinnost informovat příslušný finanční úřad pro správu dědické daně v případě relevantních situací, které se týkají stavu účtu klienta a jeho depozitní schránky. Uvedené informování je v praxi využíváno pouze na německé peněžní ústavy a evropské banky, které nejsou vázány striktním bankovním tajemstvím (například německý občan získá dědictví, které má podobu bankovního vkladu, který je deponován ve švýcarské bance). Občan tak musí podat místně příslušnému finančnímu úřadu v Německu hlášení o dědické události, ve kterém sdělí hodnotu zděděného majetku nutnou pro stanovení dědické daně. Tento postup je nutný, protože banky ve Švýcarsku nejsou oprávněny s ohledem na striktní bankovní tajemství poskytovat ze své iniciativy podávat žádné informace o klientovy. To platí i pro případ, kdy bude předložena například německá úřední žádost.¹¹⁵

Německé úřady mají oprávnění požadovat v odůvodněných případech informace o čísle bankovního konta konkrétního klienta, datu založení a zrušení bankovního účtu či o osobních údajích vlastníků konta či osob, které mají oprávnění s ním nakládat. Banky tyto údaje uchovávají ve zvláštní databázi, přičemž nejsou informovány o tom, které konkrétní údaje úřady využívají.¹¹⁶

---

¹¹³ OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 12-13

¹¹⁴ tamtéž

¹¹⁵ OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 13

¹¹⁶ OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 13

3.7.2 Shrnutí rozdílů v právních úpravách institut bankovního tajemství v Rakousku, Švýcarsku a Spolkové republice Německo

Srovnáním zahraničních právních úprav institutu bankovního tajemství uvedených evropských zemí jsou vidět překvapivé rozdíly. Ačkoliv se na první pohled může laikovi zdát, že právní úprava v uvedených zemích bude velmi podobná, opak je pravdou. Jistě, laik by čekal rozdílnou úpravu institutu bankovního tajemství ve Švýcarsku, protože právě zejména díky tomuto institutu je Švýcarsko považováno za světovou bankovní velmoc a z toho čerpá své finanční prostředky. Realita se však začíná měnit. Už i švýcarští bankéři jsou nuceni různými okolnostmi stanovit určité síto pro příval peněžních prostředků ze zahraničí. Dojde snad dalším vývojem k úplné očiště neprůhledné sítě švýcarských bankovních kont. Podle mého názoru jistě ne, ale vývoj posledních let je i pro mne velmi překvapivý a bude velmi napínavé sledovat, v jaké fázi se zprůhlednění sítě bankovních kont zastaví.

Markantnost rozdílů právních úprav institutů bankovního tajemství ve Spolkové republice Německo a v Rakousku mne velmi překvapila. Po většinu historického vývoje těchto států byly oba státy silně provázány, a to samé jsem očekával i od jejich právní úpravy. Rakouskou úpravu lze považovat za úpravu příkladnou, kdy je kladen důraz na povinnosti uchovávat mlčenlivost až na případy, kdy je její prolomení nutné (trestní řízení). Naopak německou úpravu považuji za velmi vágní a její absence může vést až ke katastrofálním následkům, které mohou jistě ovlivnit celou německou ekonomiku. Nemožnost potrestání bankovního úředníka za prolomení institutu bankovního tajemství veřejnou mocí je pro mne zcela nepochopitelná. Dále bych doporučil stanovit přesné vymezení podmínek pro zákonné prolomení bankovního tajemství a nespolehal pouze na všeobecné smluvní podmínky, které banka s klientem uzavře při založení jeho účtu. Také spolehnutí na institut zvykového práva je pro mne spíše úniková cesta po tenkém ledu.

Z uvedených zemí hodnotím nejlépe právní úpravu rakouskou, po níž následuje úprava švýcarská a až na konci je úprava SRN.

4 Obchodní tajemství v pracovněprávních vztazích

Majitelem obchodního tajemství je podle ustanovení § 17 ObchZ podnikatel, který provozuje podnik, k němuž je obchodní tajemství vázáno. Tento podnikatel je způsobilý být zaměstnavatelem podle ustanovení § 7 zákoníku práce. Z uvedeného vyplývá, že podnikatel může zaměstnávat osoby v pracovněprávních vztazích, nebo pokud to dovolí zákon, tak i v obdobných pracovních vztazích.¹¹⁷

Podnikatel má sice vůli dodržovat všechny pojmové znaky obchodního tajemství dle ustanovení § 17 ObchZ, ale musí také obchodní tajemství (nebo jeho část) svěřit svým zaměstnancům, aby jej mohli využívat při své činnosti. Zaměstnanci tedy budou osobami, které jsou s obchodním tajemstvím seznámené, a to v rozsahu, jež potřebují k výkonu své pracovní činnosti. Tím, že podnikatel zpřístupnil obchodní tajemství svým zaměstnancům, není obchodní tajemství dotčeno, pokud podnikatel (zaměstnavatel) přijme určitá opatření k ochraně obchodního tajemství vůči třetím osobám. Pokud tedy zaměstnanec začne využívat obchodní tajemství při výkonu své práce, která je vykonávána v pracovním poměru, jménem svého zaměstnavatele, na jeho náklady, odpovědnost a podle jeho pokynů, tak zaměstnavatel nabývá do svého vlastnictví výsledek zaměstnancovy práce a tedy i výsledek, který plyne z využití jeho obchodního tajemství, pokud budou s jeho použitím dodrženy pojmové znaky dle ustanovení § 17 ObchZ.¹¹⁸

Při nakládání zaměstnanců s obchodním tajemstvím svého zaměstnavatele vznikají, mění se a zanikají právní vztahy mezi podnikatelem (nositelem práva k obchodnímu tajemství) na jedné straně a jeho zaměstnanci (fyzické osoby seznámené s obchodním tajemstvím), kteří obchodní tajemství využívají při výkonu svého zaměstnání, na straně druhé. Přestože se podle ustanovení § 1 písm a) ZP jedná o právní vztahy, které vznikají při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli, nejedná se o vztah pracovněprávní. Právní úprava bere v tomto směru obchodní tajemství a jeho ochranu proti každému, kdo by se dopustil jednání podle ustanovení § 20 či § 51 ObchZ jako součást podniku, aniž by brala v potaz, zda se uvedeného jednání dopustil zaměstnanec podnikatele nebo kdokoli jiný. Právní vztahy mezi podnikatelem jako zaměstnavatelem a jeho zaměstnanci, které se týkají obchodního tajemství, nepatří do úpravy pracovněprávních vztahů, ale do úpravy obchodněprávních vztahů, které se řídí dle ustanovení ObchZ. ZP výslovně neupravuje žádnou povinnost zaměstnanců v souvislosti se sdělením obchodního tajemství při uzavírání

¹¹⁷ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 45

¹¹⁸ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 45

pracovní smlouvy, ale tuto povinnost je možné dovodit výkladem.¹¹⁹ Pracovní smlouva totiž musí podle § 34 ZP obsahovat pouze druh práce, místo výkonu práce a den nástupu do práce.¹²⁰ V případě, že zaměstnanec bude při výkonu své práce pracovat se skutečnostmi, které tvoří obchodní tajemství, a které zaměstnavatel náležitě utajuje, měla by být povinnost zachovávat obchodní tajemství sjednána v pracovní smlouvě či v konkurenční doložce. V souvislosti s ochranou obchodního tajemství se objevují i názory, že zachovávat obchodní tajemství je jedna ze základních povinností zaměstnance (viz oddíl 4.1.2)¹²¹

4.1 Obchodní tajemství a zákoník práce

Zákoník práce se o obchodním tajemství výslovně nezmiňuje, z čehož nelze vyvodit, že s ochranou obchodního tajemství zaměstnavatele vůbec nepočítá, lze například k ochraně užít prostředky, které jsou přímo upraveny v ZP.¹²²

4.1.1 Konkurenční doložka

Konkurenční doložkou rozumí ZP dle ustanovení § 310 a násl. dohodu uzavíranou mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem jejímž hlavním cílem je omezení použití znalostí, poznatků a jiných informací (tedy i obchodního tajemství), které nabyl zaměstnanec při výkonu své pracovní činnosti v dalším zaměstnání.¹²³ Dohoda spočívá v závazku zaměstnance, že se po určitou dobu, nejdéle však po dobu jednoho roku, zdrží výkonu výdělečné činnosti, která by byla předmětem činnosti zaměstnavatele nebo by měla k této činnosti soutěžní vztah a na oplátku za to mu zaměstnavatel poskytuje přiměřené peněžité vyrovnání, nejméně však ve výši průměrného měsíčního výdělku. V dohodě je nutné ujednat peněžitou částku, kterou je povinen zaměstnanec zaměstnavateli uhradit v případě porušení této dohody. Zaplacením sjednané částky závazek zaměstnance vůči zaměstnavateli zaniká.

Pokud zaměstnanec svým jednáním tuto dohodu poruší a zároveň ohrozí či poruší obchodní tajemství a zmíněnou částku zaplatí, nezaniká tím možnost zaměstnavatele požadovat se ochrany podle § 20 a § 53 ObchZ z titulu obchodněprávního vztahu.¹²⁴

---

¹¹⁹ MUNKOVÁ, Jindřiška, *Právo proti nekalé soutěži*, 3. vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 100-102

¹²⁰ Ustanovení § 34 zákoníku práce

¹²¹ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 46

¹²² DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 47

¹²³ Ustanovení § 310 ZP

¹²⁴ BĚLINA, Miroslav in BĚLINA, Miroslav a kol., *Zákoník práce*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 760 – 764; dále in DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 47

4.1.2 Ochrana zaměstnavatele před zneužitím obchodního tajemství zaměstnanci pro jejich vlastní výdělečnou činnost

Pro případ, že zaměstnanec během trvání pracovního poměru začne provozovat vlastní výdělečnou činnost shodnou s předmětem činnosti jeho zaměstnavatele, což mu ustanovení § 304 ZP umožňuje, ZP stanovuje podmínku nutného předchozího písemného souhlasu zaměstnavatele. Účelem tohoto ustanovení je i ochrana obchodního tajemství zaměstnavatele pro případ, kdy by zaměstnanec mohl využívat informací, technologických a výrobních postupů a poznatků, které nejsou obecně známé (obchodního tajemství), ke své vlastní výdělečné činnosti. Zaměstnavatel má možnost před udělením tohoto souhlasu zvážit všechny klady a zápory, které s tím souvisí. Pro případ, že zaměstnavatel dojde k závěru, že by měl souhlas odvolat, zákon mu tuto možnost dovoluje, pokud v písemném odvolání uvede důvody změny svého rozhodnutí. Pokud ovšem zaměstnanec bude provozovat svoji výdělečnou činnost bez uvedeného souhlasu, jedná se o porušení pracovních povinností, s nimiž je spojena hrozba ukončení pracovního poměru. Zda je popsané porušení pracovních povinností důvodem pro okamžité ukončení pracovního poměru, musí případně zvážit soud.¹²⁵

Tato omezení se ale netýkají dle ZP výkonu vědecké, umělecké, pedagogické, publicistické a literární činnosti.¹²⁶

4.1.3 Další možnosti ochrany obchodního tajemství dle zákoníku práce

Další prostředek ochrany obchodního tajemství lze vyvodit přímo ze ZP. Podle ustanovení § 301 písm. c) jsou zaměstnanci povinni: „*Dodržovat právní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané; dodržovat ostatní předpisy vztahující se k práci jimi vykonávané, pokud s nimi byli řádně seznámeni*“ a dále dle ustanovení § 301 písm. d): „*Řádně hospodařit s prostředky svěřenými jim zaměstnavatelem a střežit a ochraňovat majetek zaměstnavatele před poškozením, ztrátou, zničením a zneužitím a nejednat v rozporu s oprávněnými zájmy zaměstnavatele*“. Jelikož je obchodní tajemství majetkem podnikatele (zaměstnavatele), má zaměstnanec povinnost chovat se v souladu s těmito ustanoveními. Pokud tomu tak nebude, jedná se o porušení pracovních povinností a zaměstnavatel tak bude oprávněn postupovat nejen podle ustanovení § 20 a § 51 ObchZ, ale také za použití prostředků, které mu poskytuje ZP při porušení pracovních povinností.

---

¹²⁵ ČADA, K., *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. s. 102-114

¹²⁶ Ustanovení § 304 odst. 3 ZP

4.1.4 Shrnutí ochrany obchodního tajemství podle zákoníku práce

Pokud je prvotním cílem zaměstnavatele ochrana obchodního tajemství, není nutné do pracovní smlouvy zařazovat konkurenční doložku, jelikož nám bude postačovat ochrana, kterou poskytuje ObchZ v ustanovení § 51. Díky tomuto ustanovení by se případně bývalý zaměstnavatel mohl domáhat prostředků právní ochrany dle ustanovení § 53 ObchZ. Za výhodu konkurenční doložky lze však považovat možnost sjednání finanční částky, kterou by byl povinen bývalý zaměstnanec zaplatit v případě porušení doložky. Pokud bude zaměstnavatel postupovat tímto způsobem, musí zvážit, zda se mu vyplatí, aby za tímto účelem platil bývalému zaměstnanci po jeden rok jeho průměrnou měsíční mzdu. Navíc by k porušení doložky muselo dojít do doby, než doložka přestane být platná, tedy do roku.¹²⁷

Ochrana obchodního tajemství podle ustanovení § 304 ZP je podle mne důležitá pouze k ochraně zaměstnavatele před zneužitím obchodního tajemství jeho vlastními zaměstnanci, kteří by vedle pracovního poměru u zaměstnavatele (majitele obchodního tajemství) měli vlastní výdělečnou činnost, která by se týkala stejné činnosti jako u jejich zaměstnavatele. Jinak než k této ochraně nelze toto ustanovení využít.

Podle mého názoru poskytují účinnější ochranu obchodnímu tajemství ustanovení ZP, která se týkají porušení pracovních povinností. Výhodou je, že nedodržením pracovních povinností porušením obchodního tajemství lze za určitých okolností považovat za možnost pro okamžité zrušení pracovního poměru dle ustanovení § 55 odst. 1 písm. b) ZP. Pokud by soud posuzoval porušení obchodního tajemství jako porušení pracovní povinnosti hrubým způsobem, musel by zhodnotit, zda zaměstnanec takto porušil pracovní povinnost záměrně a současně by musel posoudit míru intenzity takového porušení.¹²⁸

Ke stejnému závěru dospěl i Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí, kde stanovil: „Míru intenzity porušení pracovní kázně, již se zaměstnanec dopustil porušením obchodního tajemství, nesnižuje bez dalšího okolnost, že informace, které bylo možno zjistit z příslušných podkladů, jsou obecného charakteru a nejsou vázány na konkrétní osoby.“¹²⁹

Další možností pro ochranu obchodního tajemství je preventivní ochrana. Za preventivní ochranu lze považovat motivaci zaměstnance k setrvání ve společnosti, kontrolu působení zaměstnance po odchodu ze společnosti a velmi důležitým způsobem preventivní ochrany je podrobné vymezení obchodního tajemství a s ním spojených

¹²⁷ JANSÁ, Lukáš., *Zákaz konkurence I.- zaměstnanci*, [online] pracovnipravo.cz, vydáno 27.2.2009 [cit. 2012-01-07]. Dostupné na: <http://www.pracovnipravo.com/article/zakaz-konkurence-i----zamestnanci>

¹²⁸ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 50

¹²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15.10.2001, sp. zn.: 21 Cdo 2022/2000

důvěrných informací spolu s upozorněním na možné právní dopady porušení mlčenlivosti po skončení pracovního poměru. Z uvedeného vyplývá důležitost podrobně vypracovaných vnitřních předpisů společnosti a zejména pracovní smlouvy.¹³⁰

4.1.5 Shrnutí ochrany obchodního tajemství v pracovním právu

Mám - li shrnout ochranu obchodního tajemství v pracovním právu, pak nejlepší ochranu nám i přes ustanovení ZP poskytují ustanovení ObchZ. Zmíněná ustanovení jsou pojata tak, že se dají použít i pro jiná právní odvětví. Ustanovení, která jsou obsažena v ZP, lze použít jen pro dílčí úpravu povinností zaměstnance, jejichž porušením mohou být způsobeny druhotné následky, jako je ukončení pracovního poměru či zaplacení pokuty z konkurenční doložky.

4.1.6 Porušení obchodního tajemství zaměstnanci v praxi

Co se týče praxe v porušování obchodního tajemství zaměstnanci (i bývalými), považují za průlomové rozhodnutí Vrchního soudu v Praze: „*Nelze nikomu zakázat přijímání do pracovního poměru pracovníků dříve zaměstnaných u konkurenta, neboť takovým opatřením by nebyla uložena povinnost pouze účastníku řízení, ale i uchazečům o zaměstnání, na nichž nelze spravedlivě požadovat strpění takové povinnosti.*“... „*Skutečnost, že vznikl navrhovateli konkurující podnik a přijímá pracovníky, kteří s navrhovatelem v souladu s právními předpisy rozvázali pracovní poměr, nelze považovat za stav porušující zákaz jednání nekalé soutěže.*“¹³¹. Toto rozhodnutí použil i Nejvyšší soud ČR v usnesení,¹³² kterým odmítl dovolání dovolatele, který se domáhal potrestání svých bývalých zaměstnanců, kteří byli „odlákáni“ pracovat ke konkurující společnosti, kterou založil taktéž bývalý zaměstnanec dovolatele. Dovolatel si stěžoval na přetažení nejen zaměstnanců a klientů, ale i porušení obchodního tajemství využitím poznatků o okruhu odběratelů dosavadního zaměstnavatele, jeho obchodní a cenové politice, což mělo za následek ochromení činnosti společnosti v obchodování. Nejvyšší soud ČR shledal, že v tomto jednání nebyly kumulativně splněny všechny tři podmínky nekalé soutěže dle ustanovení § 44 odst. 1 ObchZ (jednání v hospodářské soutěži, rozpor jednání s dobrými mravy soutěže a způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům) a odkázal

¹³⁰ JANSÁ, Lukáš., *Zákaz konkurence I.- zaměstnanci*, [online], pracovnipravo.cz, vydáno 27.2.2009 [cit. 2012-01-07]. Dostupné na: <http://www.pracovnipravo.com/article/zakaz-konkurence-i---zamestnanci>

¹³¹ Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze č.j.: 3 Cmo 143/94

¹³² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.07.2008, č.j.: č.j.: 32 Cdo 2085/2007

na výše uvedené rozhodnutí Vrchního soudu v Praze.¹³³

Za opačný lze označit případ, ve kterém Nejvyšší soud ČR rozhodl, že došlo k nekalosoutěžnímu jednání žalovaného, který byl nejdříve zaměstnancem u žalobce na pozici projektanta a poté samostatný podnikatel.¹³⁴ Žalovaný nejdříve jako zaměstnanec zpracovával projektovou dokumentaci pro určitého objednatele a po skončení pracovního poměru s ním navázal přímou spolupráci a zakázku tak dokončil již pod vlastním jménem. Svým jednáním připravil svého bývalého zaměstnavatele o zasloužený zisk. Tímto jednáním žalovaného byly naplněny všechny znaky nekalosoutěžního jednání dle ustanovení § 44 odst. 1 ObchZ. Žalobci byl tak přiznán nárok na přiměřené zadostiučinění.¹³⁵

---

¹³³ JANSÁ, Lukáš, *Konkurence bývalých zaměstnanců zaměstnavateli jako nekalá soutěž - judikatura*, [online] financninoviny.cz, vydáno 21.10.2011 [cit. 2012-01-09]. Dostupné na: <http://www.financninoviny.cz/kariera/pracovni-pravo/zpravy/konkurence-byvalych-zamestnancu-zamestnavateli-jako-nekala-soutez-judikatura/715293>

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.6.2000, č.j.: 32 Cdo 2031/99

¹³⁵ tamtéž

5 Obchodní tajemství v trestněprávních vztazích

Trestní zákoník obsahuje ve své druhé části, hlavě VI. (trestné činy hospodářské), dílu 3. (trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou) skutkovou podstatu porušení právních předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248), která v odst. 1 upravuje porušení jednotlivých skutkových podstat nekalé soutěže, jež jsou upraveny v § 45-52 ObchZ. Do uvedené skupiny skutkových podstat patří i obchodní tajemství.¹³⁶ Obchodní tajemství je také předmětem skutkové podstaty trestného činu zneužití informace a postavení v obchodním styku (§ 255).

Pro rozlišení, zda se bude jednat o ochranu obchodního tajemství dle TrZ či ObchZ, se užije dle ustanovení § 12 odst. 2 TrZ principu ultima ratio.¹³⁷ Z uvedeného principu vyplývá, že ochrany dle trestního práva se užije v případě, kdy mimotrestněprávní prostředky ochrany nepostačují k ochraně chráněných subjektů před útoky pachatelů.¹³⁸ Hranicí pro rozlišení, zda se bude jednat o užití ochrany dle TrZ či ObchZ, je rozsah újmy (škody) či výhod, které neoprávněným jednáním vznikly. TrZ v ustanovení § 138 odst. 1 rozlišuje škodu dle její výše do několika kategorií důležitých pro rozlišení způsobu ochrany. V ustanoveních týkajících se obchodního tajemství (§ 248 odst. 1, 2 a § 255 odst. 3, 4) ale používá TrZ jiná označení pro výši újmy. Odborná veřejnost však doporučuje užit § 138 odst. 1 TrZ i pro tato ustanovení a to s odůvodněním, že pokud lze újmu vyjádřit v penězích, je možno se řídit hledisky uvedenými v ustanovení § 138 odst. 1 TrZ.¹³⁹

5.1 Porušování závazných pravidel obchodního styku a ustanovení § 248 trestního zákoníku (porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže)

Ustanovení § 248 TrZ chrání všeobecný zájem na dodržování pravidel hospodářské soutěže v podmínkách tržního hospodářství. Pravidla hospodářské soutěže jsou stanovena v kogentních ustanoveních jiných právních předpisů (ObchZ, ZOHS), která určují hranice pro svobodné rozvíjení a uskutečňování hospodářské činnosti soutěžitelů na trhu.¹⁴⁰

Ustanovení § 248 odst. 1 TrZ se přímo váže na ustanovení ObchZ týkající se nekalé soutěže a sankcionuje nekalosoutěžní jednání i v rovině trestněprávní, pokud újma

¹³⁶ DOLEČEK, Martin, *Obchodní tajemství- zvláštní případy ochrany obchodního tajemství*. [online] BusinessInfo.cz, vydáno 01. října 2010 [cit. 2012-02-27]. Dostupné na: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/obchodni-tajemstvi-zvlastni-pripady-opu/1000818/51139/>>.

¹³⁷ Trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

¹³⁸ NETT, Alexander., Ke změnám trestního práva na úseku hospodářské trestné činnosti a k zásadě ultima ratio, in *Bulletin advokacie*, 2009, č. 10, s. 77

¹³⁹ ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 1265-1267

¹⁴⁰ ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 1265-1267

či neoprávněná výhoda z tohoto jednání vzniklá, bude většího rozsahu. Porušování obchodního tajemství je ve zmíněných kogentních ustanoveních o nekalé soutěži obsaženo také, a tak se jím ustanovení § 248 odst. 1 samozřejmě zabývá.¹⁴¹

5.1.1 Porušení obchodního tajemství dle ustanovení § 248 odst. 1 písm. h) trestního zákoníku

Aby bylo možné kvalifikovat určité jednání jako porušení obchodního tajemství, musí toto jednání splňovat předpoklady uvedené v ObchZ. V případě, že tímto jednáním vznikne újma či neoprávněná výhoda většího rozsahu, lze již kromě možností ochrany, které nabízí ObchZ (viz oddíl 3.5.5), zvolit rovněž ochranu, kterou nabízí TrZ v ustanovení § 248 odst. 1. K popsání postupu je však nutné stanovit způsob, kterým se určí částka nutná pro použití ustanovení § 138 odst. 1 TrZ. Tento způsob stanovil Nejvyšší soud ČR ve svém rozhodnutí: *„Poruší-li pachatel obchodní tajemství ve smyslu § 44 odst. 1, odst. 2 písm. h) a § 51 ObchZ tím, že využije databáze zákazníků obchodní společnosti, jakož i cenových relací zboží či služeb nabízených touto společností k odběru, na které se takové obchodní tajemství vztahovalo, lze vycházet při posuzování, zda pachatel měl úmysl opatřit sobě nebo jinému neoprávněné výhody ve značném rozsahu, z počtu oslovených zákazníků poškozené společnosti, jejich uskutečněného i předpokládaného odběru zboží nebo služeb, četnosti těchto odběrů za určité předpokládané období, jakož i ceny odebíraného zboží nebo služeb. Uvedený závěr lze opřít o důkazy zejména v podobě vyžádaných zpráv od poškozené společnosti, popř. posudku znalce z oboru ekonomiky.“*¹⁴²

5.2 Zneužití informací a postavení v obchodním styku (§255)

Souhrnným označením zneužití informace a postavení v obchodním styku označil zákonodárce v ustanovení § 255 TrZ dvě skutkové podstaty.¹⁴³ První skutkovou podstatu naplní ten, kdo bude jednat dle odstavce 1¹⁴⁴, druhou skutkovou podstatu naplní ta osoba, která bude jednat podle odstavce 2.¹⁴⁵ Za spáchání tohoto činu bude pachatel potrestán

¹⁴¹ ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 2283

¹⁴² Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1339/2007, které se vztahuje k úpravě dle trestního zákona platného do 31.12.2009, ale právní větu používá Nejvyšší soud ČR i platné právní úpravě.

¹⁴³ ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 2369

¹⁴⁴ Kdo v úmyslu opatřit sobě nebo jinému výhodu nebo prospěch neoprávněně užije informace dosud nikoli veřejně přístupné, kterou získal při výkonu svého zaměstnání, povolání, postavení nebo své funkce a jejíž zveřejnění podstatně ovlivňuje rozhodování v obchodním styku a uskuteční nebo dá podnět k uskutečnění smlouvy nebo operace na regulovaném trhu se zbožím.

¹⁴⁵ Kdo jako podnikatel, společník, člen orgánu, zaměstnanec nebo účastník na podnikání dvou nebo více podnikatelů se stejným nebo podobným předmětem činnosti v úmyslu dle odst. 1 uzavře nebo dá popud k uzavření smlouvy na úkor jednoho nebo více podnikatelů nebo jejich podniků.

odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti. Pokud ovšem pachatel získá uvedeným činem pro sebe či někoho jiného značný prospěch, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let a pět až deset let pokud uvedený prospěch bude velkého rozsahu.¹⁴⁶

Ustanovení § 255 odst. 1 TrZ se vztahuje na tzv. „insider trading“ (viz pozn. č. 144) a chrání zájem na rovných podmínkách hospodářské soutěže, pro případ kdy se jedná o využívání privilegovaných informací, které jsou pro někoho přístupné z titulu jeho zaměstnání či povolání a pro jiné subjekty pohybující se na organizovaném trhu se zbožím jsou nepřístupné. Mezi takovéto informace lze zařadit i obchodní tajemství. Pachatelem může být kdokoli, kdo má z výše uvedeného titulu přístup k informacím, které nejsou doposud veřejně známé (např. člen představenstva společnosti, zaměstnanec pracující s těmito informacemi, atd.).¹⁴⁷

Ustanovení § 255 odst. 2 TrZ sankcionuje tzv. „selftrading“ (viz pozn. č. 145), tedy trestně postihuje zneužití postavení u dvou či více podnikatelů (není rozhodné, zda se jedná o podnikatele fyzické osoby nebo podnikatele právnické osoby), a to zejména v oblasti konkurence v obchodní činnosti. Trestním postihem uvedeného jednání je poskytnuta ochrana zájmu na zajištění rovnosti mezi podnikajícími subjekty na trhu.¹⁴⁸

Pro rozlišení trestní sazby (dle § 255 odst. 3 TrZ ve spojení s § 138 odst 1 TrZ), která pachatelům hrozí za popsaná jednání, došel Nejvyšší soud ČR k závěru: *„Při posuzování otázky, zda byla naplněna okolnost, která podmiňuje použití vyšší trestní sazby u trestného činu zneužívání informací v obchodním styku podle § 128 odst. 2 tr. zák., spočívající v tom, že pachatel získal pro sebe nebo pro jiného značný prospěch ve smyslu § 128 odst. 3 tr. zák., je třeba vycházet jen z tzv. čistého prospěchu, do něhož nelze zahrnovat náklady vynaložené na jeho dosažení, tj. ani daň (např. daň z přidané hodnoty, daň z příjmů, spotřební daň), kterou pachatel skutečně zaplatil (odvedl) v souvislosti s činností nebo plněním, od nichž se odvozuje získaný prospěch.“*¹⁴⁹

---

¹⁴⁶ Ustanovení § 255 TrZ

¹⁴⁷ ŠÁMAL, Petr. in ŠÁMAL, Petr a kol. *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 2370-2373

¹⁴⁸ ŠÁMAL, Petr. in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H.Beck, 2009. s. 2373

¹⁴⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11.6.2008, sp. zn.: 5 Tdo 136/2008, které se vztahuje k již neplatné úpravě trestního zákon, ale obsah uvedeného ustanovení byl převzat do ustanovení § 255 odst. 3 TrZ.

6 Obchodní tajemství a procesní právo

6.1 Obchodní tajemství v trestním právu procesním

Trestní právo procesní, které se řídí trestním řádem, upravuje pravidla pro vedení trestního řízení proti konkrétní fyzické osobě podezřelé ze spáchání trestného činu. Během trestního řízení se mohou vyskytnout skutečnosti, které spadají do obchodního tajemství, a to hlavně pokud je vedeno řízení pro trestný čin, jež souvisí s obchodními aktivitami. TrŘ neposkytuje obchodnímu tajemství žádnou ochranu a pojem obchodní tajemství vůbec nepoužívá.¹⁵⁰

6.1.1 Vztah obchodního tajemství a státem uznané povinnosti mlčenlivosti

TrŘ pracuje s pojmem státem uznaná povinnost mlčenlivosti dle zákona o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, za kterou se podle TrŘ „... *nepovažuje taková povinnost, jejíž rozsah není vymezen zákonem, ale vyplývá jen z právního úkonu učiněného na základě zákona.*“¹⁵¹ Obchodní tajemství tedy nezakládá státem uznanou povinnost mlčenlivosti podle TrŘ, protože rozsah obchodního tajemství není vymezen zákonem, ale pouze vůlí podnikatele vyjádřené na základě ustanovení § 17 ObchZ.¹⁵² Z uvedeného tedy vyplývá, že TrŘ opravdu s pojmem obchodní tajemství nepracuje.

Povinnost mlčenlivosti se ze zákona na obchodní tajemství vztahuje pouze v případě, kdy je to zákonem výslovně stanoveno, jako je tomu např. dle ustanovení § 4 odst. 3 ZČOI, kdy jsou inspektoři ČOI povinni zachovávat mlčenlivost o skutečnostech tvořících obchodní tajemství, které se dozvěděli při plnění svých pracovních povinností, ale uvedené neplatí v případě podání potřebných informací pro účely trestního řízení.¹⁵³

6.1.2 Obchodní tajemství a povinnost poskytnout informaci

V případě nutnosti je dle ustanovení § 8 TrŘ každý (i podnikatel vlastní obchodní tajemství, ale i jakákoliv 3. osoba, která se o skutečnostech tvořících obchodní tajemství dozvěděla) povinen poskytnout orgánům činným v trestním řízení i informaci, která je součástí obchodního tajemství. Pro poskytnutí informace není rozhodné, zda podnikatel vlastní obchodní tajemství, vystupuje v řízení jako obžalovaný či obviněný. Z popsaného lze odvodit, že obchodní tajemství nebrání oznámení o skutečnostech, které nasvědčují spáchání trestného

¹⁵⁰ PÚRY, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 86-87

¹⁵¹ Ustanovení § 8 odst. 4 TrŘ

¹⁵² ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní řád*, 6. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 95

¹⁵³ PÚRY, František in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní řád*, 6. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 875-876

činu a to kýmkoli. V případě, kdy je jedinec (zaměstnanec státního orgánu) dokonce povinen dle ustanovení § 8 odst. 1 TrŘ toto oznámení učinit, nemůže se splnění povinnosti zprostit s odkazem na respektování obchodního tajemství.¹⁵⁴

6.1.3 Obchodní tajemství vs. nahlížení do spisu a veřejnost jednání

Omezení práva k nahlížení do spisů oprávněnými dle ustanovení § 65 odst. 1 TrŘ není možné z důvodu ochrany obchodního tajemství. Ani OČTR nemusí provést opatření k ochraně tajemství na rozdíl od utajovaných skutečností, které jsou chráněny ZOUI, a OČTR mají za povinnost uchovat jejich tajnost dle ustanovení § 65 odst. 5 TrŘ.¹⁵⁵

Odůvodnit snahu o vyloučení veřejnosti z hlavního líčení dle ustanovení § 200 odst. 1 (popř. při veřejném zasedání dle ustanovení § 238 TrŘ) TrŘ ochranou obchodního tajemství také není možné, jelikož TrŘ pro vyloučení veřejnosti stanovuje taxativní důvody a obchodní tajemství na rozdíl od utajovaných skutečností mezi nimi uvedeno není.¹⁵⁶

6.1.4 Obchodní tajemství a povinnost k vydání věci, povinnost vypovídat a poskytnout vysvětlení

Každý, kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je dle ustanovení § 78 odst. 1 TrŘ povinen předložit ji na vyzvání soudu, a pokud tak neučiní, bude mu věc odňata dle ustanovení § 79 odst. 1 TrŘ. Totéž platí i pro skutečnost, která je zahrnuta do obchodního tajemství (např. listina). Ustanovení § 78 odst. 2 TrŘ sice nabízí výjimku, ale tu nelze pro obchodní tajemství využít, protože se na obchodní tajemství nevztahuje zákonná povinnost mlčenlivosti. Podnikatel (popř. zaměstnanec) má tedy povinnost vydat, či strpět odnětí dokumentace, ve které je obsaženo obchodní tajemství a nemůže vydání či odnětí dokumentace odmítnout.¹⁵⁷ V případě, kdy povinná osoba odmítne dokumentaci vydat, je možné ji udělit dle ustanovení § 66 odst. 1 TrŘ pořádkovou pokutu až do výše 50.000,- Kč.¹⁵⁸

V případě, že podnikatel (popř. zaměstnanec) bude mít zákonnou povinnost vypovídat jako svědek o skutečnostech důležitých pro trestní řízení dle ustanovení

¹⁵⁴ PÚRY, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 89-90

¹⁵⁵ PÚRY, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 93

¹⁵⁶ ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní řád*, 6. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 1602

¹⁵⁷ PÚRY, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 90-91

¹⁵⁸ ŠÁMAL, Petr in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní řád*, 6. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 451-453

§ 97 TrŘ a uvedené skutečnosti budou předmětem obchodního tajemství, nebude k výpovědi nutný souhlas příslušného podnikatele, který rozhodl o utajování skutečností jako obchodní tajemství a svědek bude muset vypovídat i o skutečnostech, které tvoří obchodní tajemství.¹⁵⁹ Na obchodní tajemství se tedy nevztahuje zákaz výslechu dle ustanovení § 99 TrŘ, protože se na něj nevztahuje povinnost mlčenlivosti dle ZOUJ, a nelze také odepřít výpověď kvůli obchodnímu tajemství dle ustanovení § 100 TrŘ. Pro případ odepření výpovědi platí i zde možnost udělení pořádkové pokuty do výše 50.000,-Kč.¹⁶⁰

To, co bylo uvedeno ke svědecké výpovědi, platí i pro podání vysvětlení dle ustanovení § 158 odst. 3 písm. a) TrŘ, jelikož ani na podání vysvětlení nelze použít výjimku dle ustanovení § 158 odst. 7 TrŘ, v níž jsou stanoveny okolnosti, za kterých nelze svědeckou výpověď požadovat (obchodní tajemství samo o sobě nezakládá zákonnou povinnost mlčenlivosti).¹⁶¹

6.1.5 Shrnutí obchodního tajemství v trestním právu procesním

V případech obchodního tajemství v TPP je dobře vidět znatelný rozdíl v poskytnutí ochrany, kterou dává zákonodárce předmětu ze sféry soukromého práva a předmětu ze sféry práva veřejného. Zatímco u ochrany veřejnoprávní dle ZOUJ je ochrana utajovaných informací garantována zákonem, soukromoprávní ochrana obchodního tajemství nám v TPP negarantuje vůbec nic a nelze ji vlastně vůbec použít. Samozřejmě chápu, že ZOUJ stanovuje zákonnou ochranu informacím, které jsou důležitější než jakékoliv obchodní tajemství (např. opatření v oblasti odhalování celních a daňových podvodů)¹⁶², ale je nutno vzít v potaz obchodní tajemství, která jsou svým obsahem také velmi důležitá, a proto by jim měla být poskytována v TPP alespoň nějaká ochrana. Například poskytnutím ochrany obchodnímu tajemství formou možností vyloučení veřejnosti z té části jednání, kde bude obchodní tajemství použito či snad zveřejněno, by byla garantována základní ochrana obchodního tajemství před širokou veřejností při trestním řízení. V tomto spatřuji hlavní nedostatky ve vztahu mezi obchodním tajemstvím a TPP.

---

¹⁵⁹ PÚRY, František in ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní řád*, 6. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. s. 875-876

¹⁶⁰ PÚRY, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 91-92

¹⁶¹ PÚRY, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 92

¹⁶² Codexis [databáze]. Verze 12/2010. Atlas Consulting spol. s r. o., 2010. Nařízení vlády 522/2005 Sb., ze dne 7. prosince 2005, kterým se stanoví seznam utajovaných informací ve znění nařízení vlády č. 240/2008 Sb., příloha č. 3. [cit. 12-02-24]

6.2 Obchodní tajemství a občanský soudní řád

Skutečnosti, které tvoří obchodní tajemství, mohou být předmětem sporů či jiných právních věcí, jež se projednávají před soudy. Nemusí se jednat pouze o ochranu práv z porušení či ohrožení práva na obchodní tajemství, ale skutečnosti tvořící obchodní tajemství mohou mít povahu i otázky předběžné. Obchodní tajemství bývá nejčastěji předmětem občanského soudního řízení v souvislosti s plněním povinnosti důkazní či tvrzení nebo důkazním břemenem.¹⁶³

6.2.1 Ustanovení § 101 občanského soudního řádu a obchodní tajemství

Účastník řízení je povinen dle ustanovení § 101 odst. 1 písm. a) o.s.ř. pro dosažení účelu řízení zejména tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti a tyto skutečnosti poté prokázat.¹⁶⁴ Zákon nedává účastníku možnost k utajení obchodního tajemství a účastník má na vybranou, zda splní povinnost stanovenou zákonem a významné skutečnosti bude tvrdit a prokazovat, nebo tak jednat nebude a neunese své břemeno tvrzení a spor prohraje. Jiný postup není možný, protože účastník nemůže mít prospěch z věci, ve které neuvedl určité skutečnosti z důvodu, že jsou utajované.¹⁶⁵ Potvrzení skutečné možnosti volby mezi utajením nebo tvrzením obchodního tajemství nám nabízí i praxe v případě, o kterém píše J. Schulz: Zaměstnanec a zaměstnavatel se dostali do sporu při rušení pracovního poměru o výši náhrad, které bývalému zaměstnanci náleží. Soud vyzval zaměstnavatele, aby předložil výplatnice (tj. mzdové výkazy, případně mzdové listy a vyúčtování cestovních výdajů všech zaměstnanců), což zaměstnavatel odmítl s odkazem na jeho obchodní tajemství, čímž chtěl zabránit bývalému zaměstnanci k nahlédnutí do výplatnic. Soud na svém rozhodnutí trval a varoval před uložením pořádkové pokuty při nesplnění jeho požadavku. Zaměstnavatel se nakonec spokojil s mimosoudním vyrovnáním, ale soud nevzal v potaz jeho právo (jako nositele práv k obchodnímu tajemství) na odmítnutí předložit soudu skutečnosti tvořící jeho obchodní tajemství a uložil mu pořádkovou pokutu. Z popsaného je tak dobře vidět, že k rozhodnutím, zda jít do soudního sporu či chránit obchodní tajemství, skutečně dochází.¹⁶⁶

¹⁶³ DRÁPAL, L. in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 81

¹⁶⁴ Ustanovení § 101 odst. 1 písm. a) o.s.ř.

¹⁶⁵ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství*, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 81-82

¹⁶⁶ In SCHULZ, Jaroslav, O důkazu listinou obsahující obchodní tajemství, *Bulletin advokacie*, 1996, č. 6-7, s. 49

6.2.2 Ochrana obchodního tajemství při dokazování

Ustanovení § 124 o.s.ř. poskytuje ochranu utajovaným informacím, které jsou chráněny již zmiňovaným ZOUI. Obchodní tajemství do těchto informací nepatří, a tak se ochrana dle ustanovení § 124 o.s.ř. na něj až na výjimky nevztahuje (vztahuje se v případě zákonem stanovené povinnosti mlčenlivosti o obchodním tajemství).¹⁶⁷ Užití nelze ani ochranu, kterou obchodnímu tajemství poskytuje ObchZ, protože obsahem, účelem a ani smyslem ustanovení v ObchZ není příkaz zachovávat mlčenlivost o obchodním tajemství, který je adresovaný určité osobě. K ochraně obchodního tajemství nejen při dokazování je nutné, aby podnikatel (nositel práva k obchodnímu tajemství) soudu sdělil, že se o obchodní tajemství jedná a tvrzení doložil. Pokud tak učiní a soudu skutečně doloží, že se jedná o obchodní tajemství, bude soud postupovat dle ustanovení § 116 odst. 2 o.s.ř. a vyloučí veřejnost. Soud poté bude moci povolit vstup jednotlivým fyzickým osobám dle ustanovení § 116 odst. 3 o.s.ř. a tyto osoby poučí o povinnosti mlčenlivosti. V případě, že tyto i další osoby¹⁶⁸ využijí či sdělí někomu obchodního tajemství, poruší zákonnou ochranu obchodního tajemství dle ustanovení ObchZ a podnikatel vůči nim může uplatnit právní prostředky ochrany jako při nekalé soutěži.¹⁶⁹

6.2.3 Další možnosti ochrany obchodního tajemství dle občanského soudního řádu

Další možnosti ochrany obchodního tajemství v občanském soudním řízení o.s.ř. přímo nevyjmenovává, ale i soud musí nejen během řízení chránit obchodní tajemství před jeho prozračením. S povinností soudu chránit obchodní tajemství je spojena rovněž otázka, do jaké míry mají být v odůvodnění rozhodnutí popsány skutečnosti tvořící obchodní tajemství, aby bylo v souladu s ustanovením § 157 odst. 2 o.s.ř..¹⁷⁰ Soud nemůže vydat podrobné odůvodnění s konkrétními příklady, a tak musí najít kompromis, aby splnil zákonné požadavky na náležitosti odůvodnění na jedné straně a přitom ochránil obchodní tajemství.¹⁷¹

6.2.4 Shrnutí obchodního tajemství v občanském soudním řízení

Na rozdíl od TrŘ poskytuje o.s.ř. obchodnímu tajemství větší míru ochrany, a to nejspíše kvůli častějšímu výskytu obchodního tajemství v občanském soudním řízení, než je tomu

¹⁶⁷ BUREŠ, Jaroslav, in DRÁPAL, Ljubomír a kol., *Občanský soudní řád I, II, Komentář*, 1. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2009. s. 882

¹⁶⁸ Může se jednat i o soudce, znalce, přísedící, zapisovatele, zástupce účastníků, tlumočníky

¹⁶⁹ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 84.

¹⁷⁰ Jedná se zejména o požadavek na uvedení prokázaných skutečností a uvedení závěru o skutkovém stavu.

¹⁷¹ DRÁPAL, Ljubomír, in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 85-86

v TPP. Větší míru ochrany považuji za správnou, ale nebezpečí prozrazení obchodního tajemství během soudního řízení je stále možné (viz oddíl 6.2.1). Na druhou stranu je podle mého názoru absolutní ochrana obchodního tajemství při řízení nemožná a vždy bude záležet na konkrétním případě a jedincích, kterých se bude řízení týkat. Pokud dojde k prozrazení obchodního tajemství a skutečnosti, jež jej tvoří, budou využity, je ideálním řešením postup podle ustanovení ObchZ, ačkoli jsem si vědom, že dokazování v tomto případě bude velmi obtížné.

7 **Obchodní tajemství a správní právo**

Úprava institutu obchodního tajemství ve správněprávních vztazích je oproti koncentrované úpravě tohoto institutu v soukromém právu (ObchZ) velmi roztržštěná a rozsáhlá. Ve své práci budu vztah předpisů správního práva k institutu obchodního tajemství systematicky třídit dle povahy jeho vlivu na něj. V této kapitole se tedy budu postupně zabývat:

- a) přímými modifikacemi obchodního tajemství předpisy veřejného práva,
- b) průnikem obchodního tajemství do veřejnoprávních vztahů, případně do dispozice orgánů veřejné moci,
- c) ochranou obchodního tajemství orgány veřejné moci,
- d) omezením ochrany obchodního tajemství orgány veřejné moci.¹⁷²

7.1 **Přímé modifikace obchodního tajemství předpisy správního práva**

Správní právo obsahuje hned několik zákonů, které mají za důsledek pozměnění definice institutu obchodního tajemství dle ustanovení § 17 ObchZ. Jde tedy o nepřímé novely ObchZ. Uvedené zákony se vyznačují zúžením rozsahu, popřípadě předmětu obchodního tajemství. Zúžení probíhá formou značně konkrétního výčtu skutečností, které nemohou být označeny jako obchodní tajemství. Popsané zákony se užití přednostně (jedná se o užití zásady *lex specialis derogat lex generalis*), a proto se prosadí proti úpravě obchodního tajemství dle ObchZ též v případě, pokud pocházejí z dob před jeho účinností. Přednostní užití těchto speciálních zákonů platí samozřejmě i proti vůli podnikatele.¹⁷³ Proto souhlasím s F. Korbelem¹⁷⁴, že současná definice institutu obchodního tajemství v ustanovení § 17 ObchZ je neúplná a měla by být doplněna o dovětek: „*Pokud to nevyklučují zvláštní zákony.*“ Tento nedostatek neodstraní ani NOZ, takže dále bude pokračovat problematika omezování rozsahu obchodního tajemství podnikatele na základě speciálních zákonů. Z uvedeného tedy vyplývá, že na české soudy budou směřovat dotazy a žaloby, jak moc a dle čeho bude nucen podnikatel omezit své obchodní tajemství. Podle mne se jedná o velké pochybení zákonodárce v právní úpravě institutu obchodního tajemství v NOZ, protože zákonodárce měl pomyslet i na tyto okolnosti při tvorbě nové definice obchodního tajemství.

Účelem uvedeného omezení institutu obchodního tajemství formou veřejnoprávních zákonů je snaha o zabránění možnosti podnikatele utajovat některé informace, u kterých

---

¹⁷² KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 105

¹⁷³ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 106

¹⁷⁴ tamtéž

veřejný zájem na zpřístupnění převyšuje soukromý zájem na jejich utajení (jedná se například o informace, na nichž závisí lidské zdraví, ochrana životního prostředí, atd.). Omezení se netýkají pouze způsobilého předmětu obchodního tajemství, ale některé veřejnoprávní zákony současně omezují i ochranu obchodního tajemství, která se velmi často nevztahuje na nucené předávání konkrétního obchodního tajemství mezi jednotlivými orgány veřejné moci za účelem plnění jejich úkolů ve veřejném zájmu.¹⁷⁵

7.1.1 Obchodní tajemství a zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty

Institut obchodního tajemství se užívá i v oblasti nakládání s geneticky modifikovanými organismy. Je to výraz širokého spektra možností užití tohoto institutu obchodního práva. Uvedený zákon v ustanovení § 9 odst. 1 dává možnost žadateli v žádosti o povolení s nakládáním těmito věcmi právo k označení údajů v žádosti, které by zveřejněním mohly způsobit žadateli újmu v hospodářské soutěži, za obchodní tajemství: „*Žadatel může v žádosti, popřípadě v oznámení označit údaje, jejichž zveřejnění by jej mohlo poškodit v hospodářské soutěži, za obchodní tajemství. Osoba podle věty první je povinna v žádosti, popřípadě v oznámení prokazatelně doložit, že jí označené údaje jsou jejím obchodním tajemstvím.*“¹⁷⁶ Citované ustanovení bylo ke dni 25. září 2005 znovelizováno a původní termín důvěrné informace byl nahrazen termínem obchodní tajemství. Tento krok tak zamezil nesmyslnému zmatku v právním řádu, který vyvolávalo užití pojmu důvěrné informace. Dnešní úprava užívající institutu obchodního tajemství tak zamezuje nesmyslné zákonné úpravě dvou téměř shodných institucí, neboť za důvěrné informace označí podnikatel především to, co sám považuje za své obchodní tajemství.¹⁷⁷

K obchodnímu tajemství má přístup pouze omezený okruh správních orgánů (ministerstvo zdravotnictví, ministerstvo zemědělství, Česká inspekce životního prostředí, celní úřady, Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Státní ústav pro kontrolu léčiv, atd.)¹⁷⁸ a dále pak dle ustanovení § 9 odst. 3 ZNGMOGP taxativně vymezený okruh osob a institucí. Tato opatření mají zabránit úniku pro podnikatele tolik důležitých informací, které označil za obchodní tajemství.

¹⁷⁵ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 105-106

¹⁷⁶ Ustanovení § 9 odst. 1 ZNGMOGP

¹⁷⁷ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 109

¹⁷⁸ Ustanovení § 27 ZNGMOGP

Uvedený zákon ale také podnikatele omezuje, protože stanoví, které skutečnosti není možno označit za obchodní tajemství, ačkoliv splňují náležitosti dle ObchZ. Těmito skutečnostmi dle ustanovení § 9 odst. 2 ZNGMOGP jsou:

- a) *„obecný popis geneticky modifikovaného organismu nebo genetického produktu,*
- b) *název nebo obchodní firma, sídlo a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, osoby podle odstavce 1, je-li právnickou osobou, nebo jméno, popřípadě jména, příjmení, obchodní firma, místo podnikání a identifikační číslo, bylo-li přiděleno, osoby podle odstavce 1, je-li fyzickou osobou oprávněnou k podnikání,*
- c) *místo a kategorii rizika uzavřeného nakládání, požadavky na uzavřený prostor*
- d) *a ochranná opatření příslušné kategorie rizika uzavřeného nakládání,*
- e) *místo a účel uvádění do životního prostředí nebo účel uvádění do oběhu,*
- f) *hodnocení rizika,*
- g) *havarijní plán.*¹⁷⁹

Tedy i v případě ZNGMOGP se jedná o veřejnoprávní omezení institutu obchodního tajemství, které zamezuje absolutnímu užití tohoto institutu pro veškeré skutečnosti.

7.1.2 Obchodní tajemství a zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci

Podnikatelům zamýšlejícím vybudovat a provozovat průmyslová zařízení se zvýšenými vlivy na okolí, která jsou uvedena v příloze č. 1 ZIP (jedná se například o oblast energetiky, výrobu a zpracování kovů, zpracování nerostů či chemický průmysl)¹⁸⁰, ukládá ZIP povinnost požádat u místně příslušného krajského úřadu o vydání integrovaného povolení. Toto povolení jednak stanoví všechny podmínky, jejichž splnění je potřebné k provozu zařízení, ale zároveň nahrazuje rozhodnutí a stanoviska vydávaná podle zvláštní právní úpravy v oblasti ochrany životního prostředí, zdraví a v oblasti zemědělství.¹⁸¹

Označí-li podnikatel v žádosti, kterou je povinen podat za účelem získání povolení, určité skutečnosti za předmět jeho obchodního tajemství, bude příslušný úřad povinen zabezpečit jejich ochranu.¹⁸² Stejně jako v případě uvedeném v oddílu 7.1.1 se i zde jednalo o zákonné omezení rozsahu možného předmětu obchodního tajemství s výčtem skutečností, které nelze označit jako obchodní tajemství, a to:

- c) *„popis zařízení a s ním spojených činností, identifikační údaje o umístění zařízení*

¹⁷⁹ Ustanovení § 9 odst. 2 ZNGMOGP

¹⁸⁰ Příloha č. 1 k ZIP

¹⁸¹ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 110

¹⁸² KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 110

(obec, katastrální území, parcelní číslo, popř. označení stavby), popř. kategorii zařízení, pokud je uvedeno v příloze č. 1 k tomuto zákonu)

- d) popis surovin a pomocných materiálů, dalších látek a energií, které se v zařízení používají nebo jsou jím produkovány,*
- e) seznam a popis zdrojů emisí a popis dalších vlivů zařízení, jejich vlastností, účinků na životní prostředí a předpokládaného množství emisí do jednotlivých složek životního prostředí,*
- f) popis technologie a dalších technik k předcházení vzniku emisí, a kde to není možné, k omezení emisí znečišťujících životní prostředí,*
- g) popis dosavadních nebo uvažovaných opatření k předcházení vzniku odpadu,*
- h) k úpravě nebo využití odpadu produkovaného zařízením,*
- i) popis dosavadních nebo uvažovaných opatření pro měření a monitorování emisí vypouštěných do životního prostředí,*
- j) porovnání stávajícího nebo uvažovaného zařízení s nejlepšími dostupnými technikami,*
- k) popis dalších plánovaných opatření k zajištění plnění povinností preventivního charakteru, jako například hospodárné využívání energie, předcházení haváriím a omezování jejich případných následků, vyloučení rizik případného znečišťování životního prostředí*
- l) a ohrožování zdraví člověka pocházejícího ze zařízení po ukončení jeho činnosti v co největší možné míře, popřípadě i návrhy plánů odpadového hospodářství, návrhy bezpečnostního programu prevence závažné havárie a bezpečnostní zprávy nebo tyto dokumenty již schválené, jedná-li se o zařízení uvedená v příloze č. 1 k tomuto zákonu nebo vyžadují-li to pro zařízení zvláštní právní předpisy.¹⁸³*

I zde je vidět směr, jakým se zákonodárce při veřejnoprávním omezování institutu obchodního tajemství vydal. Jedná se o zabránění práva na absolutní obchodní tajemství, které by za žádných okolností nemohlo být zpřístupněno, a podnikatel by při určování jeho předmětu nebyl ničím omezen. Je tento přístup zákonodárce správný či jde o omezování lidské a podnikatelské svobody, kdy podnikatel nemůže utajit vše, co mu přináší zisk? V tomto konkrétním případě nelze zpochybnit či snad nařknout zákonodárce z úmyslu zneužít obchodního tajemství podnikatele ke svému prospěchu. V každé společnosti, i sebevíce liberálnější, je podle mého názoru nezbytné a životně důležité, aby stát měl v určitých případech nad svými občany možnost kontroly. Právě tuto kontrolu představuje ono popsané

---

¹⁸³ Ustanovení § 4 odst. 1 ZIP

ustanovení, přičemž se nejedná se o žádného velkého bratra, ale pouze o racionální snahu státu zabránit vzniku skutečností, které by byly absolutně nepřístupné a jež by mohly v krajním případě například ohrožovat lidské životy. Proto zákonodárce stanovil v rozličných zákonech okruh skutečností, které nesmí být utajeny pod rouškou institutu obchodního tajemství, neboť by tím mohlo dojít k ohrožení pro společnost důležitých priorit, jako je zdraví či životní prostředí.

7.2 Průnik obchodního tajemství do správního práva

Pokud podnikatel bude chtít některé skutečnosti označit za obchodní tajemství, musí je nejdříve konfrontovat se zákony, které jsem uvedl výše. Teprve poté lze o těchto skutečnostech rozhodnout, zda je lze chránit jako obchodním tajemství i ve veřejnoprávních vztazích. Jako veřejnoprávní vztahy lze chápat právní vztahy, ve kterých je aspoň na jedné straně orgán veřejné moci (správní orgán) a na straně druhé podnikatel či fyzická (právnícká) osoba žádající například o informace. Orgán veřejné moci (správní orgán) je definován v SpŘ: *„Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávných celků 1) a jiných orgánů, právníckých a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen "správní orgán").“*¹⁸⁴ Správní orgány vykonávají zákonem stanovenou činnost. Těmito zákony jsou dané právní předpisy, kterými se řídí jednotlivé správní orgány (například stavební úřad se řídí stavebním řádem a zákonem o územním plánování). Při výkonu uvedených činností mají správní orgány nadřazené postavení vůči soukromým osobám a z toho vyplývající rozhodovací pravomoc o jejich právech a povinnostech v oblasti veřejné správy.¹⁸⁵

Pro případ, kdy bude určitá podnikatelova informace potřebná pro činnost správního orgánu a zároveň bude předmětem obchodního tajemství podnikatele, nebude moci podnikatel chránit své cenné informace formou obchodního tajemství dle ObchZ. Pro tento případ zákon totiž upřednostňuje výkon veřejné moci dle zákona před omezováním skutečností závislých na vůli soukromých osob. I když veřejnoprávní činnost správních orgánů není charakteristická „sběrem“ obchodních tajemství podnikatelů, přesto s nimi správní orgány při své činnosti stanovené zákonem přicházejí do styku.¹⁸⁶

Celkové zhodnocení vztahu ObchZ a předpisů veřejného práva lze pojmut tak,

---

¹⁸⁴ Ustanovení § 1 odst. 1 SpŘ

¹⁸⁵ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 113-114

¹⁸⁶ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 115

že ObchZ obsahuje obecnou úpravu obchodního tajemství, kdežto ve veřejnoprávních předpisech jsou uvedeny zvláštní kompetence, které do něj umožní zasahovat. Jedná se o výraz autority veřejné správy, která tak může jednostranně rozhodovat o věcech a zasahovat do práv a povinností adresátů. Oproti tomu soukromoprávní vztahy jsou založeny na rovnosti soukromé vůle adresátů.¹⁸⁷

7.3 Obchodní tajemství ve správním řízení

V případě správního řízení, ve kterém se bude strana sporu domáhat přístupu do spisu, v němž je obsaženo obchodní tajemství, dojde ke střetu dvou zákonů. Konkrétně se jedná o ustanovení ObchZ týkající se obchodního tajemství a SpŘ, který v ustanovení § 38 odst. 6 stanoví části spisu, které jsou z důvodu utajení vyloučeny z nahlížení. Jedná se tedy o další konflikt účelů různých zákonů. Správní orgán se tak musí rozhodnout, zda umožní nahlédnutí do spisu i v případech, kdy může dojít k porušení obchodního tajemství.

K popsanému problému se ustálily dva odlišné názorové proudy, kdy první názor se opírá o ustanovení SpŘ. SpŘ totiž ve svém ustanovení § 38 odst. 6 stanoví: „Z nahlížení do spisu jsou vyloučeny jeho části, které obsahují utajované informace nebo skutečnosti, na něž se vztahuje zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti“¹⁸⁸, čímž stanoví okruh skutečností, kterých se uvedená ochrana týká, ale obchodní tajemství ZOUÍ do tohoto okruhu nezahrnuje. Přes uvedené argumenty prosazovat ochranu obchodního tajemství použitím extenzivního výkladu ustanovení § 38 odst. 6 SpŘ ve smyslu stanovení zákonné povinnosti mlčenlivosti i pro obchodní tajemství, neboť ustanovení § 18 ObchZ vyhrazuje podnikateli výlučné právo nakládání s obchodním tajemstvím a z toho plynoucí povinnost mlčenlivosti pro ostatní, je poněkud nucené. ObchZ totiž nikomu konkrétnímu vynutitelnou povinnost mlčenlivosti neukládá a dále určením toho, co tvoří obchodní tajemství, závisí i na subjektivních okolnostech. Proto k ochraně obchodního tajemství nelze užít ani uvedeného výkladu.¹⁸⁹

Druhý názor, podle něž obchodní tajemství spadá pod informace, které požívají při nahlížení do spisu právní ochrany z titulu mlčenlivosti, lze podpořit tím, že ochrana informací dle ustanovení § 38 odst. 6 SpŘ se nevztahuje pouze na případy, kdy je povinnost mlčenlivosti veřejnoprávní, neboť to není stanoveno v žádném ustanovení SpŘ. Tento přístup podpořily jak Nejvyšší soud, tak i Ústavní soud ve svých rozhodnutích. Ústavní soud ve svém

¹⁸⁷ KORBEL, František in ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., Obchodní tajemství, Praktická příručka, Praha: Linde Praha, a.s., 2005. s. 114

¹⁸⁸ Ustanovení § 38 odst. 6 SpŘ

¹⁸⁹ BEJČEK, Josef, Může být účelem zákona samoúčel?, *Právní rozhledy*, 2003, č. 11, s. 533

rozhodnutí¹⁹⁰ stanovil: „ ... *správní řízení na rozdíl od řízení soudního vykazuje jisté rozdíly, které se týkají práv účastníků řízení. Rozdíly plynou jak z odlišné povahy a začlenění správního orgánu (orgán moci výkonné) a soudu (orgán moci soudní), tak i ze základních zásad řízení. Zatímco soudní řízení ovládá zásada bezprostřednosti, ústnosti a veřejnosti, správní řízení je ovládáno zásadou neveřejnosti a písemnosti. U obou těchto řízení se přitom jedná o zásady ústavně souladné. Ze zásady písemnosti a neveřejnosti přitom vyplývá povinnost správního orgánu obsažená v § 23 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Podle něj je správní orgán povinen učinit opatření, aby nahlédnutím do spisů nebylo porušeno státní, hospodářské nebo služební tajemství, nebo zákonem uložená nebo uznaná povinnost mlčenlivosti. Není tedy na újmu práv účastníka řízení, když správní orgán uvedené zákonné ustanovení (pozn. v případě obchodního tajemství) aplikuje ... .“ Toto stanovisko zaujal k institutu obchodního tajemství, na který se vztahuje povinnost mlčenlivosti, i Nejvyšší správní soud, jenž ve svém rozhodnutí¹⁹¹ konstatoval: „*Pokud jde o možnost nahlížet do správního spisu, včetně těch částí, které obsahují obchodní tajemství (ad 5), soud poukazuje na usnesení Ústavního soudu ČR sp. zn. II. ÚS 419/04, které zdůrazňuje rozdíly mezi správním řízením a řízením soudním, co se týče práv jejich účastníků ... Ze zásady písemnosti a neveřejnosti přitom vyplývá povinnost správního orgánu obsažená v § 23 odst. 3 zákona č. 71/1967Sb., správního řádu, ve znění pozdějších předpisů. Podle něj je správní orgán povinen učinit opatření, aby nebylo porušeno státní, hospodářské nebo služební tajemství, nebo zákonem uložená povinnost mlčenlivosti. Není tedy na újmu práv účastníka řízení, když správní orgán uvedené zákonné ustanovení aplikuje. Na druhou stranu z jeho aplikace vyplývá pro správní orgán povinnost své rozhodnutí dostatečně odůvodnit a vyargumentovat i k těm částem spisového materiálu, ke kterým je účastníku řízení zamezen přístup, aby tak mohl mít každý účastník alespoň rámcovou představu o obsahu a povaze utajených podkladů rozhodnutí.*“ Proto lze z uvedených rozhodnutí dospět k závěrům, že obchodní tajemství je ve správním řízení zařazeno mezi informace, na které dopadá povinnost mlčenlivosti.¹⁹² Z uvedeného je možné vyvodit, že přístup k němu je možný pouze v případě splnění podmínek stanovených zákonem: „ ... *to neplatí o částech spisu, jimiž byl nebo bude prováděn důkaz, do takových částí spisu však může nahlížet pouze účastník řízení nebo jeho zástupce za předpokladu,**

¹⁹⁰ Rozhodnutí Ústavního soudu ze dne 10.11.2004, sp. zn.: II. ÚS 419/04, které se vztahuje k úpravě dle správního řádu platného do 31.12.2005, ale právní věta je používána i v platné právní úpravě.

¹⁹¹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2005, sp. zn.: 2 A 13/2002, které se vztahuje k úpravě dle správního řádu platného do 31.12.2005, ale právní věta je používána i v platné právní úpravě.

¹⁹² Šemora, Vítězslav, K některým aspektům nahlížení do spisu dle správního řádu, *Právní rozhledy*, 2008, č.7, s. 238

*že jsou předem seznámeni s následky porušení povinnosti mlčenlivosti o těchto skutečnostech a že o poučení je sepsán protokol, který podepíší.*¹⁹³

Účelem právní úpravy obchodního tajemství v ObchZ je zamezit komukoliv kromě majitele podniku v přístupu k informacím, čímž by došlo k ohrožení zájmů podnikatele, protože by narušitel získal přístup k významným informacím, které jsou pro podnikatele důležité vzhledem k jeho podnikání, a proto je chrání pomocí institutu obchodního tajemství. Ochrana obchodního tajemství je důležitá nejen pro samotného podnikatele, kterému tajemství patří, ale i pro obecný zájem ekonomického systému společnosti, který je založen na tržních principech. V případě, že by ochrana obchodního tajemství nebyla celospolečenským zájmem, nebyla by upravena kogentními ustanoveními v ObchZ.¹⁹⁴

Naopak účelem ustanovení § 38 odst. 6 SpŘ je obrana práv účastníků správního řízení na potřebné informace, které jim mohou sloužit k obraně jejich procesních práv. Možnost kvalifikovaně a úspěšně napadnout správní rozhodnutí opravnými prostředky bez informací, které jsou obsaženy uvnitř spisu, není většinou reálná.¹⁹⁵

Oba uvedené zákony zastupují a chrání zájem veřejnosti. Jedním ze zájmů je transparentnost správního řízení a druhým zájmem je zákonná ochrana vlastních znalostí a dovedností, která svoji důležitost zdůrazňuje kogentními ustanoveními v ObchZ. Posoudit oba tyto zájmy je nutné za pomoci důsledné interpretace a následné aplikace, neboť zákon nám jednoznačnou odpověď nedává, a nelze tak určit, která z uvedených úprav má přednost.

Vrchní soud v Olomouci k uvedenému konfliktu zákonů ve svém rozhodnutí uvedl: „... nelze dovodit, že by zájem soukromý na absolutním utajení obchodního tajemství byl silnější než zájem na dodržení zásad stanovených správním řádem“¹⁹⁶ S uvedeným rozhodnutím lze polemizovat a to z několika důvodů. Jednak je ochrana obchodního tajemství postavena na principu relativního utajení, nikoliv utajení absolutního, jak je uvedeno v popsaném rozhodnutí, dále pak nelze z ničeho dovodit, že zásady zakotvené ve SpŘ jsou silnější nežli zásady stanovené ObchZ. Nakonec lze ještě konstatovat, že ochrana obchodního tajemství není pouze zájmem soukromoprávním, ale i zájmem veřejnoprávním, neboť ochrana obchodního tajemství vede k pořádku a korektnosti v soukromoprávních vztazích, což je zcela nepochybně i zájmem veřejným. Nelze totiž dovolit, aby právo k nahlížení do spisu vedlo k jeho zneužívání a k odhalení obchodního tajemství konkurenta (např. formou zahájení správního řízení z malicherného důvodu proti konkurentovi, úřad pro ochranu hospodářské

¹⁹³ Ustanovení § 38 odst. 6 SpŘ

¹⁹⁴ Šemora, Vítězslav, K některým aspektům nahlížení do spisu dle správního řádu, *Právní rozhledy*, 2008, č.7, s. 238

¹⁹⁵ BEJČEK, Josef, Může být účelem zákona samoúčel?, *Právní rozhledy*, 2003, č. 11, s. 533

¹⁹⁶ Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, č.j.: 2A 4/99

soutěže vyžádá informace obsahující obchodní tajemství a já si je v rámci nahlížení do spisu prohlédnu.)¹⁹⁷

Opačný je zájem účastníka správního řízení, který chce a má právo nahlédnout do spisu za účelem informovanosti a následného kvalifikovaného uspokojení vlastních zájmů ve správním řízení (odvolací či rozkladové řízení). Popsaný zájem je samozřejmě i zájmem veřejným, protože se jedná o jeden z předpokladů transparentnosti řízení a systémových předpokladů k ochraně procesních práv účastníků. Tento zájem tak není o nic méně ani více veřejnější nežli zájem jiného účastníka řízení na utajení informací, jež tvoří jeho obchodní tajemství, které dal správnímu orgánu spolu s důvěrou na jejich utajení.¹⁹⁸

Jak tedy uvedený spor zájmů řešit? Správní orgán by nikdy dle mého názoru neměl zpřístupnit obchodní tajemství jinému účastníkovi či jiné osobě, kteří by jej mohli zbavit jeho charakteristického znaku (obecné nedostupnosti v příslušných obchodních kruzích), ale zároveň nelze samozřejmě odmítnout přístup účastníkům do spisu s pouhým odůvodněním, že se jedná o obchodní tajemství. Zájmy účastníků je nutné vyváženě respektovat, nelze tedy jeden zájem (a zároveň předpis) absolutizovat nad zájem (a předpis) druhý. Zásady stanovené SpŘ není možné nadřadit nad ochranu obchodního tajemství, ale samozřejmě ani opačně. Je proto nutné obě zásady uplatňovat přiměřeně.

J. Bejček¹⁹⁹ navrhuje, aby skutečnosti, které dle podnikatele tvoří jeho obchodní tajemství, posuzoval samotný správní orgán, u něž se dané řízení vede, neboť nelze vycházet z pouhého tvrzení podnikatele, že se skutečně jedná o jeho obchodní tajemství, a správní orgán má tak povinnost odmítnout jeho zpřístupnění ve spisu jiným osobám. Obchodní tajemství má mít totiž jak znaky subjektivní (které potvrzuje zájem podnikatele na jeho utajení), tak znaky objektivní, které jsou stanoveny zákonem. Právě splnění objektivních znaků má dle J. Bejčka²⁰⁰ zkoumat dotčený správní orgán, neboť nelze vycházet z pouhého tvrzení podnikatele, že se jedná o obchodní tajemství, protože ten by to mohl tvrdit o jakýchkoli skutečnostech, u nichž by to pro něj bylo výhodné, a které by neodpovídaly zákonným požadavkům na obchodní tajemství. Naopak autor navrhuje, aby byl zaveden princip opačný, kdy by nahlížení do spisu s odvoláním na ochranu obchodního tajemství bylo možné pouze v případě, že se nezpochybnitelně bude jednat o obchodní tajemství. Tento přístup autor podporuje argumentem, že zákon chrání pouze obchodní tajemství a ne pouhé tvrzení o něm.

---

¹⁹⁷ BEJČEK, Josef., Může být účelem zákona samoúčel?, *Právní rozhledy*, 2003, č. 11 s. 533

¹⁹⁸ tamtéž

¹⁹⁹ BEJČEK, Josef., Může být účelem zákona samoúčel?, *Právní rozhledy*, 2003, č. 11 s. 533

²⁰⁰ tamtéž

Pokud jde o můj názor, já s J. Bejčkem plně souhlasím, neboť popsaným přístupem by došlo k zamezení zneužívání institutu obchodního tajemství k účelům, pro které není tento institut určen. Zároveň ale uvedený postup dostává pod tlak dotyčný správní orgán, u kterého se řízení vede, protože ten bude muset zodpovědně posoudit veškeré skutečnosti a na základě tohoto posouzení vyřknout ortel, zda se o obchodní tajemství jedná či ne. Pouze zodpovědné posouzení naplní účel navrhovaného postupu. V případě, kdy by správní orgán selhal a podlehl nekalým svodům některého z účastníků, byl by sebelepší a dokonalejší postup úplně k ničemu. Proto je nutné pečlivě vybírat zaměstnance správního orgánu a neustále na ně apelovat, aby ve své roli nesehali a pomohli tak naplnit účel ustanovení ObchZ, která upravují institut obchodního tajemství.

8 Úprava obchodního tajemství v zahraničí

V následující kapitole se zaměřím na zahraniční právní úpravu institutu obchodního tajemství. Pro svůj rozbor jsem si vybral dva státy, které spadají do dvou různých právních systémů. Konkrétněji se budu věnovat právní úpravě Spojených států amerických jako zástupce angloamerického právního systému a Spolkové republiky Německo, která bude reprezentovat kontinentální právní systém. Na závěr této kapitoly se pokusím celkově zhodnotit rozličné právní úpravy a konfrontovat je s českou právní úpravou obchodního tajemství.

8.1 Právní úprava institutu obchodního tajemství ve Spojených státech amerických

Právní úprava institutu obchodního tajemství spočívala do přijetí jednotného zákona o obchodním tajemství (UTSA) v roce 1984 na dlouhé historii obyčejového práva (common law) nebo na individuálních právních úpravách, které se lišily pro každý stát. Přijetím UTSA byl jednak jednotně definován institut obchodního tajemství a jednak byly objasněny další aspekty práva včetně neoprávněného užití obchodního tajemství a ochranných prostředků při jeho porušení. Jednotnost právní úpravy institutu obchodního tajemství je velmi výhodná pro obchodní společnosti, které působí jednak ve svém domovském státě, a jednak i mimo svůj domovský stát, a to z důvodu právní jistoty a stability. Obchodní společnost tak může podnikat a spolupracovat s partnery z různých států a přitom se již nemusí ohlížet na rozdílnou právní úpravu obchodního tajemství.²⁰¹

8.1.1 The Uniform trade secret act

UTSA definuje institut obchodního tajemství jako: „*Informace, včetně vzorců, vzorů pro sestavování programů a zařízení, metody, techniky nebo procesy mající samostatnou hospodářskou hodnotu, ať skutečnou nebo potencionální, odvozenou z toho, že nejsou obecně známé či snadno zjistitelné vhodnými prostředky jiných osob, které by mohly získat ekonomickou hodnotu z jejich sdělení či použití a zároveň jsou předmětem úsilí, které je za daných okolností přiměřené pro zachování jejich utajení.*“²⁰² V této podobě byla jednotná úprava institutu obchodního tajemství schválena ve 45 státech.²⁰³

²⁰¹ RADACK, David. *The uniform trade secret act* [online]. TMS.com, leden 2006 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: <http://www.tms.org/pubs/journals/JOM/matters/matters-0601.html>

²⁰² JACOBS, Jeffrey. *Trade secret* [online]. Law.cornell.edu, 19.srpna 2010 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: http://www.law.cornell.edu/wex/trade_secret

²⁰³ tamtéž

8.1.2 Nakládání s obchodním tajemstvím

Majitel obchodního tajemství má stejně jako v České republice výhradní právo na jeho použití a využití. Stejně jako jakékoliv jiné vlastnické právo může být i právo k obchodnímu tajemství prodáváno či jinak poskytováno pomocí licence za účelem finančního zisku. Pokud tedy majitel vědomě umožní zveřejnění obchodního tajemství, vzdává se tím práva na jeho výlučné použití a využití. Majiteli, který byl postižen protiprávním zveřejněním nebo přivlastněním jeho obchodního tajemství třetí osobou, přísluší dvě možná řešení. Jedná se o vydání předběžného opatření a náhradu škody. Soudní příkaz předběžného opatření je řešením v případě, kdy majitel obchodního tajemství požaduje zabránění pokračování neoprávněného nakládání fyzickou či právnickou osobou s jeho obchodním tajemstvím. Naopak náhrada škody je vhodným nápravným opatřením pro případ, kdy neoprávněné nakládání s obchodním tajemstvím má za následek měřitelnou finanční ztrátu pro svého oprávněného majitele.²⁰⁴

8.1.3 Zpronevěra obchodního tajemství

V případě, že dojde k získání obchodního tajemství jinou osobou, bude se jednat o zpronevěru obchodního tajemství (misappropriation). Zpronevěra zahrnuje získání obchodního tajemství jinou osobou, která věděla nebo měla vědět, že obchodní tajemství bylo získáno nečestným způsobem. Mezi získání nečestným způsobem patří krádež, úplatkářství, uvedení v omyl, či jeho porušení nebo nabídka. Kromě uvedených způsobů zpronevěry lze do této kategorie zahrnout i zveřejnění či použití obchodního tajemství bez výslovného souhlasu majitele obchodního tajemství. Osoba, která zveřejní či použije obchodní tajemství, jej musí získat sama nečestným způsobem nebo prostřednictvím někoho jiného, kdo jej takto získal. UTSA definuje zpronevěru také jako přijímání obchodního tajemství třetí osobou, která věděla, že se jedná o obchodní tajemství. Jedním z nejběžnějších typů zpronevěry obchodního tajemství je jeho krádež bývalým zaměstnancem, který odchází pracovat pro konkurenci. Jedním z doporučených postupů jak zamezit tzv. vynesení obchodního tajemství je důkladný výstupní pohovor, ve kterém se zaměstnanci vysvětlí, jaké jsou jeho povinnosti ohledně obchodního tajemství bývalého zaměstnavatele.²⁰⁵

---

²⁰⁴ CUNDIFF, Victoria, SALEM, Katsh. Any valuable commercial information that provides a business with an advantage over competitors who do not have that information, [online]. Legal-dictionary.com, 2002 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/trade+secret>

²⁰⁵ RADACK, David. *The uniform trade secret act* [online]. TMS.com, leden 2006 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: <http://www.tms.org/pubs/journals/JOM/matters/matters-0601.html>; dále in JACOBS, Jeffrey. *Trade secret* [online]. Law.cornell.edu, 19.srpn 2010 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: http://www.law.cornell.edu/wex/trade_secret

Pro případ, že vyjde zpronevěra obchodního tajemství najevo, poskytuje UTSA právní prostředky pro obranu poškozeného. Mezi tyto právní prostředky UTSA patří peněžitá náhrada škody uložená soudním příkazem. Peněžitá náhrada škody může mít podobu bezdůvodného obohacení žalovaného či podobu finanční ztráty poškozeného. Výše peněžité náhrady může jít v exemplárních případech až do výše dvojnásobku skutečné škody. Tímto exemplárním případem může být například úmyslná a škodlivá zpronevěra obchodního tajemství.²⁰⁶

V některých situacích, kdy dojde ke zpronevěře obchodního tajemství, se nejedná pouze o přečin (tort), ale jde o federální zločin (federál crime). Je tomu tak v důsledku hrozby ekonomické špionáže, která by byla podporována zahraničními vládami. Kongres vydal v roce 1996 zákon o zákazu ekonomické špionáže²⁰⁷, jenž se v ustanoveních § 1831-1839 také věnuje obchodnímu tajemství a stanovuje tresty za jeho zneužití. Definice obchodního tajemství je zde přebrána z UTSA.²⁰⁸

8.1.4 Rozlišení patentů a obchodního tajemství dle právní úpravy ve Spojených státech Amerických

Trvání patentů je na rozdíl od trvání obchodního tajemství časově omezeno na konkrétní období. Institut obchodního tajemství totiž trvá po neomezenou dobu, dokud nedojde k jeho vyzrazení. Navíc patentový zákon vyžaduje reprodukci patentovaného vynálezu výměnou za omezení výroby vynálezu na monopol. Proto se musí vynálezce rozhodnout, zda k ochraně svých znalostí a pro něj důležitých skutečností využije institut patentu či obchodního tajemství. Stejný vynález nelze chránit oběma instituty.²⁰⁹

8.2 Úprava obchodního tajemství v právní úpravě Spolkové republiky Německo

Právní řád Spolkové republiky Německo stojí na stejném základu jako právní řád České republiky. Tímto společným základem je kontinentální systém práva. Systém, který není

---

²⁰⁶ RADACK, David. *The uniform trade secret act* [online]. TMS.com, leden 2006 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: <http://www.tms.org/pubs/journals/JOM/matters/matters-0601.html>; dále in CUNDIFF, Victoria, SALEM, Katsh. *Any valuable commercial information that provides a business with an advantage over competitors who do not have that information*, [online]. Legal-dictionary.com, 2002 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/trade+secret>

²⁰⁷ 18 USC, kapitola 90- Protection of trade secret

²⁰⁸ JACOBS, Jeffrey. *Trade secret* [online]. Law.cornell.edu, 19.srpna 2010 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: http://www.law.cornell.edu/wex/trade_secret

²⁰⁹ CUNDIFF, Victoria, SALEM, Katsh. *Any valuable commercial information that provides a business with an advantage over competitors who do not have that information*, [online]. Legal-dictionary.com, 2002 [cit. 21.9.2012]. Dostupné na: <http://legal-dictionary.thefreedictionary.com/trade+secret>

založen na právu nepsaném a obyčejovém, ale zakládá se naopak na právu psaném a to především v zákonech. Podobnost právní úpravy České republiky a Spolkové republiky Německo není náhodná. Vychází z blízkosti obou zemí, a to jak zeměpisné tak historické. Je nutné uznat, že vývoj obou zemí byl po většinu doby společný či minimálně velmi blízký.²¹⁰

Právní úprava institutu obchodního tajemství je v německém právním řádu zakotvena v německém obchodním zákoníku (HGB). Zde je možné vidět první rozdíly právních úprav, protože HGB postrádá právně závaznou definici obchodního tajemství se znaky, které je nutné naplnit, aby skutečností mohla být poskytnuta ochrana jako obchodnímu tajemství. V právní úpravě HGB je institut obchodního tajemství zmíněn až v ustanovení § 90 v části, která se týká postavení obchodního zástupce samostatně zprostředkovávajícího a sjednávajícího obchody pro jiné podnikatele. Proto je zde pro definování institutu obchodního tajemství nutné užití odborné právní literatury. Další odlišností od české právní úpravy je použití vícero pojmů. Německá právní úprava kromě institutu obchodního tajemství (Geschäftsgeheimnis) užívá též i institut podnikového tajemství (Betriebsgeheimnis).²¹¹

8.2.1 Rozlišení obchodního a podnikového tajemství v SRN

Rozlišení pojmů obchodní a podnikové tajemství v rámci právní úpravy SRN je velmi složité a týká se spíše teoretické úrovně nežli jeho užití v praxi. Obchodní tajemství oproti podnikovému je tvořeno skutečnostmi, které se týkají celkového provozu podnikatele, tj. okruhu dodavatelů a zákazníků. Oproti tomu podnikové tajemství je spíše užíváno k technickému provozu (výroba, používaný technický postup výroby, technická data, kalkulační podklady, atd.). Oběma institutům zákon poskytuje jak stejnou ochranu, tak jim přikládá i stejnou váhu.²¹²

8.2.2 Pojmové znaky institutu obchodního tajemství v SRN

Za obchodní tajemství lze považovat skutečnosti, které se týkají obchodní společnosti, a zároveň splňují následující podmínky. Musí se tedy jednat o skutečnosti, které jsou známy pouze omezenému okruhu osob (například se může jednat o zaměstnance), skutečnosti musí být z vůle majitele obchodní společnosti drženy v tajnosti. Tato vůle musí viditelná, legitimní

---

²¹⁰ TOMEŠOVÁ, Lenka, *Porušení obchodního tajemství*, Diplomová práce, Masarykova Univerzita Brno, 2007, s. 40

²¹¹ TOMEŠOVÁ, Lenka, *Porušení obchodního tajemství*, Diplomová práce, Masarykova Univerzita Brno, 2007, s. 41

²¹² TOMEŠOVÁ, Lenka, *Porušení obchodního tajemství*, Diplomová práce, Masarykova Univerzita Brno, 2007, s. 40-42; dále in LOWISH, Hans. in Ebenroth, CT., a kol. *HGB. Band 1. Kommentar*. München: Verlag Franz Valen GmbH, 2001, s. 1085-1088

a identifikovatelná (například pomocí různých smluv se zaměstnanci či hesel jiných postupů). Třetí podmínkou je nemožnost zpřístupnění pro ostatní pracovníky či konkurenty, kteří by tyto skutečnosti mohli zneužít. Stejně jako v české právní úpravě se jedná o nemožnost relativní, neboť ani při vynaložení veškerých možných prostředků nelze absolutně zabránit proniknutí skutečností tvořících konkrétní obchodní tajemství ke konkurenci. I zde, stejně jako v české právní úpravě, poté zkoumá soud, zda bylo k zamezení úniku skutečností učiněno dosti či nikoliv. Za skutečnosti označené jako obchodní tajemství, lze považovat například stavební plány, recepty či veškerá ekonomická data, jež nejsou veřejně přístupná. Seznamy zákazníků a ceníky mohou být obchodním tajemstvím, pokud se vztahují k zákazníkům, s nimiž již existuje obchodní vztah. Za skutečnosti tvořící obchodní tajemství naopak nelze označit ty, které mohou být bez námahy dostupné z veřejných zdrojů.²¹³

8.2.3 Ochrana obchodního tajemství v SRN

Na rozdíl od české právní úpravy, kdy jsou včleněny ustanovení chránící obchodní tajemství před nekalosoutěžním jednáním přímo do ustanovení ObchZ, je německá ochrana obchodního tajemství před uvedeným jednáním stanovena v samostatném zákoně, a to v zákoně proti nekalé soutěži (UWG) konkrétně v ustanovení § 17. UWG tedy celistvě upravuje jak generální klauzuli nekalé soutěže, tak i jednotlivé skutkové podstaty, a na rozdíl od české roztržité právní úpravy obsahuje i patřičná procesní a trestněprávní ustanovení stanovující dané sankce za příslušná nekalosoutěžní jednání. Je nasnadě položit si otázku, který ze způsobů úpravy problematiky nekalosoutěžního jednání je lepší. Podle mého názoru je česká právní úprava přehlednější a lze ji označit za lépe upravenou. Důvodem je právě ona roztržité právní úpravy, neboť česká právní úprava nekalé soutěže v trestněprávní rovině je umístěna do trestněprávních předpisů (procesněprávní do procesněprávních předpisů). Toto rozličné umístění vede k větší přehlednosti a lepšímu vyhledávání na rozdíl od úpravy německé, kdy jsou sice veškeré skutečnosti, které se týkají trestněprávní roviny nekalé soutěže zařazeny do jednoho předpisu spolu s procesněprávními skutečnostmi, ale zároveň jsou právě na oněch místech v trestněprávních předpisech absence, které ztěžují jejich přehlednost.²¹⁴ Z uvedených důvodů tedy preferuji českou právní úpravu nekalé soutěže a institutu obchodního tajemství před německou.

²¹³ *Geschäftsgeheimnis*, [online]. Juraforum.de, leden 2010, [cit. 24.9.2012]. Dostupné na: <http://www.juraforum.de/lexikon/geschaeftsgeheimnis>; dále in *Betriebs-oder Geschäftsgeheimnis* [online], arbeitsratgeber.com, 29.03.2010, [cit. 24.9.2012]. Dostupné na: <http://www.arbeitsratgeber.com/betriebsgeheimnis-0290.html>

²¹⁴ Zákon č. I 254, *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG)*

UWG je tedy prosazován jak v občanskoprávním, tak i v trestněprávním řízení. Toto rozlišení je poté velmi důležité k určení řízení, ve kterém se bude obchodní tajemství projednávat. V rámci občanskoprávního řízení je obchodní tajemství projednáváno na návrh soutěžitelů či majitelů tajemství, naopak dojde-li ke spáchání trestného činu podle ustanovení § 17 UWG bude projednáváno v rámci trestního řízení.²¹⁵ V případě, kdy dojde ke skutečnostem uvedeným v ustanovení § 17 UWG, jedná se rovněž i o provinění dle ustanovení § 3 UWG (provinění dle generální klauzule) a tudíž pro porušitele plynou i následky civilněprávní. Těmito následky jsou povinnost zdržení se protiprávního jednání, nárok na odstranění závadného stavu, vzniknuvší neoprávněným zásahem, taktéž nárok na náhradu škody a ušlého zisku.²¹⁶ Německá právní úprava stejně jako úprava česká umožňuje ochranu smluvně rozšířit rovněž na dobu po skončení pracovního či jiného smluvního poměru. Ačkoliv se to může zdát zbytečné smluvní úprava, kdy například majitel obchodního tajemství zaměstnanci ve smlouvě stanoví explicitně povinnosti a zároveň sankce za jejich porušení, i když jsou již stanoveny v ObchZ, vede k větší opatrnosti zaměstnance a je tak zcela na místě, neboť zaměstnanec si pak rozmyslí zneužití obchodního tajemství, protože již ví konkrétní následky, které jeho čin může mít. Tato úprava je možná jak doložkou (německá obdoba konkureční doložky), tak i samostatnou smlouvou. Popsaný postup pak doporučuji i pro případ ochrany obchodního tajemství při skončení pracovního poměru.²¹⁷

8.3 Shrnutí rozlišení české právní úpravy institutu obchodního tajemství se zahraniční úpravou

Velkým krokem kupředu bylo vydání UTSA v USA, které vedlo ke sjednocení do té doby rozličných právních úprav institutu obchodního tajemství. Je ale velmi zajímavé, že německá právní úprava tohoto institutu je jednotná a to navzdory roztržitosti Spolkové republiky Německo do několika zemí, ve kterých je i rozličná právní úprava pro některé instituty. Česká právní úprava má samozřejmě blíže k úpravě německé, ale postrádá rozlišení na obchodní a podnikové tajemství. Vystává tedy otázka, zda se jedná o pozitivní nedostatek či nikoliv? Podle mého názoru (a praxe v SRN to potvrzuje) se jedná o absolutně zbytečné rozlišení skutečností, které by se daly zahrnout pod společný právní pojem obchodní tajemství.

²¹⁵ *Geschäftsgeheimnis*, [online]. unternehmenswerkstatt-bb.de, [cit. 24.9.2012]. Dostupné na: <http://www.unternehmenswerkstatt-bb.de/G/Geschaeftsgeheimnis.html>

²¹⁶ Ustanovení § 9-11 UWG

²¹⁷ TOMEŠOVÁ, Lenka, *Porušení obchodního tajemství*, Diplomová práce, Masarykova Univerzita Brno, 2007, s. 49-52; dále in SCHUNEMANN, Wolfgang B. in HARTE-BAVENDAMM, Henning. a kol., *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG)*. Kommentar. Munchen: Verlag C.H.Beck, 2004, s. 2127-2130

To poté vede k nesmyslným komplikacím, které pro laika ještě více ztěžují celkovou orientaci v obchodním právu.

Vlastnosti pro označení určitých skutečností jako obchodní tajemství jsou v uvedených státech téměř shodné. V čem tkví tedy jejich rozdíly? Opravdu je institut obchodního tajemství téměř shodně upraven navzdory odlišným právním systémům? Rozdíly v úpravě institutu obchodního tajemství jsou díky právní globalizaci opravdu minimální. Právní úprava obchodního tajemství je toho důkazem. V současné době, kdy není neobvyklé, aby například německá společnost obchodovala se společností sídlící v USA, je sbližující se právní úprava téměř nutností. Zajímavé je, že sbližování započalo v již době, kdy globalizace nebyla tak markantní, a proto lze usuzovat, že pojmové znaky obchodního tajemství budou shodné jak v SRN, tak i v USA. Jediným větším rozdílem mezi popsányi úpravami je tedy demonstrativní výčet skutečností, které mohou být obchodním tajemstvím dle UTSA a absence zákonné definice obchodního tajemství v německé právní úpravě. Česká právní úprava také není příliš odlišná od uvedených úprav. Za rozdíl lze považovat dualismus právní úpravy v ObchZ týkající se například nakládání s obchodním tajemstvím, což se však v roce 2014, kdy vejde nejspíše v účinnost NOZ, změní. To je podle mého názoru největší rozdíl oproti zahraničním úpravám. Zastaralá a často kazuistická česká právní úprava institutu obchodního tajemství bude nahrazena modernější a flexibilnější úpravou, kterou bude možné bez studu zařadit mezi globalizované právní úpravy.

9 Obchodní tajemství de lege ferenda

Právní úprava NOZ upravující mj. postavení podnikatelů a nakládání s obchodním závodem, zařadila do svého znění i ustanovení o obchodním tajemství, které je systematicky zařazeno k ustanovení o věcech nehmotných, konkrétně do ustanovení § 504. NOZ definuje: „*Obchodní tajemství tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastníci zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.*“²¹⁸ NOZ sice vychází ze současné právní úpravy, ale již neužívá kazuistiku současné úpravy v ustanovení § 17 až § 20 ObchZ. Na rozdíl od aktuální úpravy nejsou stanoveny některé pojmové znaky obchodního tajemství (musí se jednat o skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy), ale vystačuje si se samotným výrazem „skutečnosti“. Dle nové právní úpravy nezáleží na povaze skutečností ani na tom, o jaké skutečnosti se jedná, podstatná je pouze jejich souvislost s obchodním závodem. Rozdílně je upravena i hodnota, kterou dané skutečnosti musí mít. V aktuální úpravě musí hodnota skutečností být skutečná nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální. V novém znění bude postačovat, jestliže se bude jednat o skutečnosti konkurenčně ocenitelné. Ustanovení § 18 ObchZ je celé nahrazeno ustanovením o vlastnictví, protože pokud jde o využívání obchodního tajemství vlastníkem pro sebe, postačuje k úpravě obecné ustanovení o vlastnictví. Co se týče přenechání obchodního tajemství k využití jiné osobě, bude postačovat úprava v závazkovém právu. K úpravě ochrany obchodního tajemství opět nebyla použita speciální úprava, neboť k ochraně budou postačovat ustanovení týkající se ochrany vlastnictví a nekalé soutěže.²¹⁹

Směr, kterým se nová právní úprava ubírá, je evidentní. V souvislosti s NOZ je možné se dočíst, že se jedná o zákon pro život a životem inspirovaný a nová právní úprava obchodního tajemství tomu odpovídá. Laik se již v NOZ na rozdíl od aktuální úpravy nebude muset vyznat ve speciálních ustanoveních, která se týkají pouze obchodního tajemství, jak tomu je v nynější platné verzi. Bude mu postačovat znalost obecných právních termínů, jako je vlastnictví či závazkové právo. Dnešní právní úprava například užívá pro ochranu obchodního tajemství ustanovení § 20, ale pro ochranu dle NOZ již bude postačovat znalost obecných termínů, což zamezuje zbytečné dvojí úpravě, která se dnes užívá. Proto je nezbytné ocenit zjednodušení nové úpravy, jež nepůsobí na první pohled tak složitě jako tomu je v úpravě aktuální.

---

²¹⁸ Ustanovení § 504 NOZ

²¹⁹ Důvodová zpráva k NOZ, str. 127-128

10 Závěr

Ve své práci jsem provedl rozbor institutu obchodního tajemství napříč právními odvětvími a dospěl jsem k závěru, že institut obchodní tajemství je přes některé drobné nedostatky, které uvedl jsem ve své práci, upraven v ObchZ podle mého názoru velmi kvalitně. Při aplikaci ustanovení týkajících se obchodního tajemství je však nutné brát na vědomí skutečnost, že obchodní tajemství se netýká výhradně práva obchodního, ale je rovněž zakotveno i v jiných oblastech práva, a to jak práva veřejného, tak i soukromého, příkladem může být trestní právo na straně jedné či právo pracovní na straně druhé.

Laik může předpokládat a nelze se mu divit, že není velkého rozdílu mezi pojmem obchodní tajemství a know-how či povinností mlčenlivosti. Ve své práci jsem tyto pojmy rozlišil a následně podrobněji popsal, rozebral a porovnal právě s institutem obchodního tajemství a to nejen z hlediska práva obchodního, ale i z hledisek jiných právních odvětví, tím jsem poukázal na jejich rozlišnost. Po přečtení mé práce tak již nemůže mít čtenář o rozdílnosti těchto pojmů pochyb.

Zákonnou definici obchodního tajemství v ustanovení § 17 ObchZ lze označit za obecnou, dávající soudům do ruky moc určovat, co spadá do obchodního tajemství, a co již nikoliv. Podle mého názoru však není jiné možnosti. Soudy jsou určeny právě k nestrannému rozhodování v právních sporech a otázka, zda je určitá skutečnost obchodním tajemstvím podnikatele či nikoliv, nemůže být výjimkou. Nespornou výhodou obecné a tedy neurčité definice v zákoně je například možnost posoudit jako obchodní tajemství obecně známou skutečnost, kterou podnikatel k podnikání tajně využívá při dodržení ostatních pojmových znaků obchodního tajemství. Obecná definice obchodního tajemství tak dává podnikatelům velmi široké mantinely pro stanovení vlastního obchodního tajemství. Posouzení, zda splňuje požadavky na obchodní tajemství či nikoliv, je pak úlohou samotných soudů.

Obchodní tajemství je v zákoně ojedinělou možností, jak utajit v souladu se zákony před okolním světem skutečnosti, které jsou pro podnikatele velmi důležité a cenné. Je nutné si uvědomit, že se nejedná o utajení za všech okolností a vůči všem. Zákon dovoluje za určitých okolností seznámit se s předmětem obchodního tajemství například při soudním řízení a podnikatel tomu nebude moci nijak zabránit. Obchodní tajemství je proti vyzrazení chráněno soukromým právem, ale pokud bude veřejné právo považovat za nutné, nemůže obchodní tajemství chráněno před vyzrazením (např. při trestním řízení) ničím. Proto podle mého názoru lze souhlasit s úplnou ochranou obchodního tajemství v soukromém právu, ale úplná ochrana nemůže být obchodnímu tajemství poskytnuta v celém právním řádu.

Pro podnikatele usilujícího o obchodní tajemství se může sice jednat o nepříznivou okolnost, ale pro jedince lpícího na základech právního státu se jedná o okolnost skrze pozitivní, protože si nelze ani domyslet, jaké následky by měla skutečná úplná ochrana obchodního tajemství v celém právním řádu.

Při komplexním rozebrání, porovnání a popsání institutu obchodního tajemství napříč právním řádem České republiky včetně historie jeho právní úpravy nelze opomenout specifika a jisté paradoxy právní historie. Pouhým převzetím a drobným doladěním prvorepublikové právní úpravy institutu obchodního tajemství by zákonodárce účelně přeskočil devadesát let právního vývoje, neboť chystaná úprava NOZ směřuje právě k úpravě prvorepublikové. Obchodní tajemství se ovšem stalo za nyní více jak dvacet let své úpravy v ObchZ nedílnou a pevnou součástí právního řádu. Možnost utajení určitých informací samotným podnikatelem lze brát jako jednu z velkých změn právního systému po roce 1989. Navzdory konzistenci a neměnnosti právní úpravy institutu jej nelze pokládat za dokonalý, což konstatuji i ve své práci. K dosažení ideální úpravy je ještě daleká cesta, ale chystané přijetí NOZ je dobrým krokem vpřed.

11 Seznam použitých zdrojů

11.1 Knižní publikace:

- BĚLINA, Miroslav, a kol., *Zákoník práce*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. 1063 s.
- BOHÁČEK, Martin, *Právo průmyslového a jiného duševního vlastnictví.*, Praha: Vysoká škola ekonomická- fakulta mezinárodních vztahů, 1994. 220 s.
- ČADA, Karel, *Obchodní tajemství a know how*, I. vydání, Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 1997. 213 s.
- DĚDIČ, Jan., a kol., *Akciové společnosti*, 6. přepracované vydání, Praha: C.H. Beck, 2007. 920 s.
- DRÁPAL, Ljubomír a kol., *Občanský soudní řád I, II, Komentář*, 1. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2009. 1600 s.
- ELIÁŠ, Karel, *Kurs obchodního práva, úvodní a obecná část, soutěžní právo*, I. vydání, Praha: C.H.Beck, 1995. 316 s.
- FALDYNA, František a kol., *Obchodní zákoník s komentářem*, I.díl, 1.vydání, Praha: Codex, 2000. 647 s.
- HAJN, Petr, *Právo nekalé soutěže: (stručný a předběžný komentář k ustanovením obchodního zákoníku o nekalé soutěži)*, Masarykova univerzita v Brně - právnická fakulta, Brno: Masarykova univerzita 1993. 30 s.
- HAJN, Petr, *Právo nekalé soutěže*, 1. vydání, Masarykova univerzita- právnická fakulta, Brno: Masarykova univerzita. 1994. 146 s.
- HENDRYCH, Dušan a kol., *Právní slovník*, 3. vydání, 2009, Praha: C.H.Beck, 2009. 1459 s.
- HORÁČEK, Radim a kol., *Práva k průmyslovému vlastnictví*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck, 2005. 424 s.
- KNAP, Karel a kol., *Průmyslová práva v mezinárodních vztazích*, 1. vydání, Praha: Academia, 1988. 444 s.
- MUNKOVÁ, Jindřiška, *Právo proti nekalé soutěži*, 3.vydání, Praha: C.H.Beck, 2008. 233 s.
- PELIKÁNOVÁ, Irena, *Komentář k obchodnímu zákoníku 4.díl*, 1. vydání, Praha: Linde Praha, 1997, 600 s.
- PELIKÁNOVÁ, Irena, *Komentář k obchodnímu zákoníku*, 1.díl, 4. aktualizované vydání, Praha: ASPI Publishing, 2004. 608 s.

- PIHERA, Vlastimil a kol., *Zákon o bankách. Komentář*, 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2011. 517 s.
- ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní řád*, 6. Vydání, Praha: C.H. Beck, 2008. 1501 s.
- ŠÁMAL, Petr a kol., *Trestní zákoník*, 1. vydání, Praha: C.H. Beck, 2009. 3285 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní tajemství, Praktická příručka*, Praha: Linde Praha, a.s. 2005, 160 s.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana a kol., *Obchodní zákoník*, 13. vydání, Praha: C.H.Beck, 2010, 1477 s.
- TELEC, Ivo, *Právo duševního vlastnictví*, soubor obrázkových přednášek, Brno: Masarykova univerzita- Právnická fakulta, 2007.
- VEČERKOVÁ, Eva, *Nekalá soutěž a reklama (vybrané kapitoly)*, Brno: Masarykova univerzita, 2005. 330 s.
- ZÁBRŠ, Aleš, *Know-how, součást vlastnictví firmy, hospodaření s ním a jeho ochrana, Průmyslové vlastnictví*, 1993. 37 s.

11.2 Internetové články:

- DOLEČEK, Martin, *Obchodní tajemství - zvláštní případy ochrany obchodního tajemství*, BusinessInfo.cz [online]
- Jansa, Lukáš, *Konkurence bývalých zaměstnanců zaměstnavateli jako nekalá soutěž - judikatura*, financninoviny.cz [online]
- Jansa, Lukáš, *Ochrana obchodního tajemství, důvěrných informací a know-how v podnikání*, pravoit [online]
- Jansa, Lukáš, *Zákaz konkurence I. - zaměstnanci*, pracovnipravo.cz [online]
- RADACK, David. *The uniform trade secret act*, TSM.com [online]
- JACOBS, Jeffrey. *Trade secret* Law.cornell.edu [online]
- CUNDIFF, Victoria, SALEM, Katsh. *Any valuable commercial information that provides a business with an advantage over competitors who do not have that information*, [online].
- *Geschäftsgeheimnis*, Juraforum.de, [online]
- *Betriebs-oder Geschäftsgeheimnis*, arbeitsratgeber.com, [online]
- *Geschäftsgeheimnis*, unternehmenswerkstatt-bb.de, [online]

11.3 Zahraňní knižní publikace

- LOWISH, Hans. in Ebenroth, CT., a kol. *HGB. Band 1. Kommentar*. München: Verlag Franz Valen GmbH, 2001, s. 1627
- SCHUNEMANN, Wolfgang B. in HARTE-BAVENDAMM, Henning. a kol., *Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG)*. Kommentar. Munchen: Verlag C.H.Beck, 2004, s. 2278

11.4 Diplomové práce

- TOMEŠOVÁ, Lenka, *Porušení obchodního tajemství*, Diplomová práce, Masarykova Univerzita Brno, 2007, s. 61

11.5 Časopisecké články a příspěvky ve sbornících:

- BEJČEK, Josef, Může být účelem zákona samoučel?, *Právní rozhledy*, 2003, č. 11, s. 533
- HAJN, Petr., Když nevíme, jak právně vymežit „know-how“, *Obchodněprávní revue*, 2010, č. 11, s. 313
- SCHULZ, Jaroslav, O důkazu listinou obsahující obchodní tajemství, *Bulletin advokacie*, 1996, č. 6-7, s. 49
- NETT, Alexander, Ke změnám trestního práva na úseku hospodářské trestné činnosti a k zásadě ultima ratio, in *Bulletin advokacie*, 2009, č. 10, s. 77
- VEČERKOVÁ, EVA, Obchodní tajemství. In Historie obchodněprávních institutů. Sborník příspěvků z konference pořádané Katedrou obchodního práva Právnícké fakulty Masarykovy univerzity dne 10. Června v Brně. Brno: MASARYKOVA UNIVERZITA, 2009.
- ŠEMORA, Vítězslav, K některým aspektům nahlížení do spisu dle správního řádu, *Právní rozhledy*, 2008, č. 7, s. 238
- OLSON, Otto, Bankovní tajemství v České republice a dalších zemích, *Daně a finance*, 2008, ročník 16, číslo 3, s. 11-13

11.6 Rozhodnutí:

- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, sp. zn. R 3 Cmo 684/95
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze sp. zn. 3 Cmo 143/94
- Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 15.3.1994, sp. zn. 3 Cmo 801/94-161
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20.6.2000, sp. zn. Cdo 2031/99
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. 5. 2001, sp. zn. 31 Ca 189/2000-27

- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.10.2001, sp. zn. 21 Cdo 222/2000,
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15.10.2001, sp. zn. 21 Cdo 222/2000
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 3.ledna 2002, sp. zn. 29 ODO 400/2001
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 12. 2007, sp. zn. 5 Tdo 1339/2007
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 11.6.2008, sp. zn. 5 Tdo 136/2008
- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 14.7.2008, sp. zn. 32 Cdo 2085/2007
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Praze ze dne 9.9.2008, sp. zn. 3 Cmo 394/2007
- Rozhodnutí Vrchního soudu v Olomouci, č.j.: 2A 4/99
- Rozhodnutí ústavního soudu ze dne 10.11.2004, sp. zn.: II. ÚS 419/04
- Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 1. 2005, sp. zn.: 2 A 13/2002

11.7 Právní předpisy:

- Nařízení vlády 522/2005 Sb., ze dne 7. prosince 2005, kterým se stanoví seznam utajovaných informací ve znění nařízení vlády č. 240/2008 Sb.
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Důvodová zpráva k NOZ
- Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 21/1992 Sb., zákon o bankách, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací a bezpečnostní způsobilosti, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (o.s.ř.), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 140/1961 Sb., Trestní zákon, ve znění zákona č. 112/1998 Sb. účinný ke dni 31. října 1998
- Zákon č. 141/1961 Sb., zákon o trestním řízení soudním (Trestní řád), ve znění pozdějších předpisů, účinný ke dni 31. října 1998
- Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů

- Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů
- Příloha č. 1 k zákonu č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

11.8 Zahraniční právní předpisy

- Zákon č. I 254, Gesetz gegen den unlauteren Wettbewerb (UWG)
- The Uniform Trade Secrets Act (U.T.S.A)

12 Shrnutí

Historie právní úpravy institutu obchodního tajemství v tuzemském právním řádu počíná obdobím první republiky. Tehdejší úprava institutu byla z dnešního pohledu značně pokroková a jistě by obstála i při užití v dnešní době. Kvalitní a precizní právní úprava institutu obchodního tajemství však skončila spolu s demokratickým zřízením v období po únoru 1948. Od roku 1951 právní řád s institutem obchodního tajemství vůbec nepracoval a upravoval pouze tzv. hospodářské tajemství, které s ním mělo pramálo společného. Tento stav vydržel až do roku 1992, kdy institut obchodního tajemství, tak jak jej známe dnes, znovu zavedl ObchZ.

Pojem obchodní tajemství je v ustanovení § 17 ObchZ vymezen několika znaky. Těmito znaky jsou: obchodní, výrobní či technická povaha posuzované skutečnosti, souvislost posuzované skutečnosti s podnikem, posuzovaná skutečnost musí mít skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální hodnotu a nesmí být běžně dostupná v obchodních kruzích, podnikatel zároveň musí projevit vůli k jejímu utajení a také utajení posuzovaných skutečností zajistit. V případě, že se všechny uvedené znaky naplní a budou nadále trvat, bude moci být skutečnost označována jako obchodní tajemství. Obchodní tajemství nelze slučovat s pojmem know-how, od kterého se velmi liší. Know-how ale může být předmětem obchodního tajemství.

Český právní řád chrání obchodní tajemství více způsoby. Podle ObchZ lze použít dva typy ochrany a to dle ustanovení § 20 a ustanovení § 51 a násl. Ochranu podle ustanovení § 20 může podnikatel užít proti jakémukoli ohrožení či porušení jeho obchodního tajemství, z toho vyplývá, že se jedná o ochranu absolutní. Naopak ochranu dle ustanovení § 51 a násl. lze použít, pouze pokud je obchodní tajemství využitelné v hospodářské soutěži (jedná se o ochranu relativní). V případě porušení obchodního tajemství může podnikatel uplatňovat nárok na zdržení se protiprávního jednání a na odstranění závadného stavu, dále pak může dle ustanovení § 53 uplatňovat i jiné právní nároky.

Obchodní tajemství souvisí i s pracovním právem. Zaměstnanci podnikatele, který vlastní obchodní tajemství, s ním mohou pracovat a nakládat. Proto je nutné chránit obchodní tajemství i před svými zaměstnanci. Tuto ochranu sice poskytuje ve svých ustanoveních ObchZ, ale zaměstnavatel může použít i prostředky, které nabízí zákoník práce, jako je konkurenční doložka či jiné ujednání v pracovní smlouvě.

Obchodní tajemství je spojeno i s trestním právem hmotným, a to konkrétně v ustanoveních, která se týkají trestných činů hospodářských (porušení obchodního tajemství,

insider trading, selftrading). Tato ustanovení se užijí, pokud porušením obchodního tajemství vznikne škoda, která bude většího rozsahu. Pokud takováto škoda nastane, lze za porušení obchodního tajemství uložit trest odnětí svobody.

Trestní právo procesní s pojmem obchodní tajemství přímo nepracuje. Místo něj používá pojem státem uznaná povinnost mlčenlivosti, který až na výjimky nemá s obchodním tajemstvím nic společného. Z tohoto důvodu tak může nastat v trestním řízení před soudem problém, protože tajemství nebude potřebně chráněno, a tak může dojít k jeho vyzrazení. Je těžké stanovit pravidla ochrany obchodního tajemství v trestním řízení, protože se nejedná o spor v soukromém právu, ale v právu veřejném, kdy je nutné stanovit skutkovou podstatu velmi detailně, jelikož hrozí trest odnětí svobody, a zároveň zajistit ochranu obchodnímu tajemství. Naopak občanský soudní řád s pojmem obchodní tajemství pracuje, protože v případě soudního sporu o obchodní tajemství se dle něj bude postupovat. Proto je nutné, aby tajemství bylo v tomto řízení aspoň trochu chráněno, což naštěstí občanský soudní řád zaručuje mimo jiné možností vyloučením veřejnosti či vhodně napsaným odůvodněním, kde se soudce obchodnímu tajemství taktně vyhne.

Správní právo institut obchodního tajemství velmi silně ovlivňuje, ačkoliv to není na první pohled zřejmé. Předmět obchodního tajemství je tak jednotlivými zákony správněprávního charakteru velmi často omezován, ačkoliv o tomto omezení není v ustanoveních § 17 a následujících ObchZ ani zmínka. Účelem tohoto omezení je zabránit vzniku práva podnikatele na absolutní ochranu některých skutečností, tvořící jeho obchodní tajemství. Tato omezení jsou odůvodněna veřejným zájmem, který převyšuje zájem jednotlivců na obchodní tajemství. Pokud tedy podnikatel bude chtít některé skutečnosti označit za obchodní tajemství, musí je nejdříve konfrontovat s některými zákony. Teprve poté lze o těchto skutečnostech rozhodnout, zda je lze chránit jako obchodním tajemství i ve veřejnoprávních vztazích.

Institut obchodního tajemství není pouze záležitostí právního řádu České republiky, ale jeho úpravu s většími či menšími rozdíly nalezneme i v jiných zemích, a to nejen v Evropě. Pro rozlišení tohoto institutu dle jednotlivých úprav je nejprve nutné rozdělit právní řády států do dvou skupin, a to do angloamerické právní skupiny a kontinentální právní skupiny. Z každé této skupiny jsem si vybral jednoho zástupce, jehož právní úpravu jsem podrobněji rozebral. Z provedené komparace jasně vyplývá blízkost české právní úpravy s právní úpravou Spolkové republiky Německo, což je vzhledem k historickému vývoji a poloze obou států pochopitelné.

Co se chystané nové právní úpravy týče, bude v ní obchodní tajemství upraveno méně

podrobně. Nové ustanovení bude spíše odkazovat na jiná ustanovení NOZ (např. o vlastnictví), ze kterých se při definování obchodního tajemství bude vycházet. Proto bude nutná znalost celého zákoníku jako celku. Se znalostí jen části, která se týká např. obchodního tajemství, si již nevystačíme.

13 **Abstract**

The history of the legal form of the institute of trade secrets in local legal framework begins in the era of the first republic. From today's point of view, the original form of the institute was very advanced and would likely work successfully if used today. The high quality and precision of the form of the institute of trade secrets ended along with democracy in the period after March 1948. From 1951 on, legal framework did not take the institute of trade secrets into account and worked only with the so called economic secret, which had very little to do with trade secret. This was the case until 1992, when the commercial code created the institute of trade secrets as we know it today.

The term trade secret is defined in provision § 17 of the commercial code by several characteristics. These features are: commercial, manufacturing or technical character of the considered fact, the considered fact must be closely related to the company, the considered fact must have real or at least potential material or immaterial value and it cannot be normally available in commercial circles and a businessman must express the will and provide a way for this fact to remain a secret. In the case that all of these conditions are met and will remain so, the fact can be considered a trade secret. The term trade secret cannot be confused with the term know-how because there are a lot of differences between these two terms. However, know-how can be the subject of a trade secret.

The Czech legal code protects trade secrets in multiple ways. According to the commercial code, it is possible to use two types of protection, in accordance with provision § 20 and provision § 51 and the following. According to § 20, a businessman can use protection against any danger to or violation of his trade secret. Therefore, it is absolute protection. On the contrary, protection according provision § 51 and the following, can be used if a trade secret is useable in economic competition (it is relative protection). If a trade secret is violated, a businessman can exercise his right to abstain from illegal action and remove the faulty state. He can then exercise other claims in accordance with provision § 53 of the commercial code.

Trade secret is also related to labour law. Employees of a businessman who owns the trade secret can work with it and use it. Therefore, it is necessary to protect trade secrets from one's own employees. This protection is provided by the commercial code, but businessmen can also use tools offered by the labour code (such as a competition clause or other terms of a work contract).

Trade secret is also connected with substantive criminal law, namely in provisions that are related to economic crimes (violation of trade secret, insider trading, selftrading). These provisions are used when the violation of trade secret causes damages of a bigger extent. If these damages occur, we can expect imprisonment.

Criminal procedural law does not directly work with trade secret. Instead, it uses the term state-avowed duty of coyness, which, aside from certain exceptions, has nothing to do with trade secret. Therefore, a problem can arise in a criminal procedure before court, because the trade secret will not be sufficiently protected and it may be exposed. It is difficult to determine the rules for the protection of trade secrets in criminal procedures because these disputes are not in private, but in public law, where it is necessary to qualify the substance in detail, due to the threat of imprisonment, and to provide protection of the trade secret at the same time. On the contrary, the civil judicial order works with the term trade secret because legal disputes about trade secrets proceed according to it. Therefore, it is necessary to protect trade secrets in civil judicial procedurals. This civil judicial order guarantees, for example, the possibility to expel the public or to write a justification, in which the judge does not mention the trade secret.

The institute of trade secrets is not just in the legal framework of Czech law, but, in one form or another, it also exists in other countries, both within and outside of Europe. In order to distinguish this institute based on individual forms, it is necessary to separate the legal frameworks of countries into two groups, the Anglo-American legal group and the continental legal group. I chose a representative from each of these groups respectively and took a closer look at their legal form. The comparison shows a clear similarity between the Czech and German legal form, which is understandable given the history and geography of the two countries.

Administrative law has a significant influence over the institute of trade secrets, even though it may not be obvious at first. Trade secrets are therefore very often restricted by individual laws of an administrative character, even though this restriction is never mentioned in § 17 and following of the Commercial Code. This restriction is in place in order to prevent a businessman from having the right to an absolute protection of certain facts, which make up his trade secret. Public interest, which is more important than the right of the individual for a trade secret, is the reason for these restrictions. Therefore, if a businessman wants certain facts to be deemed as a trade secret, he must first confront certain laws. Only then it can be decided whether these truths can be protected as trade secrets even in public relations.

In the new prepared legal adjustment, trade secret will be adjusted in less detail. The new provision will rather reference other provisions of the new civil code (for example about ownership), which it will use to define trade secret. Therefore, the knowledge of the code as a whole will be necessary. Knowledge of a part of the code, for example about trade secrets, will not be sufficient.

14 Seznam klíčových slov

obchodní tajemství, pojmové znaky, podnikatel, pravidla, povinnost mlčenlivosti, trade secret, conceptual features, businessman, rules, duty of taciturnity.